

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY NAKŁO NAD NOTECią 2009-2020

PROJEKT FINANSOWANY PRZEZ:

**URZĄD MIASTA I GMINY
UL.KS.P.SKARGI 7, 89-100 NAKŁO NAD NOTECią**

Wykonawca:

**VOTER PUBLIC RELATIONS
UL. GARNCARSKA 7, 61-817 POZNAŃ**

TREŚĆ

strona

1. Wprowadzenie

3

- 1.1 Geneza strategii rozwoju.
- 1.2 Metodologia procesu planowania strategicznego.

2. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy

16

- 2.1 Drzewo problemów oraz główne obszary problemowe miasta i gminy.
- 2.2 Priorytety strategii rozwoju miasta i gminy.
- 2.3 Główne założenia strategii rozwoju miasta i gminy.
- 2.4 Wizja rozwoju miasta i gminy.
- 2.5 Misja miasta i gminy.
- 2.6 Drzewo celów strategicznych i kierunków rozwoju miasta i gminy.
- 2.7 Powiązanie głównych obszarów problemowych miasta i gminy ze strategią województwa kujawsko-pomorskiego 2007-2020.
- 2.8 Schemat drzewa celów strategicznych i programów operacyjnych.
- 2.9 Matryca logiczna celów nadrzędnych, strategicznych oraz programów. w ramach głównych obszarów problemowych:

- Programy operacyjne oraz projekty w ramach głównego obszaru problemowego „**Rozwój nowoczesnej gospodarki**”, 76
- Programy operacyjne oraz projekty w ramach głównego obszaru problemowego „**Rozwój zasobów ludzkich**”, 119
- Programy operacyjne oraz projekty w ramach głównego obszaru problemowego „**Poprawa standardów życia mieszkańców**”. 153

- 2.10 Harmonogram realizacji programów operacyjnych.

3. Realizacja i monitoring, ocena i komunikacja społeczna

175-180

- 3.1 System wspomagania realizacji strategii.
- 3.2 Monitorowanie oraz ocena realizacji strategii .

4. Załączniki

- 4.1 Raport o stanie miasta i gminy.
 - 4.1.1 Ogólna charakterystyka miasta i gminy według analizy SWOT.
 - 4.1.2 Analiza SWOT powiatu nakielskiego.
 - 4.1.3 Analiza SWOT województwa kujawsko-pomorskiego.
- 4.2 Model analiz strategicznych gminy.
- 4.3 Szkolenia.

1. Wprowadzenie

1.1 Geneza strategii

Podstawowym celem działania samorządu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności.

Szczególna rola samorządu terytorialnego została zarysowana przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej w artykule 163, który stanowi, że samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych.

Podstawą opracowania Strategii jest Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju - w art. 9 ustawodawca stwierdza, że: „Strategiami rozwoju” są:

- 1) strategia rozwoju kraju;
- 2) strategię sektorowe;
- 3) strategię rozwoju województw, o których mowa w art.11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. Z 2001 r. Nr 142, poz 1590, z późn. zm.)
- 4) strategię rozwoju lokalnego, w tym strategię rozwoju powiatów oraz strategię rozwoju gmin.

W warunkach gospodarki rynkowej możliwości rozwoju gospodarczego i społecznego poszczególnych obszarów są zróżnicowane. Uzależnione są one od wewnętrznych i zewnętrznych ograniczeń oraz szans rozwoju. Szanse te zwiększają się, jeżeli podmioty lokalne prowadzą aktywną politykę rozwoju i wprowadzają do działania elementy strategicznego planowania. Planowanie strategiczne, które zmierza do ustalenia podstawowych kierunków rozwoju lokalnego, ma za zadanie dostarczyć władzom lokalnym podstaw racjonalnego działania. Jest też formą działania w nurcie szybko zachodzących przeobrażeń a jego istotną cechą jest zmienność w czasie, uwzględniająca długi, jak i krótki horyzont rozwiązywania uprzednio zdefiniowanych problemów rozwoju.

Strategia rozwoju lokalnego w powiązaniu z budżetem gminy oraz studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego staje się ważnym instrumentem działania władz samorządowych. Jako dokument kierunkowy strategia pełni funkcję drogowskazu w realizacji przedsięwzięć podmiotów lokalnych, przy czym wraz z zmieniającymi się warunkami wewnętrznymi i zewnętrznymi należy ją aktualizować oraz poszerzać i to na każdym poziomie planowania. Tylko permanentna aktualizacja strategii umożliwia utrzymanie jej aktualności przez szereg kolejnych lat, a zawarta w założeniach treść może służyć różnym celom¹:

- opracowaniu planów zagospodarowania przestrzennego oraz różnorodnych programów i projektów,
- podejmowaniu bieżących i długookresowych decyzji o znaczeniu strategicznym, wpływającym na pożądane kierunki rozwoju,

¹ E. Wysocka, J. Kosiński, Strategia rozwoju gminy, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa 1992, s.54.

- stymulacji zmian organizacyjnych i strukturalnych, zmierzających do podnoszenia efektywności zarządzania i gospodarowania majątkiem lokalnym.

Wykorzystując swoje możliwości wpływania na sytuację gospodarczą, władze lokalne powinny rozwijać działalność wspierającą przedsiębiorczość na własnym terenie. Samorządy lokalne mają zasadniczy wpływ na zachowanie podmiotów gospodarczych, co wynika z samej istoty przedsiębiorczości. Działalność systemu wspierania lokalnej przedsiębiorczości powinna być ukierunkowana na dokładne określenie potrzeb i celów rozwoju gospodarczego danego terenu, dokładne rozpoznanie sytuacji przedsiębiorstw oraz barier ich rozwoju, a także na przekazywanie informacji, udzielanie konsultacji i wspieranie inicjatyw.

W systemie gospodarki rynkowej znaczna część odpowiedzialności za pobudzenie i kształtowanie rozwoju gospodarczego spoczywa na władzach lokalnych, co pociąga za sobą przepływ kapitału i przedsiębiorców pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego. Różna jest rola poszczególnych szczebli samorządu. I tak, w przypadku samorządu gminnego, bezpośrednia i pośrednia działalność na obszarze wspierania przedsiębiorczości polega na kształtowaniu różnych warunków dla rozwoju lokalnego w zależności od swoich możliwości.

Z kolei w ustawie o samorządzie powiatowym, w materii zakresu działania podaje się specyfikację zadań publicznych takich jak: przeciwdziałanie bezrobociu, aktywizację lokalnego rynku pracy oraz promocję powiatu. Na ostatnim szczeblu samorządowym tj. w ustawie o samorządzie województwa władze poprzez strategię rozwoju województwa mają pobudzać aktywność gospodarczą oraz podnosić poziom konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa². Polityka rozwoju województwa to tworzenie warunków rozwoju gospodarczego, w tym kreowanie rynku pracy.

W funkcjonowaniu rozwoju miasta i gminy istotną rolę odgrywają plan lub program, nazywany powszechnie strategią rozwoju miasta i gminy. Dokument ten zalicza się do instrumentów zarządzania gospodarką lokalną i jest też podstawą działania w dłuższej perspektywie czasowej, jak i w polityce bieżącej. Za rangą i posiadaniem takiego dokumentu przemawiają dwa zasadnicze powody³:

- pierwszy, istnieje realna szansa w podejmowaniu racjonalnych decyzji rozwojowych i przekształceń strukturalnych miasta i gminy,
- drugi to warunek ubiegania się o środki finansowe z różnych źródeł m.in. z funduszy europejskich.

Strategia rozwoju miasta i gminy jako ważny instrument działania władz samorządowych może spełniać różne funkcje. Wśród nich wyróżnić można⁴:

- funkcję regulacyjną: strategia staje się wyznacznikiem konkretnie podejmowanych decyzji, które gwarantują realizację ustalonych zadań,
- funkcję kontrolną: strategia staje się podstawą oceny skuteczności działania organów odpowiedzialnych za lokalną politykę gospodarczą,

² E. Wojciechowski, Zarządzanie w samorządzie terytorialnym, Difin, Warszawa 2003, s. 189-190.

³ Tamże, s.202.

⁴ Z. Szymła, Programowanie rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości na szczeblu lokalnym, w: Regionalne uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości, Materiały konferencyjne, Katedra Przedsiębiorczości i Innowacji Wydziału Ekonomii AE w Krakowie, Kraków 23-24 października 1996, s.47-48.

- funkcję koordynacyjną: strategia jest dokumentem, który z założenia ma oddziaływać na podmioty funkcjonujące w mieście i gminie w kierunku koordynowania ich zachowań zgodnie ze strategicznymi celami rozwoju miasta i gminy,
- funkcję informacyjną: strategia to zbiór informacji o przewidywanych kierunkach rozwoju miasta i gminy oraz zamierzonych działaniach władz lokalnych,
- funkcję pobudzającą: strategia jako dokument zmuszający podmioty władzy samorządowej do poszukiwania możliwości i dróg optymalnego rozwoju miasta i gminy,
- funkcję promocyjną: strategia jest dokumentem podkreślającym te cele rozwojowe danego obszaru, które są jego mocnymi stronami i są możliwe do osiągnięcia pod warunkiem uzyskania zewnętrznego wsparcia.

Potrzeba posiadania strategii wynika nie tylko z uwarunkowań zewnętrznych i standardów europejskich, ale także z pragmatycznego punktu widzenia. Powinna ona być skutecznym narzędziem w procesie rozwoju miasta i gminy. Dzięki powiązaniu celów z programami rozwoju zapewniona zostanie kompleksowość działań oraz znacznie lepsza efektywność gospodarowania zasobami i środkami finansowymi, planowanie, monitorowanie i ocena realizacji celów w połączeniu z jawnością życia publicznego będą sprzyjać wyzwaniu aktywności i integracji społeczności lokalnej wokół realizowanych przez samorząd miasta i gminy zadań. Podstawowymi przesłankami opracowania strategii rozwoju miasta i gminy są przede wszystkim:

- potrzeba jednego, wspólnego „kierunkowskazu” dla wszystkich zainteresowanych pomyslnym rozwojem miasta i gminy,
- działalność samorządu miasta i gminy w warunkach ograniczonych środków finansowych na rozwój i jego odpowiedzialność za optymalne wydatkowanie środków publicznych,
- potrzeba posiadania społecznie uprawomocnionej legitymacji upoważniającej do występowania o środki finansowe pozabudżetowe, z budżetu państwa, a także o środki z Unii Europejskiej i innych instytucji wspierających rozwój lokalny,
- istnienie dokumentów wyższego poziomu, tj. strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego, planów strategicznych organów centralnych państwa.

Podstawowym celem działań władz lokalnych stało się przygotowanie w wersji elektronicznej kompleksowego, zintegrowanego systemu zarządzania Miastem i Gminą Nakło nad Notecią, który integrowałby w jedną całość wszystkie dokumenty planistyczne (strategię rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, plan rozwoju lokalnego Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz wieloletnie programy finansowe i inwestycyjne Miasta i Gminy Nakło nad Notecią) z planowaniem operacyjnym dotyczącym przyszłych okresów budżetowych.

Nowy, zintegrowany, elektroniczny system zarządzania Miastem i Gminą Nakło nad Notecią z zastosowaniem nowoczesnych oprogramowań komputerowych stworzy możliwość bieżącej weryfikacji i aktualizacji danych, umożliwi wprowadzanie zmian, lepsze definiowanie problemów, koordynację celów i zadań, przygotowywanie projektów, zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć lokalnych, dostosowanych do zmieniającej się rzeczywistości oraz potrzeb społeczności lokalnej, a także coraz większych możliwości ich realizacji z udziałem środków Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej.

Strukturę programowania realizacji **Strategii Rozwoju Gminy Nakło nad Notecią** w powiązaniu z **Narodowym Planem Rozwoju** oraz **Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego** i innymi dokumentami planistycznymi przedstawiają załączone poniżej wykresy:

NARODOWY PROGRAM ROZWOJU 2007 – 2013

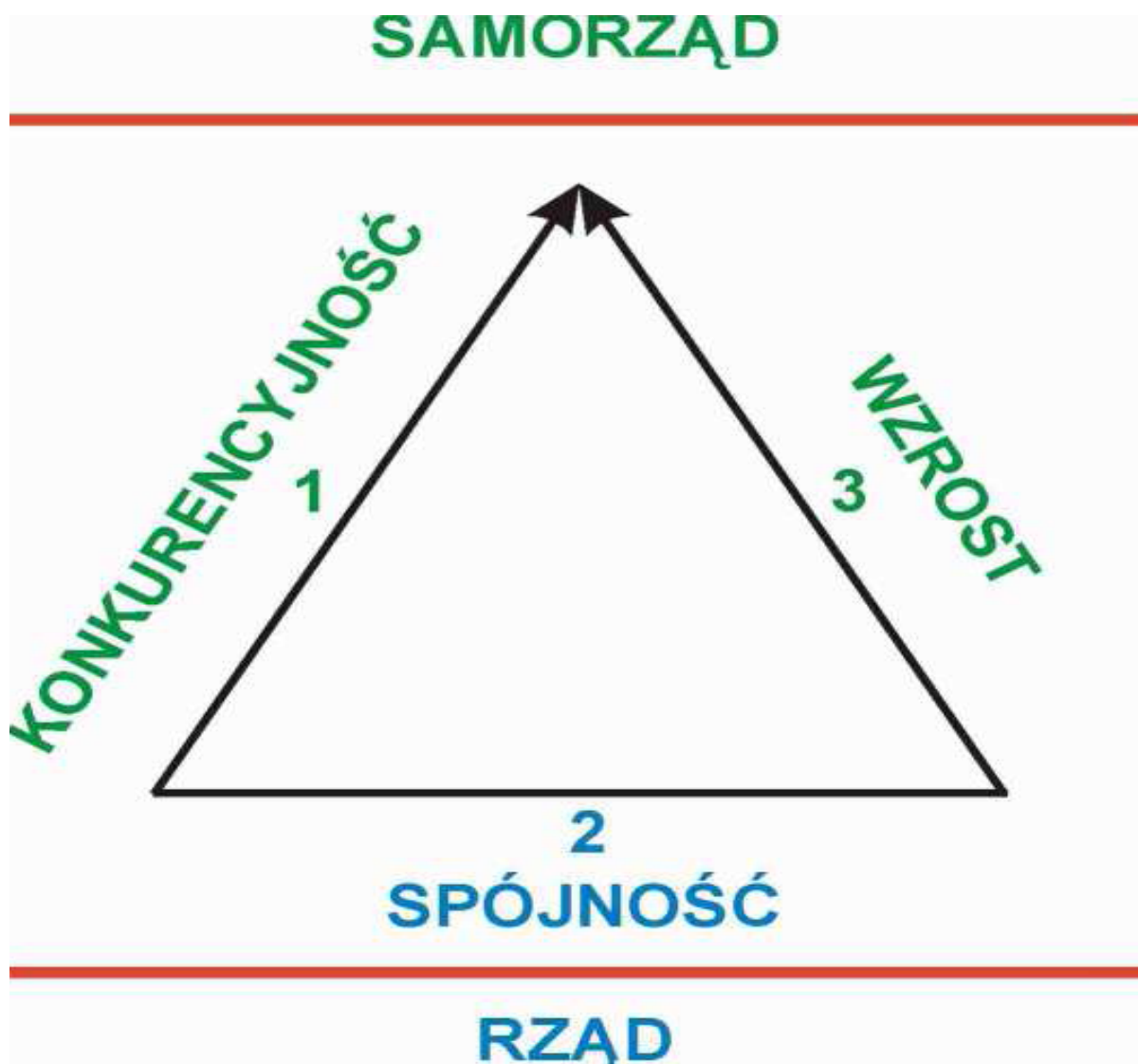

STRATEGICZNE CELE POLSKIEJ POLITYKI REGIONALNEJ NA LATA 2007 - 2013

Misją Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2007-2013 jest zapewnienie wzrostu jakości życia przy zachowaniu zasad rozwoju konkurencyjności kraju i regionów, przy jednoczesnej koncentracji na stymulowaniu i utrwalaniu pozytywnych tendencji rozwojowych w województwach z wykorzystaniem ich endogenicznych zasobów.

Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007 – 2013 formułuje następujące strategiczne cele kierunkowe rozwoju regionalnego Polski:

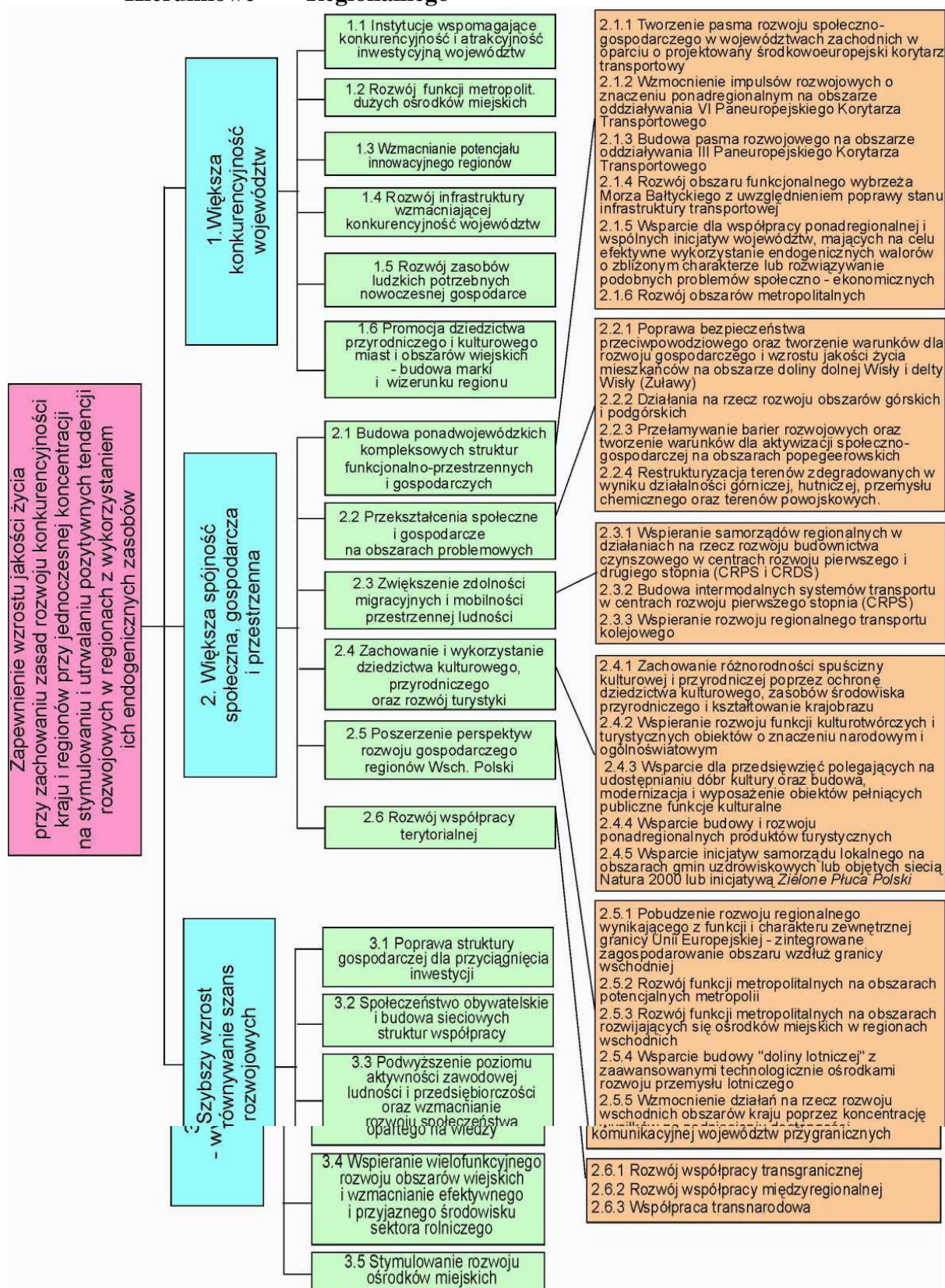
1. **Większa konkurencyjność województw,**
2. **Większa spójność społeczna, gospodarcza i przestrzenna,**
3. **Szybszy wzrost – wyrównywanie szans rozwojowych.**

Misja

Cele
KierunkowePriorytety Rozwoju
Regionalnego

Kierunki Działań

1.2 Metodologia procesu planowania lokalnego rozwoju

Do opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią zastosowano metodę planowania strategicznego ukierunkowanego na cel. Istotą tej metody jest założenie, że wiedza potrzebna do opracowania strategii istnieje wśród liderów lokalnych, ale poszczególne jej elementy nie są dostatecznie skoordynowane i uporządkowane. Ważną, merytoryczną rolę w przygotowaniu strategii rozwoju miasta i gminy odgrywają liderzy lokalni, włączeni do zespołu planującego na podstawie ich:

- reprezentatywności,
- doświadczenia i wiedzy w sprawach gospodarczych i społecznych,
- gotowości do uczestniczenia w planowaniu rozwoju miasta i gminy,
- praca liderów lokalnych wspomagana jest przez tzw. moderatora.

Moderator to osoba z zewnątrz, której rola polega przede wszystkim na:

- kierowaniu dyskusją,
- dopingowaniu zespołu do twórczej pracy,
- porządkowaniu wypowiedzi i tworzeniu z nich większych struktur,
- utrwalaniu wyników pracy zespołu planującego,
- dostarczaniu informacji na temat rozwiązań stosowanych przez inne jednostki samorządowe,
- przygotowaniu końcowego opracowania strategii.

Osiąganie wyników, dochodzenie do rozwiązań, przez zespół planujący następuje na drodze tzw. konsensusu, czyli powszechnej zgody. w wypadku rozbieżności, których zaistnienie jest nieuniknione, a nawet wskazane, dąży się do wypracowania stanowiska, które może być zaakceptowane przez wszystkich członków zespołu planującego. Przyjęcie takiej zasady sprzyja utożsamianiu się osób tworzących strategię z wynikami ich pracy.

Praca metodą planowania strategicznego ukierunkowanego na cel odbywa się według następujących zasad:

- metoda porządkuje nie tylko sposób pracy nad strategią, ale reguluje również przebieg komunikacji pomiędzy członkami zespołu planującego,
- podstawową formą pracy jest planowanie w grupie, pozwala to na uzyskanie efektu synergii (wzmocnienia).

Zakłada się przy tym dodatkowo, że:

- planowanie powinno być elastyczne, otwarte na pojawiające się szanse,
- planowanie, to proces przełamywania schematów w myśleniu i działaniu,
- przyszłość miasta i gminy buduje się na jej wyjątkowości, wyróżnialności,
- proces tworzenia strategii jest jednocześnie procesem tworzenia kapitału społecznego miasta i gminy,
- strategia i zawarta w niej wizja rozwoju są siłą motoryczną rozwoju miasta i gminy, działającą na zasadzie wewnętrznej dynamiki,
- w trakcie tworzenia strategii nie trzeba wszystkiego rozumieć, wiedza przychodzi z czasem, gdy chce się ją posiadać, przyswoić. Nie wszystko da się zrozumieć od razu,

- w tworzeniu strategii duży udział ma wiara i intuicja,
- w strategii nie można zbyt ograniczać planowania istniejącymi realiami,
- w strategii trzeba uwzględniać różne rodzaje kapitałów: społeczny, intelektualny, finansowy, informacyjny - nie zawsze ten finansowy jest najważniejszy,
- nie warto starać się o to by bardzo dokładnie określić to co ma być za 5, 10, 15 lat, zmiany postępują zbyt szybko, nie sposób ich dzisiaj przewidzieć, warto zostawić furtkę dla nowych, nieoczekiwanych możliwości,
- w tworzeniu strategii należy się dopasować do tego co wyznaczają światowe i europejskie trendy rozwojowe, a nie udawać, że nas to nie dotyczy,
- przy pracy nad strategią trzeba umieć być dzieckiem, bawić się i mylić. Powaga, formalizm, nuda, zbyt wysiłek zabijają twórczość, prowadzą do oczywistości i w efekcie dają banał,
- strategia musi być twórcza, powinna zapalać do działania, prowokować, otwierać nowe horyzonty.

W Mieście i Gminie Nakło nad Notecią proces planowania lokalnego rozwoju oparto na metodzie ośmiu etapów w ramach czterech faz procesu przygotowania i realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

■ **etap przygotowawczy:**

- wstępne konsultacje dotyczące metod tworzenia strategii,
- wybór firmy do prowadzenia prac związanych z tworzeniem strategii,
- analiza podmiotów przedsięwzięcia, czyli wybór członków zespołu planującego rozwój Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

■ **etap analizy stanu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz badania i konsultacje z tym związane:**

- badania i analiza danych statystycznych,
- przygotowanie wskaźników do badań sytuacji społeczno - gospodarczej osiedli miejskich oraz sołectw Miasta i Gminy Nakło nad Notecią,
- przygotowanie analizy potencjału miasta i gminy metodą SWOT,
- przygotowanie Raportu o stanie Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

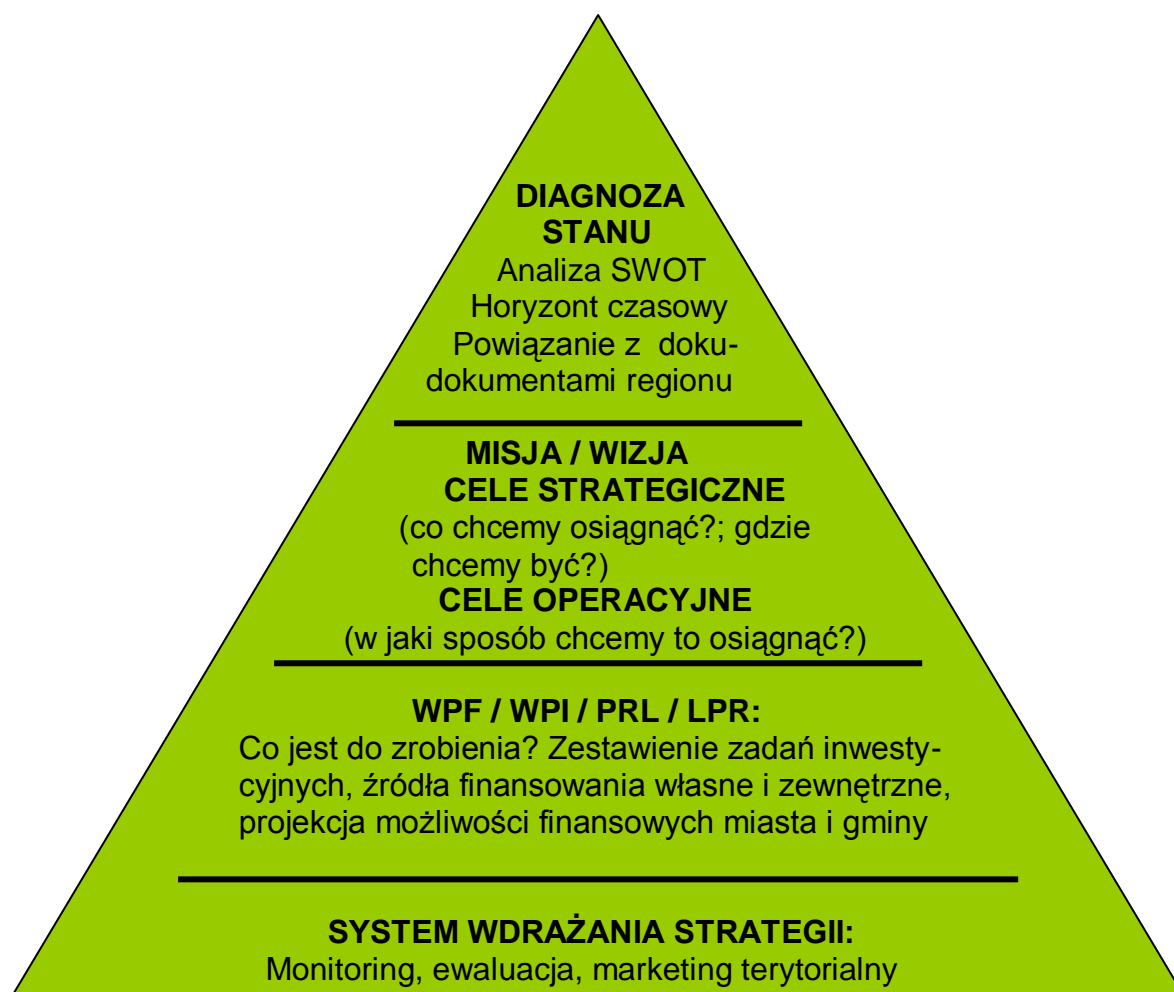
■ **etap planowania strategii:**

- formułowanie planów działań (obszarów problemowych, wizji, misji, celów, kierunków, założeń, programów operacyjnych, projektów i zadań),
- integrowanie planów działań poszczególnych sektorów miasta i gminy w usystematyzowany, strategiczny dokument planistyczny,
- przygotowanie systemu wdrożenia, oceny, monitorowania i aktualizacji strategii.

■ **etap realizacji strategii:**

- dodatkowe konsultacje społeczne,
- podsumowanie wyników prac,
- przygotowanie końcowego dokumentu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nakło Nad Notecią.

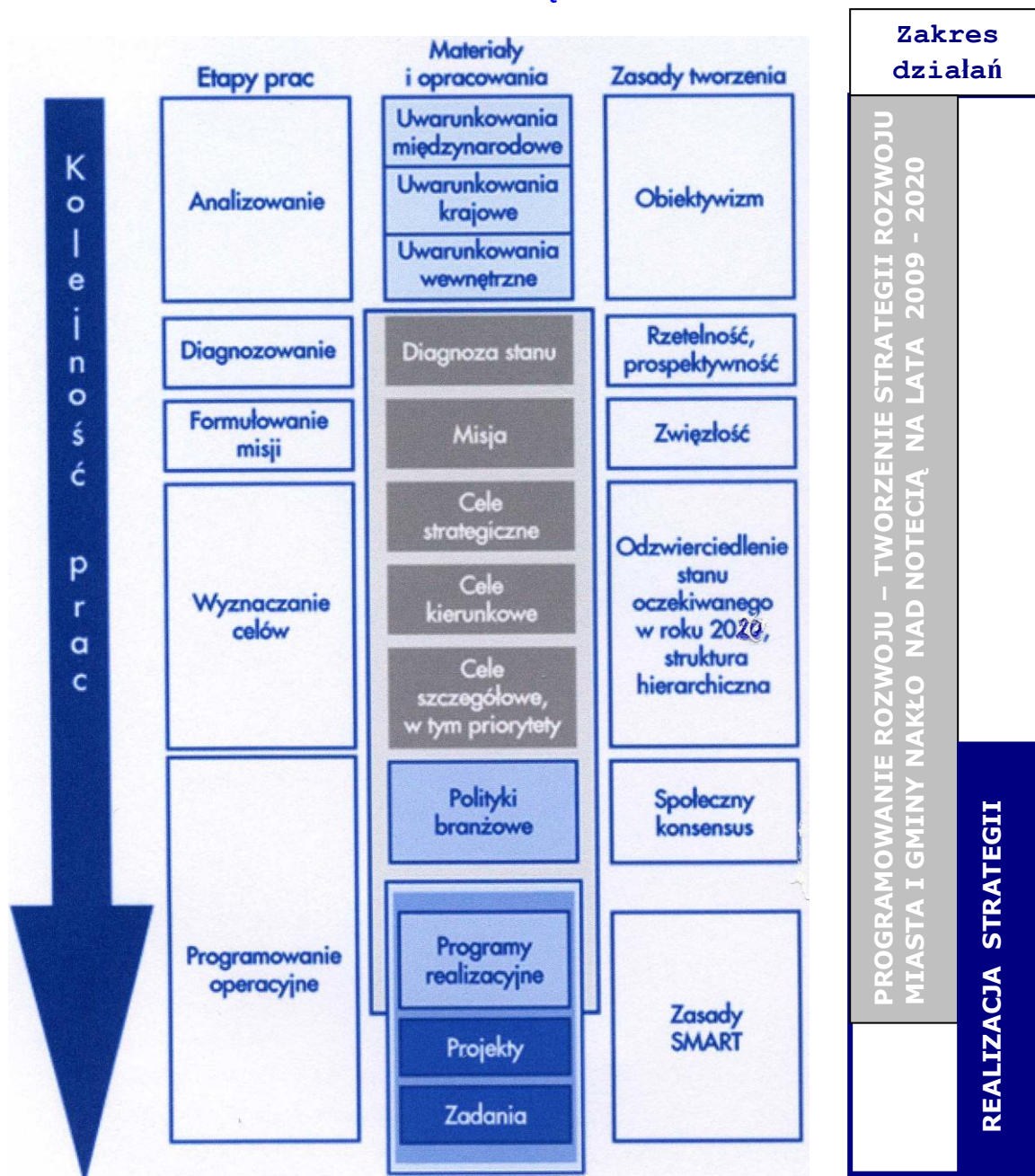
SCHEMAT BUDOWY STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ NA LATA 2009 – 2020

Pomimo, że w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią wyznaczono cele, których horyzont czasowy sięga do 2020 roku będzie ona dokumentem żywym, „kroczącym”, a więc podlegającym modyfikacjom uzależnionym od postępów w jej realizacji i zmian zachodzących w otoczeniu. Monitorowanie i okresowa ewaluacja wdrażania Strategii dokonywane będą na podstawie wskaźników realizacji celów szczegółowych i programów realizacyjnych oraz ogólnych wskaźników charakteryzujących rozwój miasta i gminy w głównych obszarach problemowych: nowoczesnej gospodarki, zasobów ludzkich oraz poprawy standardów życia mieszkańców.

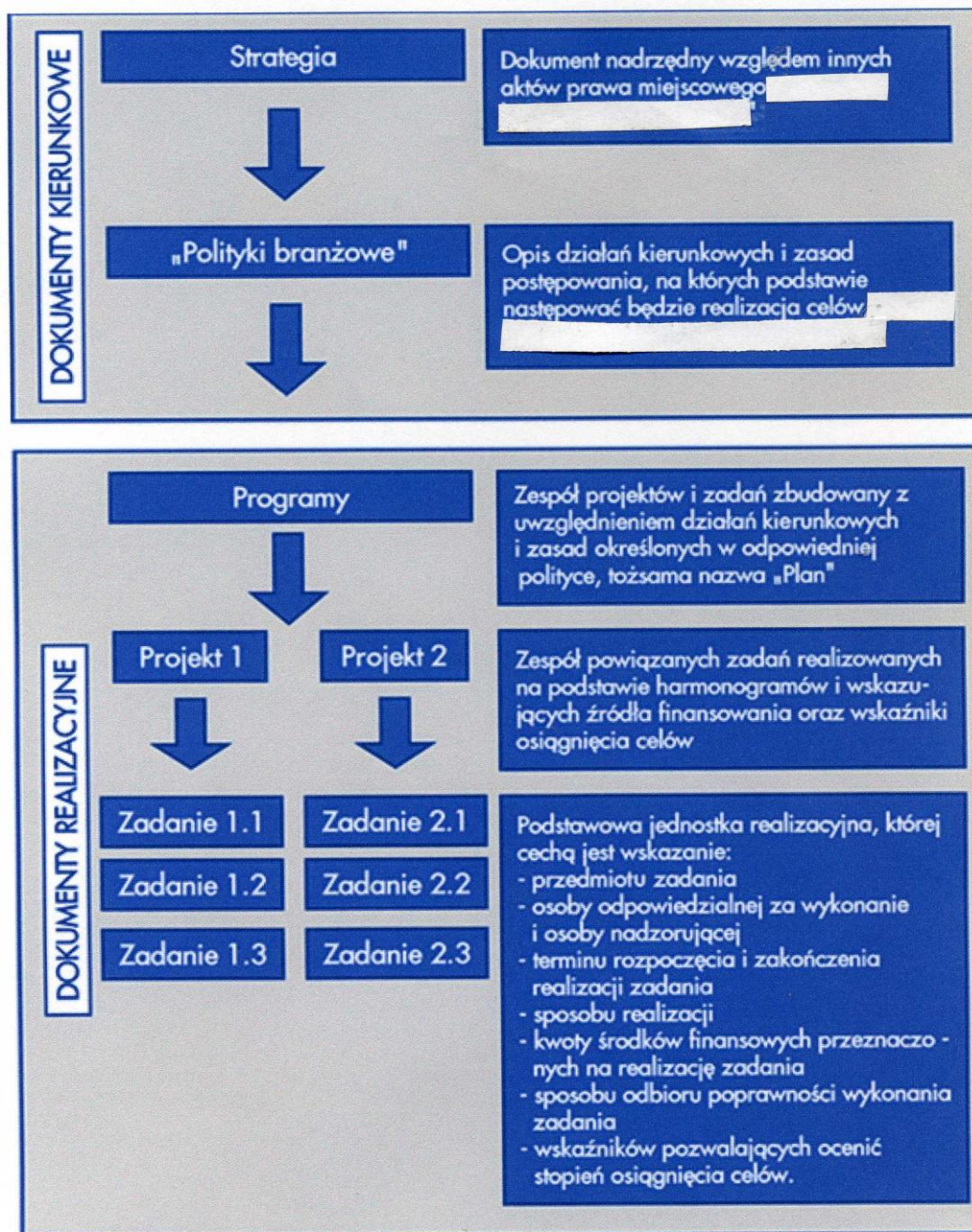
Uchwała w sprawie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w swej istocie jest dokumentem nadrzędnym względem wszystkich innych dokumentów stanowiących prawo lokalne, których hierarchię określa poniższa struktura:

SCHEMAT PROCESU TWORZENIA I REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ NA LATA 2009 - 2020

- elementy Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią 2009-2020
- elementy zdefiniowane w Strategii w rozdziale 2 pkt 2.8 /programy
- dokumenty realizacyjne strategii niewchodzące w skład dokumentu
- materiały towarzyszące, wykorzystane w toku prac nad Strategią
- składniki dokumentu Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią
- dokumenty realizacyjne

HIERARCHIA DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH MIASTA I GMINA NAKŁO NAD NOTECIĄ

DEFINICJE:

Cel strategiczny – to cel najwyższy w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią określający stan, jaki chcemy osiągnąć w roku 2020 poprzez osiągnięcie celów szczegółowych i kierunkowych.

Cel kierunkowy - to cel podporządkowany celowi strategicznemu wskazujący kierunkowe działania lub stany docelowe w obszarach definiowanych przez cele szczegółowe.

Cel szczegółowy – to cel określający wycinek Strategii, który powinien być skojarzony z konkretnymi programami realizacyjnymi.

Kierunki – najistotniejsze wskazania co do zakresu, natężenia i docelowego efektu działań podejmowanych w ramach programów realizacyjnych związanych z obszarem danej polityki branżowej i powiązanych z celami szczegółowymi Strategii.

Wizja / Misja – wyobrażenie przyszłego stanu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, intencja przekształcenia obszaru w miasto i gminę o określonych cechach.

Polityka branżowa – opis działań kierunkowych i zasad postępowania w określonej dziedzinie, które posłużą do realizacji celów.

Priorytet – cel szczegółowy o najwyższej randze, którego realizacji nadaje się przywilej pierwszeństwa.

Program realizacyjny – zbiór projektów zbudowany z uwzględnieniem działań kierunkowych i zasad określonych we właściwej polityce branżowej wskazujący przedmiot podejmowanych działań, osobę odpowiedzialną za ich wykonanie i nadzór, harmonogram realizacji, koszt realizacji i źródła finansowania oraz wskaźniki oceny stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów.

Projekt – zbiór zadań wskazujących przedmiot podejmowanych działań, osobę odpowiedzialną za wykonanie i nadzór, harmonogram realizacji, koszt.

2 STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY

2.1 Drzewo problemów oraz główne obszary problemowe miasta i gminy - Uzasadnienie ogólne

Wybór trzech niżej wymienionych głównych obszarów problemowych dla Miasta i Gminy Nakło nad Notecią :

1	ROZWÓJ NOWOCZESNEJ GOSPODARKI
2	ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH
3	POPRAWA STANDARDÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

wiąże się ściśle z zaktualizowanym dokumentem programowym „**Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020**”, która została przyjęta Uchwałą nr XLI/586/05 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2005 r.

Celem nadrzędnym Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020 jest poprawa **konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.**

Strategia postuluje działania w trzech priorytetowych obszarach:

rozwój nowoczesnej gospodarki ,unowocześniania struktury przestrzenno-funkcjonalnej regionu oraz rozwój zasobów ludzkich.

Strategicznymi działaniami w sferze bezpośrednio gospodarczej są:

kreowanie warunków przedsiębiorczości i upowszechnianie innowacji, wzmocnienie konkurencyjności regionalnej gospodarki rolnej oraz promocja rozwoju turystyki.

Wybór trzech w/w priorytetowych obszarów znajduje również swoje potwierdzenie w dokumentach programowych i strategicznych rządu RP, województwa oraz Wspólnoty Europejskiej:

Tabela 12. Spójność Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 z dokumentami programowymi i strategicznymi rządu RP, województwa oraz Wspólnoty Europejskiej.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013		Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007 – 2020	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (NSS) (Decyzja KE z maja 2007 r.)	Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (projekt z 29.11.2006r. przyjęty przez RM)	Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla spójności na lata 2007-2013 (Decyzja Rady z dnia 6 października 2006 r.)
Cele	Osie priorytetowe				
1. Zwiększenie atrakcyjności województwa kujawsko-pomorskiego	Oś priorytetowa 1. Rozwój infrastruktury technicznej	Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnianie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Działanie 2.2. Rozwój infrastruktury technicznej	Cel szczegółowy 3: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski Cel szczegółowy 6: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich	Priorytet 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Priorytet 5: Rozwój obszarów wiejskich	Wytyczna 1: Zwiększenie atrakcyjności Europy i jej regionów pod względem inwestycji i zatrudnienia 1.1. Rozszerzenie i poprawa infrastruktury transportowej 1.3. Podjęcie kwestii intensywnego wykorzystania tradycyjnych źródeł energii w Europie
	Oś priorytetowa 2. Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska przyrodniczego	Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnianie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Działanie 2.2. Rozwój infrastruktury technicznej Działanie 2.6. Zachowanie i wzbogacanie zasobów środowiska przyrodniczego	Cel szczegółowy 3: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski Cel szczegółowy 6: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich	Priorytet 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Priorytet 5: Rozwój obszarów wiejskich	Wytyczna 1: Zwiększenie atrakcyjności Europy i jej regionów pod względem inwestycji i zatrudnienia 1.2. Wzmocnienie synergii pomiędzy ochroną środowiska a wzrostem 1.3. Podjęcie kwestii intensywnego wykorzystania tradycyjnych źródeł energii w Europie
2. Zwiększenie konkurencyjności gospodarki regionu	Oś priorytetowa 4. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego	Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnianie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Działanie 2.3. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego	Cel szczegółowy 1: Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa Cel szczegółowy 3: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski Cel szczegółowy 4: Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz sektora usług Cel szczegółowy 6: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich	Priorytet 1: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Priorytet 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Priorytet 5: Rozwój obszarów wiejskich	Wytyczna 2: Poprawa poziomu wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu 2.3. Promowanie społeczeństwa informacyjnego dla wszystkich Wytyczna 3: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy 3.5. Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia pracowników
	Oś 5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw	Priorytetowy obszar działań 1: Rozwój nowoczesnej gospodarki Działanie 1.1. Kreowanie warunków przedsiębiorczości i upowszechnianie innowacji	Cel szczegółowy 2: Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej Cel szczegółowy 4: Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz sektora usług Cel szczegółowy 6: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich	Priorytet 1: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Priorytet 5: Rozwój obszarów wiejskich	Wytyczna 2: Poprawa poziomu wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu 2.1. Zwiększenie i lepsze ukierunkowanie inwestycji w BRT 2.2. Ułatwienie innowacji i promowanie przedsiębiorczości 2.4. Poprawa dostępu do finansowania
	Oś 6. Wsparcie rozwoju turystyki	Priorytetowy obszar działań 1: Rozwój nowoczesnej gospodarki Działanie 1.3. Promocja rozwoju turystyki	Cel szczegółowy 4: Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz sektora usług Cel szczegółowy 6: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich	Priorytet 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Wytyczna 2: Poprawa poziomu wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu 2.2. Ułatwienie innowacji i promowanie przedsiębiorczości

3. Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców	Oś priorytetowa 3. Rozwój infrastruktury społecznej	Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnianie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Działanie 2.4. Rozwój infrastruktury społecznej Działanie 2.5. Promocja dziedzictwa kulturowego	Cel szczegółowy 2: Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej Cel szczegółowy 3: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski Cel szczegółowy 6: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich	Priorytet 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Priorytet 5: Rozwój obszarów wiejskich	Wytuczna 3. Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy 3.3. Zwiększenie inwestycji w kapitał ludzki poprzez lepszą edukację i poprawę kwalifikacji 3.5. Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia pracowników. Większa liczba lepszych miejsc pracy
	Oś priorytetowa 7. Wspieranie przemian w miastach i obszarach wymagających odnowy	Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnianie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Działanie 2.1. Wspieranie rozwoju sieci osadniczej	Cel szczegółowy 5: Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	Priorytet 6: Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej	Uwzględnia terytorialny wymiar polityki spójności, wkład miast we wzrost i zatrudnienie
	Oś priorytetowa 8. Pomoc techniczna		Cel szczegółowy 1: Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa Program Pomoc Techniczna		Wytuczna 3: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy 3.4. Zdolności administracyjne
Cel nadrzędny – strategiczny					
Poprawa konkurencyjności województwa oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej obszarów	Poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju	Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej	Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin.	Wytuczna 1: Zwiększenie atrakcyjności Europy i jej regionów pod względem inwestycji i zatrudnienia Wytuczna 2: Poprawa poziomu wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu Wytuczna 3: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy	

Konieczność wyboru w/w obszarów problemowych została również potwierdzona przez zespół koordynacyjny i zespoły programowe w czasie prac nad Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w wynikach ankiet dotyczących oceny bieżącej działalności władzy lokalnej i preferencji kierunków rozwoju dla tego obszaru.

W trakcie wyznaczania głównych obszarów problemowych kierowano się niezwykle ważną zasadą, która mówi, iż **cel determinuje działanie (nigdy na odwrót)**. Pamiętano również o tym, że zawsze działanie, jakie podejmujemy, wynika z przyjętego przez nas celu. W trakcie prac była to podstawowa zasada skutecznego planowania, w tym strategicznego.

Aby ten etap przebiegał prawidłowo wyznaczono najprościej w oparciu o metodę „drzewa problemów” główny cel strategiczny, który determinował rodzaj i charakter działań w ściśle określonym i ograniczonym obszarze problemowym.

Wynikiem prac zespołowych było tzw. „**drzewo problemów**”, które stało się kompleksowym diagramem pokazującym logiczne związki przyczynowo – skutkowe pomiędzy sytuacjami postrzeganymi jako negatywne w danym obszarze planowania (oświata i kultura, zdrowie i pomoc społeczna, rolnictwo, ekologia i turystyka, infrastruktura i przedsiębiorczość, ogólnym) oraz pozwoliło wskazać główne obszary problemowe.

Analiza problemów obejmowała następujące etapy:

- Określenie problemów przez zespół koordynacyjny oraz zespoły programowe ds. prac nad Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią,
- Dokonanie analizy problemów oraz ustalenie istniejących między nimi związków przyczynowo – skutkowych,
- Podział problemów na grupy głównych zagadnień analizowanych w ramach strategii,
- Zobrazowanie powyższych związków przyczynowo skutkowych przy pomocy schematu blokowego (drzewo problemów),
- Ustalenie głównych obszarów problemowych.

Wyniki przeprowadzonych ankiet w czasie warsztatów szkoleniowych zespołu koordynacyjnego i zespołów programowych Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią jednoznacznie potwierdzają konieczność rozwiązywania szeregu problemów, które występują w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią

GLÓWNE PROBLEMY MIASTA I GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ WEDŁUG ZESPOŁÓW PROGRAMOWYCH DO SPRAW PRAC NAD STRATEGIĄ ROZWOJU

ZESPÓŁ KOORDYNACYJNY DO SPRAW PRAC NAD STRATEGIĄ ROZWOJU:

1. wspieranie, sprzyjanie i stymulowanie przedsiębiorczości, samodzielności gospodarczej,
2. dostosowanie (uelastycznienie systemu podatków lokalnych dla inwestorów/ przedsiębiorców),
3. rozbudzenie, uczenie i wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców,
4. edukacja młodych, tworzenie programów (wsparcie finansowe aktywizacji młodzieży w zakresie działalności gospodarczej), uczenie przedsiębiorczości,
5. rozwój zaawansowanego przetwórstwa rolno spożywczego,
6. wsparcie organizacji pozarządowych,
7. wsparcie pozarolniczej aktywizacji gospodarczej rolników,
8. wykorzystanie (maksymalne) zaplecza i potencjału gminy,
9. rozwój systemu stypendialnego gminy,
10. tworzenie miejsc pracy przez prowadzenie polityki sprzyjającej powstawaniu małej przedsiębiorczości tzn. samo zatrudniania,
11. rozwój turystyki i rekreacji w oparciu o powstające ścieżki rowerowe i nadnoteckie tereny oraz Kanał Bydgoski . Rozwój agroturystyki,
12. Szerokie wychodzenie z miasta ku wsiom w zakresie handlu, turystyki i kultury – działania integrujące obszary miejskie i wiejski, a co za tym idzie podnoszenie standardu życia na wsi, rozwój kultury i lokalnej przedsiębiorczości,
13. edukacja szeroko pojęta w zakresie umiejętności odnalezienia się w nowych warunkach, szkolenia , warsztaty itp.,
14. rozwój przedsiębiorczości lokalnej, rozwój budownictwa oraz rozwój infrastruktury,
15. tworzenie miejsc pracy,
16. dostosowanie obszarów wiejskich do standardów UE,
17. rozbudzenie odpowiedzialności społecznej poprzez wspieranie organizacji pozarządowych, które kultywują tradycje narodowe,
18. poprawa i rozwój infrastruktury drogowej, kanalizacyjnej, wodnej i gazowej,
19. rozwój przedsiębiorczości – budowa parku przemysłowego,
20. rozwój turystyki i rekreacji oraz promocji miasta i gminy oraz sportu
21. tworzenie miejsc pracy,
22. rozbudzenie odpowiedzialności.

ZESPÓŁ PROGRAMOWY DO SPRAW OŚWIATY I KULTURY

1. Brak dodatkowych zajęć rozwijających znajomość języków obcych (angielski, niemiecki), a także umiejętności komunikacji oraz informatyczne,
2. rozwój kondycji fizycznej mieszkańców Nakła, w szczególności młodzieży poprzez budowę basenu miejskiego,
3. poprawa warunków szkolnych w szkołach wiejskich i miejskich,

4. tworzenie nowych sal komputerowych w szkołach, szkolenia komputerowe dla uczniów i nauczycieli, prowadzenie konkursów dydaktycznych,
5. utrzymanie i prowadzenie przedszkoli,
6. tworzenie warunków i szersze działania w sporcie pozaszkolnym i pozalekcyjnym oraz wprowadzenie obowiązkowego pływania na basenach w celu przeciwdziałaniu różnym schorzeniom,
7. działania w zakresie wyposażenia szkół,
8. unowocześnienie bazy szkolnej – budowa sal gimnastycznych,
9. działania w zakresie sportu pozaszkolnego,
10. poprawa sytuacji materialnej nauczycieli
11. upowszechnienie uczestnictwa w kulturze, w tym lokalnej - rozwój instytucji i organizacji kulturalnych, odbudowanie bądź ożywienie kultury, miejscowych tradycji.

ZESPÓŁ PROGRAMOWY DO SPRAW ZDROWIA I POMOCY SPOŁECZNEJ

1. rozwój budownictwa socjalnego,
2. zwiększenie liczby miejsc pracy,
3. przyciąganie inwestorów,
4. infrastruktura (uzbrojenie terenów, budowa dróg, sieci kanalizacyjnej),
5. infrastruktura (remonty budynków użyteczności publicznej, kanalizacja, gaz),
6. poprawa warunków szpitala (Nakło) i wszystkich jego oddziałów (bazy leczenia i rehabilitacji),
7. poprawa opieki nad chorymi,
8. poprawa pomocy społecznej dla najuboższych i biednych w powiecie Nakielskim,
9. doprowadzenie do zmiany działalności osób bezpośrednio odpowiedzialnych za leczenie, opiekę w szpitalach, które powinny być drugim domem, a leczenie i opieka z prawdziwego zdarzenia.

ZESPÓŁ PROGRAMOWY DO SPRAW ROLNICTWA, EKOLOGII I TURYSTYKI

1. rozwój turystyki i rekreacji, ochrona środowiska,
2. edukacja, kultura sport, ochrona dziedzictwa narodowego,
3. dostosowanie obszarów wiejskich do standardów UE,
4. edukacja, uaktywnienie jednostek pomocniczych (sołectw, obwodów miejskich), promocja i budowa pozytywnego wizerunku,
5. wspieranie pozarolniczej aktywizacji gospodarczej rolników i ich dzieci, przedsiębiorczości,
6. rozwój infrastruktury technicznej na wsi, gazyfikacji, sieci kanalizacyjnej i wodociągowej,
7. bezpieczeństwo w gminie,
8. tworzenie nowych miejsc pracy poza i okołorolniczych,
9. rozwój przetwórstwa rolno spożywczego,
10. wspieranie aktywizacji gospodarczej rolników,
11. budowa kanalizacji na wsi,
12. budowa dróg na wsi,
13. rozwijanie miejsc kultury na wsi,
14. wspieranie działań grup lokalnych i stowarzyszeń na wsiach,
15. wzrost jakości życia na wsi,
16. poprawianie warunków ekologicznych.

ZESPÓŁ PROGRAMOWY DO SPRAW INFRASTRUKTURY I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

1. rozwój infrastruktury technicznej (działania 3.1, 3.3, 3.7, 3.8),
2. rozwój przedsiębiorczości lokalnej,
3. tworzenie miejsc pracy,
4. zagospodarowanie przestrzenne,
5. rozwój infrastruktury technicznej,
6. naprawa dróg, w tym budowa obwodnicy północ południe,
7. budowa mieszkań komunalnych,
8. remonty domów mieszkalnych,
9. naprawa sieci kanalizacji sanitarnej w mieście oraz jej budowa na obszarach wiejskich,
10. naprawa sieci wodociągowej (wymiana rur azbestowych i ołowianych),
11. poprawa infrastruktury i dróg (komunikacji),
12. przyciąganie inwestorów (budowa parku przemysłowego itp.),
13. rozwój rekreacji (budowa basenu miejskiego).

Uzasadnienie szczegółowe:

I. Rozwój nowoczesnej gospodarki

Obszary wiejskie

W Polsce za obszary wiejskie przyjmuje się obszary poza zasięgiem miast, czyli obszary obejmujące tereny gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, gdyż zarówno jedne, jak i drugie mają wyraźne cechy peryferii. Definicja taka przyjęta została zgodnie z *Rejestrem Użytkowania Gruntów* i służy głównie uruchamianiu instrumentów pomocy państwa dla rozwoju obszarów wiejskich.

Według **OECD** (Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju) można wyróżnić dwa hierarchicznie uporządkowane poziomy jednostek terytorialnych: lokalny i regionalny. Na poziomie jednostek szczebla podstawowego – gmin (NUTS 5)⁵, **OECD** identyfikuje obszary wiejskie jako obszary zamieszkałe przez mniej niż 150 osób na 1 km².

Według danych GUS Bydgoszcz 2006 obszary wiejskie zajmują w Gminie Nakło nad Notecią 94,3% obszaru i zamieszkiwane są przez 39,4 % ludności. Miasto Nakło nad Notecią zajmujące 5,7% obszaru, których mieszkańcami jest 60,6% jego ludności.

Rolnictwo uznawane jest za podstawową formę działalności produkcyjnej człowieka, mającej na celu wytworzenie żywności oraz materiałów i surowców przeznaczonych do innych celów, poprzez uprawę roślin i chów zwierząt, przy wykorzystaniu dostępnych technik produkcji, zasobów oraz sił przyrody (*Encyklopedia Agrobiznesu 1998*).

Z punktu widzenia polityki duże znaczenie mają tzw. obszary problemowe (**Gralak, 1999, Typologia wiejskich obszarów problemowych**). Są to obszary, gdzie tradycyjne rolnictwo wciąż ma dominującą rolę w gospodarce. W obszarach tych występują – w

⁵ Jednolita europejska Statystyczna Nomenklatura Jednostek Terytorialnych wprowadzona przez Eurostat (Urząd Statystyczny Wspólnot Europejskich) w celu zharmonizowania statystyki regionalnej. Jest to pięciopoziomowa klasyfikacja jednostek terytorialnych obejmująca trzy poziomy regionalne (NUTS 1, NUTS 2, NUTS 3) i dwa poziomy lokalne (NUTS 4, NUTS 5).

mniejszym lub większym zakresie – takie niekorzystne zjawiska, jak: słaby rozwój gospodarczy, niekorzystna sytuacja demograficzna, niesprzyjające działalności gospodarczej środowisko naturalne, duża odległość od ośrodków życia gospodarczego, brak podstawowej infrastruktury technicznej, niedorozwój sfery lokalnego małego biznesu, niedostatek instytucji finansowych, informacyjnych i doradczych, niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych ludności itp. Obszary te w gminie zagrożone są depopulacją, postępującym gospodarczym upadkiem i degradacją społeczno- kulturalną. Obszary problemowe w gminie nie są w stanie we własnym zakresie pokonać barier rozwojowych. Powinny zatem stanowić jeden z głównych przedmiotów oddziaływania polityki lokalnej.

Wyzwania, które aktualnie stoją przed gminą związane są przede wszystkim z koniecznością zmiany struktur wiejskich (agrarnych, społeczno-zawodowej ludności wiejskiej, majątku produkcyjnego, produkcji, instytucji i organizacji wiejskich itp.), poprawą efektywności gospodarowania, zwłaszcza w rolnictwie oraz wzrostu konkurencyjności na rynkach regionalnych, krajowym i międzynarodowym. Należy, więc na nowo zdefiniować pozycję i rolę obszarów wiejskich w strukturze życia gospodarczego gminy Nakło nad Notecią, tym bardziej że rolnictwo kujawsko-pomorskiego odznacza się wysokim stopniem towarowości produkcji, jest ono przodującym w kraju producentem surowców dla przetwórstwa rolno-spożywczego, ale nie jest przodującym przetwórcą tych surowców. Niezadowolający stan lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego postrzegany jest jako problem, którego skuteczne rozwiązywanie może być źródłem nowych miejsc pracy poza rolnictwem.

Obszary wiejskie gminy, łatwiej dostępne przez rozwinięty system transportu i telekomunikacji, stawać się będą nie tyle synonimem przestrzeni rolniczej, ile strefami inwestycji, drobnej przedsiębiorczości, oferującymi miejsca pracy i życia dla mieszkańców wsi i tej wpływowej części społeczeństwa konsumpcyjnego, dla której posiadanie wartości materialnych nie jest najważniejsze.

Jak można przewidywać – w przyszłości nasilą się dążenia do ograniczania produkcji rolnej, natomiast zwiększy się znaczenie nowych przedsięwzięć, zorientowanych na konsumpcję, rekreację, ochronę środowiska.

To z kolei stworzy szanse dla nowej – pozarolniczej – działalności gospodarczej w gminie.

Wg materiałów prognostycznych zakłada się, że struktura pracujących w gminie zbliży się do obecnej przeciętnej struktury w krajach Unii Europejskiej, gdzie udział:

- sektora I – rolnictwo = 8%,
- sektor II – przemysł, budownictwo, transport = 28%,
- sektor III – usługi = 64%.

Celem działań w zakresie tego obszaru problemowego byłoby:

- mobilizacja i wspieranie aktywności społeczności lokalnych, w tym wiejskich,
- upowszechnianie wiedzy na temat funkcjonowania gospodarki rynkowej, samorządności i społeczeństwa obywatelskiego – tworzenie klimatu i możliwości jak najlepszych warunków organizacyjno-prawnych i ekonomicznych dla działalności gospodarczej i służącej poprawie bytu ludności obszarów wiejskich,
- przygotowywanie i upowszechnianie inicjatyw służących tworzeniu miejsc pracy na obszarach wiejskich,

- kształcenie liderów społeczności lokalnych w zakresie umiejętności organizowania, motywowania, mobilizacji społecznej, poszukiwania nowych możliwości, tworzenia instytucji itp,
- tworzenie ośrodków kształcenia i permanentnego doskonalenia zawodowego młodzieży wiejskiej,
- kształtowanie wzorców gospodarowania i stylów życia harmonijnie godzących wymogi rozwoju oraz efektywności gospodarczej z wymogami ochrony środowiska naturalnego i kulturowego obszarów wiejskich,
- wspieranie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, w tym dywersyfikacji rolnictwa i rozwoju usług, drobnej wytwórczości, ośrodków rekreacji i rehabilitacji, rozwoju agroturystyki, przetwórstwa, przechowalnictwa, upraw specjalnych i „niszowych” itp.,
- tworzenie warunków do rozwoju fizycznego, intelektualnego, kulturalnego, psychicznego mieszkańców obszarów wiejskich.

Przy formułowaniu programów działań w zakresie rozwoju aktywizacji społeczno-gospodarczej obszarów wiejskich gminy należy uwzględnić zjawiska charakterystyczne dla Unii Europejskiej, do których między innymi należą:

- stały wzrost produkcji rolniczej poprzez koncentrację gospodarstw i wzrost jej skali,
- zmiana roli wsi i rolnictwa w lokalnej gospodarce (wieś zmierza do tzw. wsi wielofunkcyjnej),
- zmniejszenie zatrudnienia, wzrost wydajności pracy i dochodów, tworzenie grup producenckich,
- zwiększenie różnorodnych powiązań dotyczących głównie handlu i współpracy - powiązanie przekształceń strukturalnych rolnictwa ze zmianami społecznymi,
- dążenie do osiągnięcia równowagi interesów producentów rolnych i konsumentów żywności.

Obszary miejskie

W nowym okresie programowania (2007-2013) aspekt miejski zajmuje ważne miejsce i został wzmocniony między innymi poprzez:

- włączenie wymiaru miejskiego do głównego nurtu programowania i nakierowanie go na regenerację obszarów miejskich (w oparciu o metodę URBAN) oraz podkreślenie roli miast jako partnerów przy realizacji celów lizbońskich,
- wzmocnienie i rozszerzenie programu URBACT,
- innowacyjne instrumenty finansowania np. JESSICA.

"Metoda URBAN" rozumiana jest jako zintegrowane podejście do zarządzania rozwojem obszarów miejskich przy uwzględnieniu zasady szeroko rozumianego partnerstwa, realizowanego w sposób transparentny przy mobilizacji zarówno środków publicznych, jak i prywatnych oraz z wykorzystaniem rezultatów wymiany doświadczeń pomiędzy partnerami.

Konkretne przepisy dotyczące wymiaru miejskiego polityki regionalnej na lata 2007-2013 zawarte są w pakiecie rozporządzeń dot. polityki spójności. Należą do nich zapisy w **Rozporządzeniu w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego**:

Art. 8 zawiera przepisy dotyczące zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich:

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego [EFRR] może wspierać opracowywanie wspólnych, zintegrowanych i zrównoważonych strategii mających na celu ograniczenie zbyt wysokiej koncentracji problemów gospodarczych, ekologicznych oraz społecznych dotyczących obszary miejskie. Możliwe działania obejmują przyspieszenie wzrostu gospodarczego, rekultywację środowiska fizycznego, rekonwersję obszarów przemysłowych, zachowanie i waloryzację dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, propagowanie przedsiębiorczości, rozwój lokalnego zatrudnienia oraz społeczności lokalnych, świadczenie usług na rzecz ludności z uwzględnieniem zmian struktur demograficznych;

Wyżej wymienione przepisy uzupełnione są o zapisy **Strategicznych Wytycznych** dla spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Punkt 5.1 Strategicznych Wytycznych Wspólnoty określa wkład obszarów miejskich we wzrost gospodarczy i zatrudnienie, który koncentruje się na poprawie konkurencyjności (tworzenie klastrów i sieci kontaktów) oraz na dążeniu do bardziej zrównoważonego rozwoju między ośrodkami miejskimi i otoczeniem.

Proponowane działania obejmują:

- promowanie przedsiębiorczości, lokalnego zatrudnienia i społeczności lokalnych, świadczenie usług dla społeczeństwa przy uwzględnieniu zmieniających się struktur demograficznych,
- odnowę środowiska fizycznego, modernizację terenów przemysłowych, ochronę, rozwój dziedzictwa kulturowego i historycznego,
- podnoszenie poziomu bezpieczeństwa, wspieranie integracji gospodarczej, społecznej i kulturalnej osób upośledzonych społecznie, zwalczanie przejawów dyskryminacji, zwiększenie dostępności do usług.

W celu ułatwienia finansowania zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w nowym okresie programowania dostępne będą nowoczesne instrumenty finansowe - JESSICA i JEREMIE.

JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas) jest wspólną inicjatywą Komisji Europejskiej, Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Rady Europejskiego Banku Rozwoju dla finansowania zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich przy pomocy kombinacji dotacji i pożyczek. JESSICA proponuje:

- finansowanie dla partnerstwa publiczno-prywatnego i innych projektów z zakresu rozwoju miejskiego,
- osiągnięcie prostego i elastycznego zarządzania funduszami przeznaczonymi na rozwój miejski oraz
- ekspertyzę finansową i zarządczą z różnych instytucji finansowych.

Wsparcie przeznaczone jest na działania z zakresu infrastruktury, sieci, efektywności energetycznej, ICT (duże przedsiębiorstwa).

JEREMIE ma z kolei wspierać działania z zakresu promowania wzrostu, zatrudnienia i włączenia społecznego w miastach poprzez wspieranie małych, średnich i mikro-przedsiębiorstw.

II. Rozwój zasobów ludzkich

System edukacyjny z całą lokalną infrastrukturą edukacyjną tworzy wiedzę, kwalifikacje, wartości - jest więc istotnym czynnikiem lokalnego rozwoju gospodarczego i społecznego, a także określa jakość życia mieszkańców oraz decyduje o zasobności gminy.

W czasach radykalnej zmiany gospodarczej i technologicznej szczególnie system kształcenia zawodowego staje przed zadaniem, jak rozwijać kształcenie zorientowane na praktykę nie znając perspektyw zatrudnienia.

Jednym ze sposobów realizacji tego zadania jest przybliżenie kształcenia zawodowego do rzeczywistości przedsiębiorstw i lokalnych rynków pracy, a także zorientowanie programów, metod szkoleń na kształtowanie umiejętności nie tylko technicznych, ale w równie istotnym stopniu społecznych, umożliwiających radzenie sobie z niepewnością i przewyżczanie bezrobocia.

W nowych warunkach oświata powinna wyposażać w rozległe kompetencje, przygotowywać do działań elastycznych, kształtować przedsiębiorczość, sprawne funkcjonowanie na rynku pracy.

Zmiany społeczno-gospodarcze, które dokonują się w Polsce są więc źródłem przeobrażeń zarówno w systemie oświaty, jak i oczekiwań społecznych wobec edukacji, opieki społecznej i zdrowotnej.

Edukacja i kultura mogą i powinny stać się podstawą integracji cywilizacji naukowo-technicznej, informacyjnej i humanistycznej. Czasy „transformacji systemowej” i wielkiej „zmiany społecznej” to poważne wyzwanie, szansa rozwojowa, ale także zagrożenie w sferze wartości i postaw ludzi.

Teraźniejszość i przyszłość są nam nie tyle dane, co „zadane”. Dlatego tak dużo rodzi się pytań, problemów i dylematów oraz rozwija dyskursy na tematy celów edukacji, kultury, ich związków z życiem społecznym, a także procesów integracji i dezintegracji.

Chodzi więc o to, aby edukacja i kultura „zmuszały dzieje, żeby służyły wartości” oraz **wspomagały jednostki, zbiorowości ludzkie i całe społeczeństwo** w racjonalnym wyborze sensów życia i w procesie ich samorealizacji.

Edukacja i kultura przenikają się i wzajemnie warunkują. Kultura jest treścią, a zarazem wynikiem edukacji. Edukacja – realizowana w duchu wartości – jest więc wektorem kultury.

Edukacja i kultura penetrują podobne obszary życia ludzkiego, uczą poznawania świata, ludzi i samego siebie, a przez to dokonywania wyboru wartości oraz wybierania pól i form aktywności. Dokonują także „obrachunku z przeszłością” oraz ukazują możliwość różnych pozytywnych i negatywnych „wizji przyszłości”.

Najważniejszą sprawą dla edukacji i kultury są wartości, kryteria i drogi ich wyboru oraz związany z nimi problem ideału i wzorca osobowego współczesnej i przyszłej Polski i Europy. Chodzi o przechodzenie „od koncepcji człowieka oświeconego do paradygmatu kształcenia innowacyjnego” i o to, aby: „Mądrość polegała na pojednaniu racji rozumu z humanistycznymi wartościami” (J. Koziński, Wiek Mądrości, Odra 1992).

W raporcie Komitetu Prognoz pt. „W perspektywie roku 2010” określono cechy takiego wzorca osobowego. Kształcenie cech osobowych jednostki odbywa się w procesie uczestnictwa w różnych formach edukacji i samokształcenia oraz uczestnictwa biernego i czynnego w kulturze zarówno wyższej, jak i masowej.

Podstawowa idea współczesnej edukacji „**Rozumieć świat – kierować sobą**” oznacza również poszukiwanie sposobów i mechanizmów „wrastania” w kulturę, jej współtworzenie. Kulturę rozumie się bowiem jako zespół wartości, w szczególności takich jak: prawda, wolność, demokracja, piękno, dobro, odpowiedzialność za siebie i innych.

Realizację postulatów kształtowania osobowości zdolnych do rozwiązywania duchowych i materialnych problemów współczesności mogą zapewnić tylko: z jednej strony – nowoczesna edukacja i dynamiczna kultura, z drugiej – jakość życia społecznego i stan ekonomiczny kraju, które określają w ostateczności ludzkie zachowania i postawy.

Zmieniający się i zagrożony świat stawia przed edukacją i kulturą takie problemy, jak: ekologia, zdrowie, tożsamość i humanizacja stosunków społecznych, nowe wymogi organizacji życia społecznego, bezpieczeństwo wewnętrzne i ład w świecie duchowym i materialnym. Wymaga to większej zdolności w kierowaniu własnym losem przy uwzględnieniu podstawowych wartości oraz nowego rozumienia edukacji i kultury.

Edukacja i kultura jako procesy wielostronne, wielofunkcyjne, interdyscyplinarne i nieustające, przebiegają w trzech wymiarach czasowych: przeszłości, teraźniejszości i przyszłości. Dotyczą jednocześnie środowiska, Polski, Europy i świata

Występują w nich trzy sfery: poznawcza, emocjonalna i praktyczna. Ich integracja może zapewnić podstawę do poszukiwania wartości, ich promowania, przyjmowania oraz kształtowania stylów życia. Dezintegracja osobowości może zaś rodzić zagubienie i pustkę oraz wpływać niekorzystnie na motywację do pracy nad sobą i działań społecznych.

Wprowadzony nowy i ciągle modyfikowany system szkolny w założeniach lepiej dostosowany do potrzeb rynku pracy i aspiracji edukacyjnych społeczeństwa, poprzez działania nakierowane na zwiększenie poziomu wykształcenia społeczeństwa, sprzyja zwiększeniu szans na uzyskanie pracy. Podnoszenie jakości kształcenia na wszystkich poziomach, sprzyja z kolei wyrównywaniu szans, zwiększa jednostkową mobilność, indywidualną zaradność i przedsiębiorczość.

Istotnym wyzwaniem, wobec którego staje system oświaty jest coraz szerszy udział w programach Unii Europejskiej, co oznacza przede wszystkim włączenie gospodarki kraju oraz miast i gmin do jednolitego rynku Unii Europejskiej - swobodny przepływ nie tylko kapitału, towaru i usług, ale także osób.

Stąd zadaniem oświaty również na poziomie lokalnym jest przygotowanie do uczestnictwa w tego rodzaju możliwościach.

Właściwy wymiar i sens poprawy warunków edukacyjnych gminy zawiera się w hasłach: uczyć się, aby wiedzieć, uczyć się, aby działać, uczyć się, aby żyć wspólnie z innymi i uczyć się, aby być (Delors, Edukacja jest w niej ukryty skarb, W-wa 1998).

Świadomość tak wielkiego znaczenia gospodarki lokalnej opartej na wiedzy łączy się z oczekiwaniami pod adresem polityki oświatowej miast i gmin, organizacji pozarządowych, oczekiwaniami dotyczącymi edukacji: różnicowania ofert i form kształcenia, jego jakości i adekwatności do potrzeb rynku pracy, aspiracji i potrzeb edukacyjnych jednostek.

System lokalnych usług oświatowych może przyczynić się w mieście i gminie do wzrostu poziomu wykształcenia i kwalifikacji, pobudzania przedsiębiorczych postaw i umiejętności mieszkańców oraz szans dzieci i młodzieży.

W erze „cywilizacji informacyjnej” i „globalnej wioski” oraz transformacji systemowej, stajemy wobec nowych szans i wyzwań, a także pytań o cele, zadania i sposoby organizacji edukacji i kultury, o ich relacje do innych dziedzin życia. Potrzebna jest więc nowa wiedza o wartościach, tendencjach rozwojowych i aspiracjach ludzkich. Niezbędne staje się rozwijanie wyobraźni, myślenia problemowego, wariantowego i prospektywnego, a także kształtowanie umiejętności multimedialnego działania.

Tylko wtedy edukacja i kultura będą bliżej życia oraz potrzeb ludzi, a przez to mogą realnie wpływać na jakość i rolę czynnika ludzkiego w rozwoju i postępie społecznym. Może wtedy nie w pełni aktualną będzie diagnoza stanu naszej rzeczywistości, o której pisała Wisława Szymborska w wierszu „Przyjaciołom”: *‘Obeznani w przestworzach od ziemi do gwiazd, gubimy się w przestrzeni od ziemi do głowy.’*

Lokalna polityka społeczna dotycząca również rozwoju infrastruktury społecznej i zdrowotnej rozumiana jako działania zmierzające do poprawy warunków życia mieszkańców i coraz pełniejszego zaspokojenia ich potrzeb, w tym również przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych jest także niezmiernie ważnym obszarem zmian dostosowawczych miast i gmin do standardów Unii Europejskiej.

Rozwój pomocy społecznej po 1989 roku odbywał się pod hasłami decentralizacji państwa i tworzenia samorządności lokalnej, która do tej pory nie jest zakończona.

Główny problem - dualizm celów stawianych pomocy społecznej, co odzwierciedlał podział zadań wykonywanych przez ośrodki pomocy społecznej (zadania własne ze środków samorządu, zadania zlecone z budżetu centralnego).

Miejsko gminne ośrodki pomocy społecznej stały się lokalnym partnerem państwowej pomocy społecznej.

Placówki rządowe (wojewódzkie zespoły pomocy społecznej) przyjęły rolę organizatora pomocy, pełniąc funkcje programowe, regulacyjne i kontrolne na szczeblu regionalnym .

Organizacje samorządowe (miejsko-gminne ośrodki pomocy społecznej) świadczą usługi materialne w miejscu zamieszkania.

Lokalna pomoc społeczna:

- spełniała cele doraźne, interwencyjne,
- była istotnym elementem polityki przekształcania całego systemu zabezpieczenia społecznego.

Kierunek działań - przetwarzanie programów powszechnych w programy selektywne, dostępne po spełnieniu kryterium dochodowego.

Skutek - przesuwanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia społecznego do pomocy społecznej, ograniczona podmiotowość miasta i gminy w zakresie polityki społecznej i pomocy społecznej.

Biurokratyzacja systemu (zwiększanie liczby klientów i zadań przy ograniczonych środkach). Dystrybucja środków finansowych i kontroli administracyjnej zasadności ich przyznawania kosztem pracy socjalnej, usług niematerialnych, aktywizacji klientów, itp..

Nowoczesna pomoc społeczna znajduje się w fazie procesu zmian i reform, które kontynuowane były w latach 2003 -2004 w celu między innymi ograniczenia kosztów funkcjonowania oraz poprawy efektywności pomocy społecznej.

W założeniach tej reformy ma nastąpić dalsza: decentralizacja zadań społecznych państwa, rozwój samorządności, upodmiotowienie społeczności lokalnych, uczynienie z rodziny głównego podmiotu polityki społecznej, odbudowa społeczeństwa obywatelskiego zgodnie z zasadą subsydiarności.

Zmiany w tej sferze obejmują obecnie szersze wprowadzenie do działań publicznych organizacji pomocy czynnika społecznego, uzupełnienie sektora samorządowej pomocy przez organizacje pozarządowe i indywidualnych wolontariuszy (*Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z 2003 roku*).

Aktywna polityka społeczna na rzecz zagrożonych wykluczeniem długotrwałych klientów pomocy społecznej poprzez próbę ich aktywizacji zawodowej (*Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z 2003 roku*).

Upodmiotowienie i aktywizacja użytkownika pomocy społecznej. Wprowadzenie kontraktu jako warunku przyznania wsparcia materialnego.

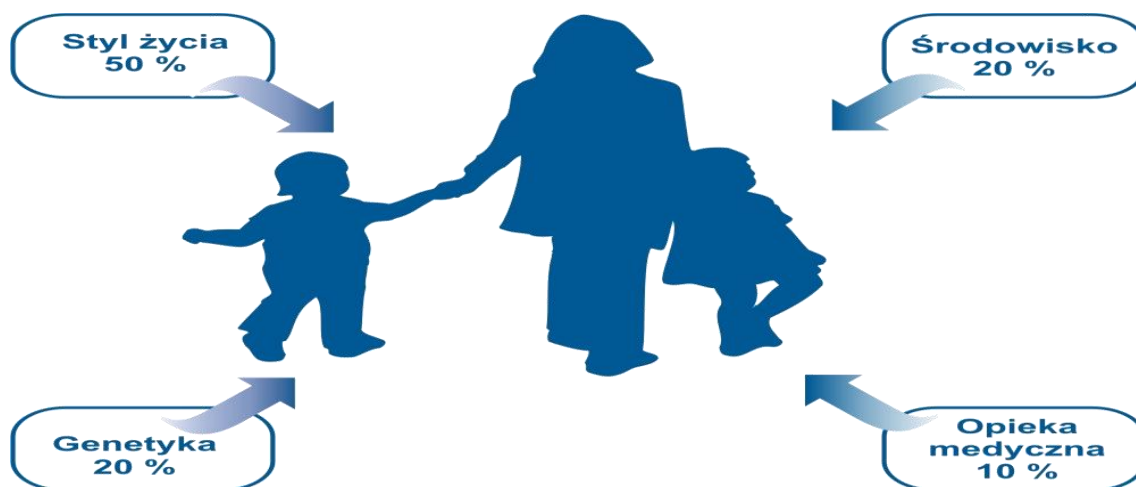
Wyniki przeprowadzonych ankiet w czasie wariatów szkoleniowych zespołu koordynacyjnego i zespołów programowych Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią jednoznacznie potwierdzają:

konieczność budowy ośrodków opiekuńczych, mieszkań komunalnych, zmniejszenie negatywnych skutków problemów społecznych, głównie związanych z bezrobociem, sytuacją osób niepełnosprawnych, starszych oraz rodzin, dalszego rozwoju bazy lokalowej oraz jakościowego rozwoju usług socjalnych i zdrowotnych wynikających z potrzeb społeczności lokalnej oraz aktywności społecznej mieszkańców.

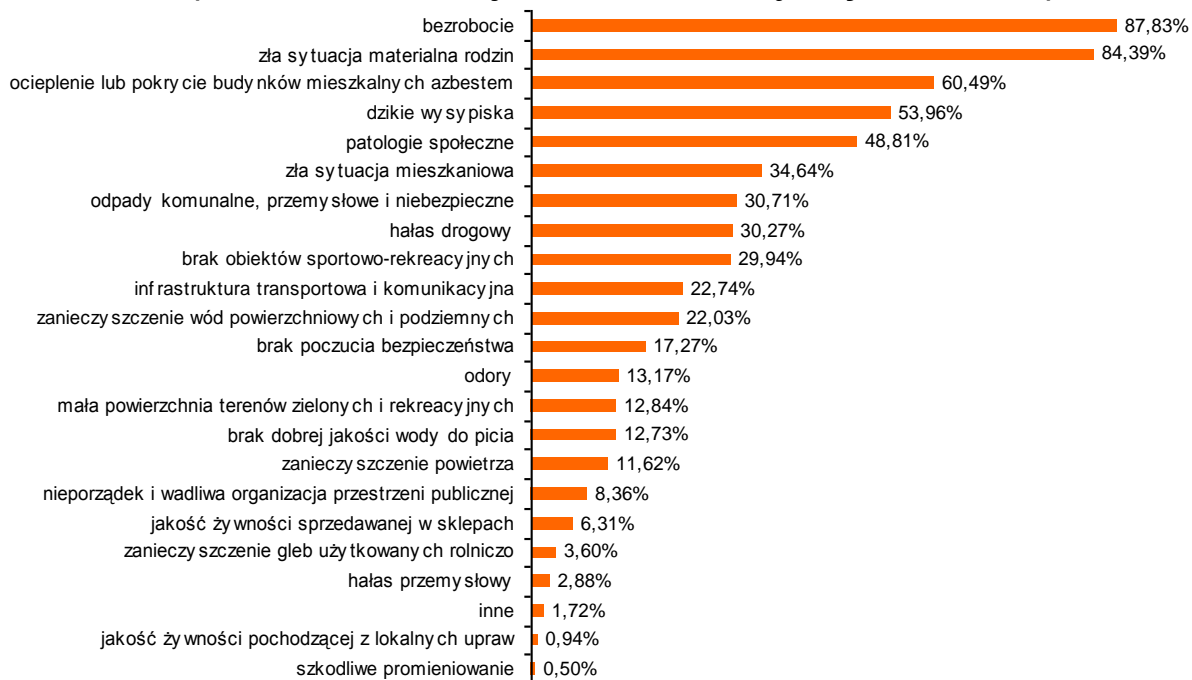
III. Poprawa standardu życia mieszkańców

Jakość życia (jego standard) zależy nie tylko w mieście i gminie od osobistych dochodów jej mieszkańców, ale również zdeterminowana jest stanem infrastruktury technicznej w mieście i gminie oraz systemem, organizacją i funkcjonowaniem instytucji służących zaspokajaniu potrzeb zbiorowych, takich jak zdrowie, edukacja, kultura, pomoc społeczna, bezpieczeństwo.

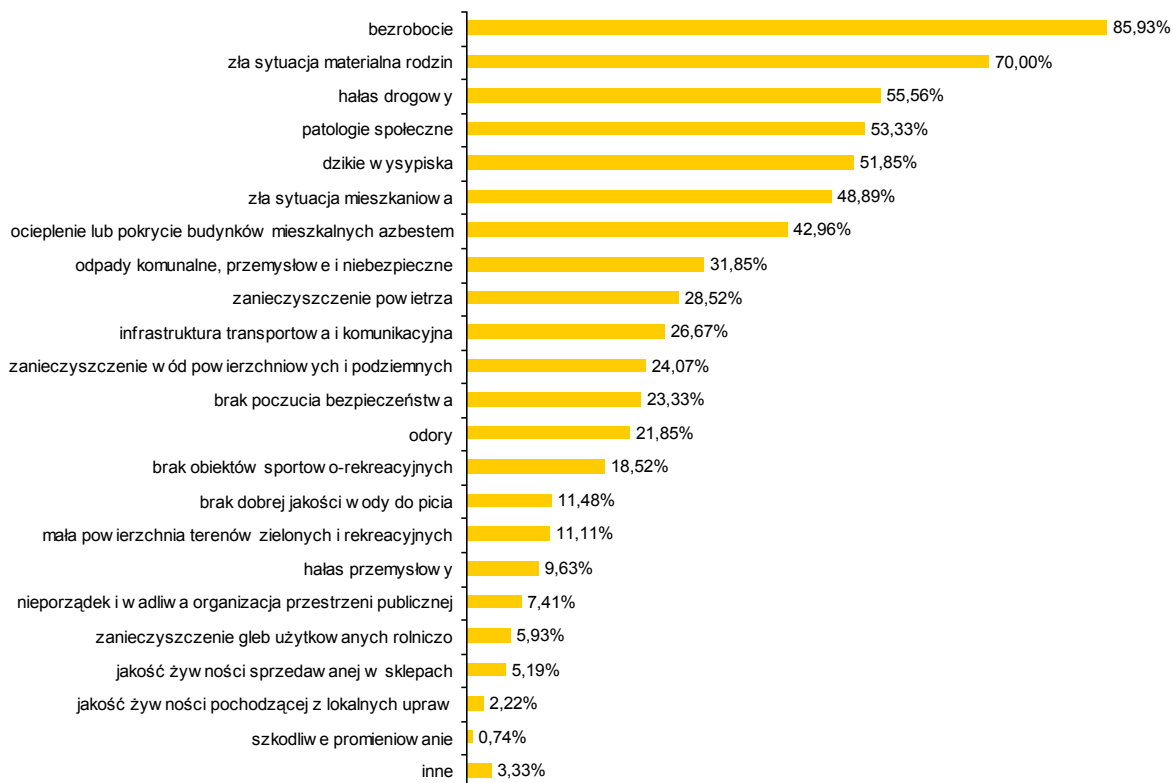
Czynniki wpływające na jakość życia mieszkańców, w tym na ich zdrowie

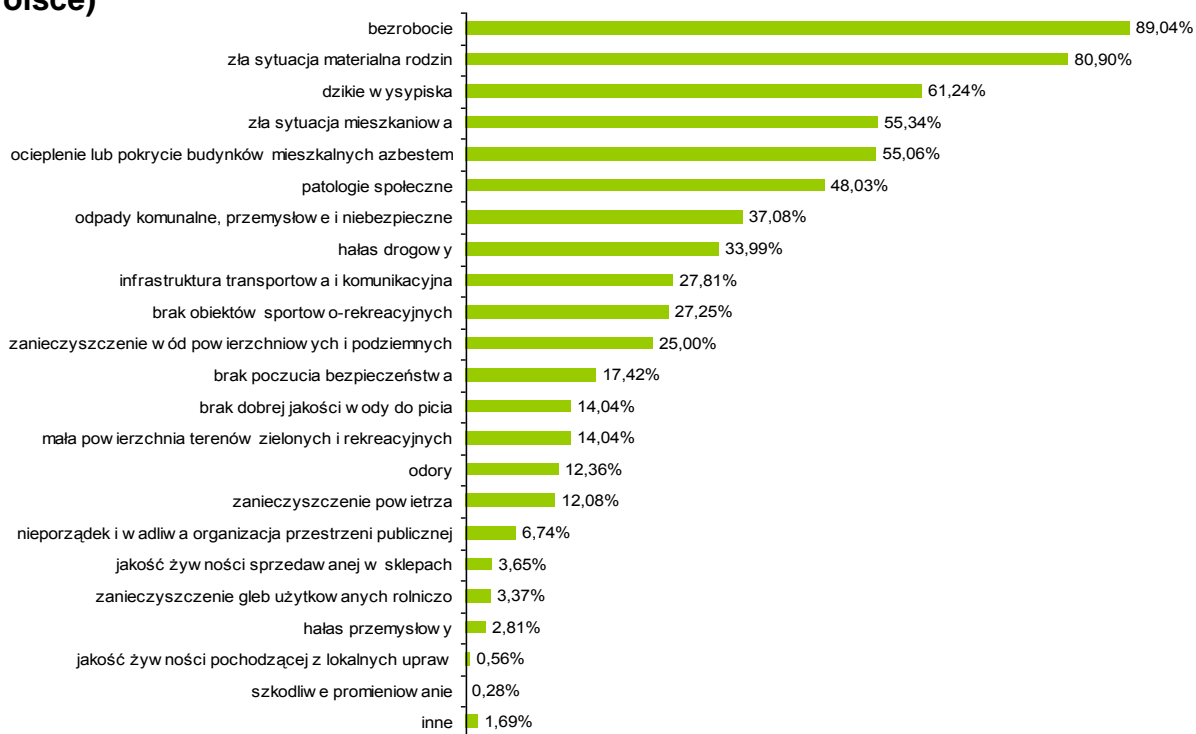
Najważniejsze problemy występujące w gminach wpływające na jakość życia mieszkańców (badania ankietowe jednostek samorządowych w Polsce)

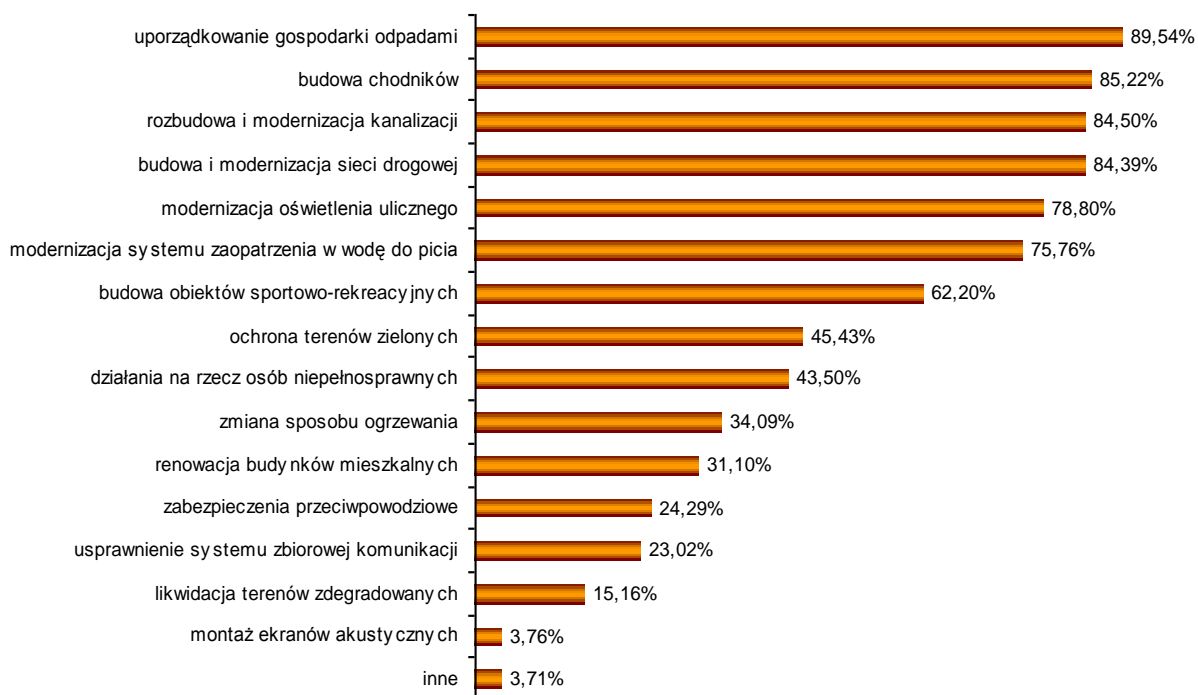
Najważniejsze problemy występujące w gminach miejskich wpływające na jakość życia mieszkańców (badania ankietowe jednostek samorządowych w Polsce)

Najważniejsze problemy występujące w gminach miejsko-wiejskich wpływające na jakość życia mieszkańców (badania ankietowe jednostek samorządowych w Polsce)

Działania mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców realizowane w gminach (badania ankietowe jednostek samorządowych w Polsce)

Władze samorządowe stosują szereg działań, które mają na celu pobudzenie rozwoju gminy, najczęściej poprzez wpływ na warunki działalności gospodarczej.

Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości musi uwzględniać czynniki zewnętrzne, jak i wewnętrzne. W dużej mierze czynniki zewnętrzne determinują zachowanie miast, gmin, ponieważ to one stają się głównymi odbiorcami impulsów płynących z otoczenia zewnętrznego.

Miasto i Gmina jest pracodawcą, zleceniodawcą, klientem i inwestorem, dlatego mechanizmy które może stosować wpływają na działalność firm prywatnych. Praktycznie każde działanie miasta i gminy ma bezpośredni lub pośredni wpływ na lokalne firmy.

Instrumenty wspierania przedsiębiorczości lokalnej można podzielić najogólniej na dochodowe (zwolnienia i ulgi podatkowe) i wydatkowe (inwestycje, promocja i informacja).

Trwały wzrost gospodarczy, jak również zmiany jakości życia mieszkańców nie są więc możliwe bez inwestycji. Dlatego szanse wzrostu jakości życia mieszkańców, rozwoju gospodarczego oceniać trzeba m.in. na podstawie zakresu i rodzaju prowadzonych w mieście i gminie inwestycji.

O ważności inwestycji gminnych dla wzrostu jakości życia mieszkańców, dla rozwoju lokalnych firm oraz rozwoju gospodarczego w ogóle decydują następujące cechy:

- dobrze zaplanowane inwestycje infrastrukturalne powodują kolejne inwestycje (np. uzbrojenie terenów pod budownictwo przyciąga inwestorów budowlanych,
- inwestycje finansowane przez miasto i gminę dają pracę lokalnym firmom, a więc tworzą koniunkturę na lokalnym rynku usług budowlanych,
- inwestycje są najskuteczniejszą metodą zapobiegania bezrobociu tworząc lokalny rynek pracy,
- inwestycje podnoszą na stałe standard życia mieszkańców – powstają wodociągi, kanalizacja, drogi itd., z czego mieszkańcy będą ciągle korzystać,
- brak niezbędnych inwestycji w dziedzinie telekomunikacji, zaopatrzenia w energię, wodę itp. -stanowi niebezpieczną barierę w lokalnym rozwoju gospodarczym,
- brak inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska jest barierą rozwoju zrównoważonego i może na trwałe pogorszyć jakość życia mieszkańców,
- brak inwestycji w niektórych dziedzinach (np. w budownictwo mieszkaniowe, bezpieczeństwo publiczne) powoduje, że nie zaspokojone zostaną podstawowe potrzeby mieszkańców wywołujące niezadowolenie społeczne.

2.2 Priorytety strategii rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią –hierarchia ważności

PRIORYTETY STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY NAKŁO nad NOTECIĄ	HIERARCHIA WAŻNOŚCI
Rozwój przedsiębiorczości lokalnej	1
Tworzenie miejsc pracy	1
Wzrost jakości życia mieszkańców gminy	1
Rozwój infrastruktury technicznej	1
Dostosowanie obszarów wiejskich gminy do standardów UE	2
Bezpieczeństwo	2
Rozwój kultury	3
Rozwój turystyki i rekreacji	3
Edukacja wszystkich	4
Rozbudzanie odpowiedzialności	5
Integracja społeczna	6

Legenda: 1 – priorytet najwyższy 6 – priorytet najniższy

ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI LOKALNEJ

Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej poprzez:

- wspieranie, sprzyjanie i stymulowanie przedsiębiorczości i samodzielności gospodarczej,
- wykorzystanie istniejącego zaplecza i potencjału (w tym osób bezrobotnych),
- indywidualna i grupowa aktywizacja gospodarcza, tworzenie dobrych miejsc pracy,
- dostosowanie systemu podatkowego, stypendialnego, ofertowego do potencjalnych inwestorów.

TWORZENIE MIEJSC PRACY

Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu przez miasto i gminę (samorząd miejsko-gminny i jego instytucje) poprzez:

- stwarzanie zachęt inwestycyjnych oraz zachęt do tworzenia miejsc pracy, wspierania lokalnego rynku pracy, zamówień i robót publicznych,
- stymulowanie przedsiębiorczości i samodzielności,
- kreowanie nowych usług i potrzeb, pomoc organizacyjna, przekwalifikowanie, gwarancje,
- rozbudzanie, uczenie i wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców, szczególnie młodych, zdobywanie nowych umiejętności.

WZROST JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY, W TYM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Jakość życia (jego standard) zależy nie tylko w mieście i gminie od osobistych dochodów jej mieszkańców, ale również zdeterminowana jest stanem infrastruktury

komunalnej oraz systemem, organizacją i funkcjonowaniem instytucji służących zaspokajaniu potrzeb zbiorowych, takich jak zdrowie, edukacja, kultura, pomoc społeczna, bezpieczeństwo. Trwały wzrost gospodarczy, jak również jakości życia mieszkańców nie jest możliwy bez inwestycji. Dlatego szanse wzrostu jakości życia mieszkańców, rozwoju gospodarczego oceniać trzeba m.in. na podstawie zakresu i rodzaju prowadzonych w mieście i gminie inwestycji. Należy więc w związku z tym:

- wspierać i stymulować wszelkie działania w zakresie pozyskania z UE środków na realizację maksymalnej ilości zadań inwestycyjnych,
- maksymalnie wykorzystać posiadane dokumenty planistyczne w celu zwiększenia efektywności zmian warunków życia mieszkańców.

DOSTOSOWANIE OBSZARÓW WIEJSKICH DO STANDARDÓW UE

Proces restrukturyzacji i modernizacji wsi i rolnictwa poprzez:

- edukację do potrzeb rynku z systemem przekwalifikowania,
- wspieranie pozarolniczej aktywizacji gospodarczej rolników i ich dzieci, przedsiębiorczości ,
- tworzenie na obszarach wiejskich nowych miejsc pracy i ofert usługowych poza i około rolniczych,
- rozwój zaawansowanego przetwórstwa rolno-spożywczego.

BEZPIECZEŃSTWO

Zmniejszenie oraz redukcja zachowań przestępczych i aspołecznych, przeciwdziałanie zagrożeniom cywilizacyjnym (kulturowym, systemom wartości, zdrowotnym i związanym ze środowiskiem przyrodniczym). Działania na rzecz bezpieczeństwa socjalnego (zapewnienia dobrej pracy, godziwych warunków życia) oraz zapewnienie przestrzegania podstawowych praw obywatelskich.

ROZWÓJ KULTURY

Upowszechnianie uczestnictwa w kulturze, w tym własnej lokalnej, rozwój instytucji i organizacji kulturalnych, odbudowanie bądź ożywienie kultury i tradycji miejscowych, tożsamości kulturowej społeczeństwa

ROZWÓJ TURYSTYKI I REKREACJI

Wykorzystanie walorów i potencjału miasta i gminy w zakresie turystyki miejskiej i wiejskiej: agroturystyki, turystyki w gospodarstwie, turystyki ekologicznej (ścieżki rowerowe, zaprzęgowe, do jazdy konnej) łącznie z szeregiem gwarantowanych atrakcji (ogniska, uroczystości wiejskie, obiekty kultury sakralnej oraz dziedzictwa narodowego, lokalne atrakcje kulinarne, folklorystyczne) itd.

Restauracja obiektów miejskiego i gminnego dziedzictwa narodowego, rozwój funkcji rekreacyjnych i turystyczno-edukacyjnych w oparciu o pradolinę Noteci, lokalne kompleksy leśne, rzekę Noteć, browar Krajna , produkty pszczelarskie oraz inne atrakcje .

EDUKACJA WSZYSTKICH

Wszechstronny, nowoczesny i nakierowany na wszystkie grupy mieszkańców program podnoszenia jakości poziomu oświaty uwzględniający z jednej strony tempo zmian cywilizacyjnych, kulturowych, a z drugiej przeciwstawiający się negatywnym tendencjom i skutkom tych zmian. Program powinien dotyczyć:

- modernizacji i restrukturyzacji szkolnictwa podstawowego oraz ponad - podstawowego poprzez ich dostosowanie do wymogów współczesności, a zwłaszcza standardów UE,
- dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb współczesności i gospodarki rynkowej, a w szczególności do potrzeb nowoczesnego środowiska wiejskiego – miejsca życia, pracy i sukcesów mieszkańców,
- rozwój edukacji ustawicznej (pozaszkolnej), podnoszenie kultury i wiedzy, edukacja dorosłych, młodzieży – uczenie przedsiębiorczości,
- podnoszenie świadomości i kompetencji społecznej mieszkańców gminy, udziału w procesie decyzyjnym, radzeniu sobie z problemami.

ROZBUDZANIE ODPOWIEDZIALNOŚCI

W wymiarze społecznym w zakresie decentralizacji władzy oraz uspołecznieniu procesów decyzyjnych, a w wymiarze gospodarczym poprzez większą samodzielność i przedsiębiorczość.

INTEGRACJA WSZYSTKICH

To podstawa lokalnego patriotyzmu, zwiększenia skuteczności działań, efektywności i racjonalności, odbudowania tradycji i tożsamości społecznej poprzez:

- cele integrujące mieszkańców: ochrona środowiska, bezpieczeństwo, ład i estetyka otoczenia, budowa wspólnej infrastruktury komunalnej, wybory samorządowe, pomoc sąsiedzka itd.,
- działania w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego: kultywowanie i odbudowa miejscowych tradycji, miejsc symbolicznych, twórczości ludowej, pamięci, języka itp.,
- rozwój demokracji i komunikacji społecznej: tworzenie lokalnych organizacji pozarządowych, uspołecznienie procesów decyzyjnych, uaktywnienie jednostek pomocniczych (sołectw, obwodów miejskich), promocja i budowa pozytywnego wizerunku itp..

2.3 Główne założenia strategii rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na lata 2009 – 2020

Zidentyfikowane na podstawie uwarunkowań rozwoju gminy wynikających z danych diagnostycznych zawartych w modelu analiz strategicznych Miasta i Gminy Nakło nad Notecią 2003-2007 oraz z ankiet i analiz:

- „Oczekiwania społeczności lokalnej w stosunku do władzy samorządowej”,
- „Ocena bieżącej działalności, warunków życia oraz preferencji rozwoju przy użyciu metody Likerta”,
- „Dokonanie wyboru oraz ocena hierarchii ważności priorytetów i obszarów problemowych”,
- Analiza SWOT Miasta i Gminy Nakło nad Notecią,
- Analiza SWOT powiatu nakielskiego,
- Analiza SWOT województwa kujawsko-pomorskiego.

1. Samorząd miejsko-gminny uważa rozwój przedsiębiorczości i rolnictwa za wiodący kierunek rozwoju miasta i gminy, podstawę jej przyszłego rozwoju oraz najważniejszy instrument restrukturyzacji rynku pracy w mieście i gminie. Służyć temu ma zróżnicowanie i wzbogacenie ofert dla wielu inicjatyw (wewnętrznych i zewnętrznych), w tym dla potencjalnych inwestorów.
2. Samorząd lokalny deklaruje otwartość w celu pozyskiwania inwestycji wewnętrznych i zewnętrznych, uznając za pożądane działania ze swej strony, między innymi: stworzenia szerokiej oferty miejsko - gminnego zasobu terenów inwestycyjnych oraz parku przemysłowego, szczególnie wzdłuż drogi krajowej nr 10, pomoc w załatwianiu spraw formalno-prawnych związanych z lokalizacją inwestycji, stosowanie preferencyjnych ulg i zwolnień podatkowych, podejmowanie działań promocyjno-informacyjnych.
3. W kontekście oceny potencjału demograficznego miasta i gminy oraz charakteru sieci osadniczej, uznano za celowe podjęcie następujących działań, związanych z obsługą mieszkańców:
 - dalszą poprawę jakości usług Urzędu Miasta i Gminy, głównie poprzez realizację zaleceń Programu Komunikacji Społecznej,
 - poprawę dostępu do placówek opieki zdrowotnej, szczególnie dla osób starszych i niepełnosprawnych,
 - zachęcanie młodzieży do poprawy stanu wykształcenia i stwarzanie ku temu warunków,
 - pozyskanie inwestorów (wewnętrznych i zewnętrznych) dla tworzenia nowych miejsc pracy,

- poprawa zagospodarowania turystycznego Noteci i Kanału Bydgoskiego, rezerwatów przyrody, zabytków, rozwój nowych produktów turystycznych oraz ułatwienie funkcjonowania gospodarstw agroturystycznych,
- wykorzystanie w większym stopniu bazy kulturalnej i sportowej dla wzrostu aktywności społecznej, kulturalnej i sportowej mieszkańców,
- realizację programu „Bezpieczna gmina”, czyli poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego.

4. Zakłada się, iż do roku 2014 na terenie gminy liczba indywidualnych gospodarstw rolnych (szczególnie rozdrobnionych o wielkości ekonomicznej od 0 do < 6 ESU/19,0 - < 28,6 tys. zł/ zmniejszy się o 25% w przeliczeniu o około 63 gospodarstwa), a przeciętna powierzchnia gospodarstw (11,7 ha / 2007 r) osiągnie wielkość około 13,0 ha do roku 2014 - będzie więc znacznie odbiegać od średniej w UE-18,0 ha.

5. Przewiduje się zmniejszenie powierzchni użytków rolnych poprzez zalesienie gleb najniższych klas (7,98% użytków w klasie VI i VI R), które stopniowo będą wyłączane z produkcji rolnej, co pozwoli stworzyć w przyszłości bazę pod rozwój usług turystycznych.

Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Nakło nad Notecią wynosi 72,8 pkt (Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy) i jest nieco wyższy od średniej dla powiatu nakielskiego (69,5 pkt.) oraz kraju (66,8 pkt.). Przy 100-punktowej skali taki poziom tego wskaźnika jest korzystny. W gminie 79% powierzchni użytków rolnych posiada odczyn obojętny lub lekko kwaśny, a tylko 21% posiada odczyn zasadowy (jest to najwyższy wskaźnik pH w powiecie nakielskim).

6. Zakładanym czynnikiem wzrostu konkurencyjności rolnictwa w gminie, ma być dalsze zrzeszanie się rolników w grupy producenckie oraz spółdzielnie o wąskim zakresie specjalizacji.

7. Samorząd deklaruje wsparcie dla istniejących i powstających małych i średnich przedsiębiorstw oraz gospodarstw agroturystycznych, uznając ich funkcjonowanie za ważny czynnik aktywizacji gospodarczej oraz sposób maksymalnie pełnego wykorzystania zasobów i walorów gminy, zwłaszcza w obszarach atrakcyjnych krajoznawczo, dostrzegając jednocześnie konieczność znacznej poprawy standardu wyposażenia w infrastrukturę służącą rozwojowi przedsiębiorczości oraz wypoczynkowi i rekreacji.

8. Samorząd deklaruje wzmożenie działań proekologicznych (realizacja koncepcji ekorozwoju) wynikających z programu ochrony środowiska, a zwłaszcza tych, które będą służyć: ograniczeniu ilości zanieczyszczeń lokalnych, uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta, a szczególnie gminy, zintensyfikowanie działań na rzecz upowszechniania ogrzewania z wykorzystaniem alternatywnych źródeł energii, w tym zasobu wód geotermalnych, usprawnienie systemu utylizacji oraz zbiórki odpadów komunalnych, prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej wraz z optymalnym wykorzystaniem opracowanych planów, prawidłowe ukształtowanie systemu edukacyjnego (udoskonalenie programów edukacji ekologicznej, udział młodzieży szkolnej w akcji „Sprzątanie Świata”, udział mieszkańców w konkursach z zakresu ochrony środowiska, organizowanie szkoleń ekologicznych), promowanie rozwoju ekoturystyki , agroturystyki oraz rekreacji.
9. Miasto i Gmina ze względu na procesy wylesień, urbanizacji i regulacji stosunków wodnych (głównie dla potrzeb rolnictwa) istotnie wpływa na zmniejszenie zdolności retencyjnej terenu, co z kolei ma wpływ na występowanie niepożądanego zjawiska suszy (deficytu wody). Sytuacja ta powoduje konieczność podejmowania ponad standardowych działań mających na celu zaspokojenie potrzeb w tym zakresie, głównie dla rolnictwa. Na terenie miasta i gminy zaopatrzenie w wodę odbywa się na bazie 28 Stacji Ujęć Wody (SUW) w mieście oraz 60 w gminie i w przyszłości należy zakładać konieczność ich modernizacji. Źródło: (Program Ochrony Środowiska powiatu nakielskiego 2004-2008). Według danych GUS 2006 długość sieci wodociągowej w mieście i gminie wynosi ogółem 152,2 km, w tym w mieście 38,1 km. Ilość podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych ogółem wynosi 3322, w tym w mieście 1594. Zużycie wody z gospodarstw domowych wynosi ogółem 1021,0 dam³ , w tym w mieście 659,6 dam³ .
10. Obecnie na terenie miasta i gminy funkcjonują: oczyszczalnia ścieków komunalnych (mechaniczno-biologiczna) w miejscowości Bielawy zarządzana przez KPWiK w Nakle; oczyszczalnia ścieków komunalnych (mechaniczno-biologiczna) w miejscowości Potulice zarządzana przez KPWiK w Szubinie oraz przyzakładowa oczyszczalnia ścieków (mechaniczno-biologiczna) przy Cukrowni Nakło, w mieście Nakło. Bardzo ważnym zadaniem w mieście jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej, aby ograniczyć ilość odprowadzanych ścieków bezpośrednio do wód powierzchniowych, a w gminie albo budowa nowej oczyszczalni ścieków komunalnych z siecią kanalizacji sanitarnej, albo realizacja systemu budowy oczyszczalni przyzagrodowych z dowożeniem ścieków surowych do oczyszczalni już istniejących. Według danych GUS 2006

długość sieci kanalizacyjnej w mieście i gminie wynosi ogółem 63,3 km, w tym w mieście 31,1 km. Ilość połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych ogółem wynosi 1146, w tym w mieście 855. Utylizacja ścieków z gospodarstw domowych wynosi ogółem 1111,2 dam³, w tym w mieście 731,3 dam³.

11. Na terenie gminy Nakło nad Notecią znajduje się nadpoziomowe składowisko odpadów komunalnych w Rozwarzynie, izolowane folią z drenażem odwadniającym. Składowisko posiada monitoring wód podziemnych spełniony przez 9 piezometrów, z których jeden znajduje się na dopływie, a pozostałe na terenie wysypiska i na odpływie wód podziemnych. Dla składowiska odpadów komunalnych wyznaczona została strefa ochrony pośredniej zewnętrznej i wewnętrznej dla ujęcia miejskiego w Nakle. Usuwaniem odpadów stałych zajmują się na terenie miasta i gminy specjalistyczne firmy prywatne w oparciu o wydane stosowne decyzje.
12. Planowane jest opracowanie miejscowych planów przestrzennego zagospodarowania dla poszczególnych sołectw oraz obwodów miejskich, w celu wyznaczenia nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, turystyki, rekreacji oraz usług w mieście i gminie.
13. Wskaźnik telefonizacji miasta i gminy jest stosunkowo wysoki. Miasto i gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć teleinformatyczną (usługi świadczą TPSA oraz RST Bydgoszcz, Era GSM, Plus GSM, sieć analogowa, sieć GSM IDEA Polskiej Telefonii Komórkowej Centertel oraz innych sieci) – planuje się dalszy jej rozwój, a szczególnie upowszechnienie dostępu do szerokopasmowego internetu, głównie na bazie szkieletowej linii światłowodowej z węzłami dystrybucyjnymi w powiatach, w tym w Nakle nad Notecią oraz węzłami brzegowymi w gminach. Jeden z głównych elementów tej sieci łączyć będzie Nakło nad Notecią z Bydgoszczą i Toruniem (siedzibami Urzędu Wojewódzkiego i Marszałkowskiego).
14. Sieć drogową miasta i gminy stanowią:
 - droga krajowa nr 10 „-Granica Państwa, Szczecin, Piła, Nakło nad Notecią, Toruń, Płońsk”, która ogółem przebiega przez teren miasta i gminy na długości około 15 km, w tym 5,5 km obwodnicą Nakła.
Droga krajowa nr 10 zarządzana jest przez Generalną Dyрекcję Dróg Publicznych oddział Północny w Gdańsku, Biuro w Bydgoszczy.
 - drogi wojewódzkie: nr 241 Sępólno Kr.- Nakło- Wągrowiec; nr 246 Paterek – Samokłęski Małe – Szubin.
Drogi wojewódzkie zarządzane są przez Urząd Marszałkowski w Toruniu.
 - drogi powiatowe: ogółem na terenie miasta i gminy jest ich 61,7 km, w tym w mieście 4,8 km (o nawierzchni twardej 58,8 km, natomiast o nawierzchni gruntowej 2,9 km). Na drogach powiatowych na terenie miasta i gminy znajduje się 5 mostów, 25 przepustów, a gęstość dróg w km / km² wynosi 3,0. Drogi powiatowe zarządzane są przez Starostę Powiatowego z siedzibą w Nakle nad Notecią

- drogi miejsko - gminne stanowią łączną długość 107. 420 mb= ~107,4 km , w tym na terenie gminy 80.436 mb=80,4 km, a w mieście 26.984 mb=~27,0 km.

Ogólnie drogi miejsko-gminne oznaczają się zróżnicowanym standardem i stanem technicznym. Dużo gorsza sytuacja jest w gminie, gdzie 48,5 km (60,3%) dróg ma nawierzchnię gruntową, w mieście jedynie 5,0 km (18,5%).

W gminie dróg o nawierzchni gruntowo bitumiczno lekkiej jest 15,9 km (19,8%), o nawierzchni gruntowo ulepszonej 12,0 km (14,9%), a w mieście zaledwie 0,52 km (1,9%). W mieście dróg o nawierzchni bitumicznej jest 14,5 km (53,6%), a w gminie natomiast zaledwie 4,0 km (5,0%).

W mieście występują również drogi o nawierzchni z kostki betonowej 5,6 km (20,6%) ; o nawierzchni gruntowej w połączeniu z kostką betonową 1,2 km (4,4%) oraz o nawierzchni brukowej 0,25 km (0,9%).

Ogólnie gęstość dróg lokalnych w mieście wynosi 2,5 km/km², a w gminie 4,6 km / km².

Z powyższego zestawienia wynika pilna konieczność budowy 53,5 km (49,8%) dróg oraz modernizacji 28,4 km (26,4%) w mieście i gminie oraz realizacja innych robót drogowych w celu dostosowania ich do standardów UE.

15. Na terenie miasta i gminy działają powiatowe i miejsko-gminne placówki oświatowo – wychowawcze.

Do powiatowych placówek szkolno – wychowawczych należą:

- Liceum Ogólnokształcące im Bolesława Krzywoustego wraz z Internatem, Zespół Szkół Zawodowych wraz z Internatem, Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej w Nakle nad Notecią oraz Zespół Szkół Specjalnych w Karnowie. Obsługą w/w placówek zajmuje się Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Nakle nad Notecią.

Zespół Obsługi Oświaty i Rekreacji w Nakle nad Notecią zajmuje się natomiast miejsko-gminnymi placówkami oświatowo – wychowawczymi do których należy:

- siedem szkół podstawowych (Sz.P) oraz sześć szkół gimnazjalnych (Gimn.): w Nakle nad Notecią (SzP nr 2 przy ul. Bydgoskiej, SzP oraz Gimn nr 3 przy ul. Mroteckiej, Gimn. nr 4 na Os. Wł. Łokietka), Zespół Szkół w Paterku (SzP i Gimn. nr 1 przy ul.Kcyńskiej, Zespół Szkół (SzP i Gimn nr 2.) w Potulicach przy ul. Szkolnej, Zespół Szkół (SzP i Gimn. nr 5) w Ślesinie przy ul. Dworcowej oraz Zespół Szkół (SzP i Gimn.nr 6) w Występie przy ul. Wiejskiej.
- Pięć przedszkoli publicznych w mieście i gminie: w Nakle nad Notecią nr 2 przy ul. Powst. Wielkopolskich, nr 3 na Os. Wł.Łokietka , w Ślesinie przy ul. Kazińskiej, w Paterku przy ul Spacerowej oraz w Potulicach przy ul. Szkolnej

W mieście Nakło nad Notecią działają poza tym niepubliczne placówki wychowawcze do których należą następujące przedszkola:

- „Donald” przy ul. Ks.P.Skargi ,
- Katolickie przy Parafii św. Wawrzyńca, ul Kościelna oraz
- Społeczne Towarzystwo Oświaty Przedszkolnej Przedszkole „Wesoła Piątka” przy ul. Bydgoskiej

Szkoły podstawowe na terenie miasta i gminy dysponowały w roku szkolnym 2006/2007 w sumie: 129 oddziałami, gimnazja 46 oddziałami, a przedszkola publiczne 145 oddziałami, w tym w szkołach 15. Kadre nauczycielską pełnozatrudnioną w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2006/2007 stanowiło 168 osoby, w gimnazjach 95 osób, natomiast w przedszkolach publicznych 29 osób, w tym w szkołach podstawowych na oddziałach przedszkolnych 13 osób.

Bazę dydaktyczną szkół na terenie miasta i gminy stanowi 10 budynków szkolnych, w tym 3 dla Zespołów Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych oraz 2 dla Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych mieszczących się w tych samych obiektach (w Nakle nad Notecią, Potulicach, Ślesinie i Występie) oraz 5 budynków szkolnych dla: SzP w Nakle nad Notecią, SzP w Trzeciewnicy, SzP w Olszewce, SzP w Paterku oraz Gimn. w Paterku. Bazę przedszkoli publicznych na terenie miasta i gminy stanowią 5 budynków: w Ślesinie, Paterku, Potulicach oraz dwa w Nakle nad Notecią. Szkoły podstawowe na terenie miasta i gminy są w sumie wyposażone w 27, a gimnazja w 8 pracowni przedmiotowych w tym informatyczne z dostępem do internetu. W każdej ze szkół nauczany jest język obcy. Zespół Szkół w Ślesinie i Trzeciewnicy nie dysponują salami gimnastycznymi, natomiast w pozostałych obiektach szkolnych jest ich w sumie siedem. Na terenie miasta i gminy nie ma również sali gimnastycznej w Gimnazjum nr 3 w Nakle. W roku szkolnym 2006/2007 około 12,4% w sumie 318 z ogólnej liczby 2573 uczniów) objętych było dowozem do szkół podstawowych, a do szkół gimnazjalnych około 21,0% w sumie 255 z ogólnej liczby 1176 uczniów). W szkołach i przedszkolach na terenie miasta i gminy prowadzi się zajęcia z edukacji ekologicznej, a uczniowie i przedszkolaki mają możliwość korzystania z różnych form dożywiania, częściowo płatnych z budżetu lokalnego.

16. Zakłada się, że dla optymalizacji systemu kształcenia na terenie gminy, w kolejnych latach tworzone będą przedszkola społeczne (w zależności od potrzeb); niezbędne są również: zakupy, inwestycje w zakresie poprawy stanu wyposażenia szkół podstawowych oraz gimnazjalnych, w tym pracowni dydaktycznych, także w zakresie szerokiego dostępu do internetu i sieci informatycznej. Niezbędne powinny być także inwestycje dotyczące: budowy sal gimnastycznych, gdzie występuje ich brak, który przyczyni się do poprawy jakości kultury fizycznej w szkołach. Potrzebne są również nakłady związane ze stworzeniem zintegrowanego systemu informacji komputerowej bibliotek szkolnych oraz publicznej, które działają na terenie miasta i gminy.

17. Koordynacją życia kulturalnego na terenie miasta i gminy zajmuje się Nakielski Ośrodek Kultury w Nakle nad Notecią, Wiejskie Domy Kultury w Paterku i Potulicach oraz Muzeum Ziemi Krajeńskiej w Nakle nad Notecią. Instytucje te są nie tylko organizatorem wielu imprez kulturalnych, ale także kadrowo wspierają animatorów życia kulturalnego, amatorskie zespoły artystyczne oraz działalność świetlic wiejskich funkcjonujących w obiektach sołectw gminy Nakle nad Notecią, które w większości stanowią własność komunalną. Sytuacja funkcjonowania świetlic wiejskich w sołectwach wymagać będzie określonych nakładów inwestycyjnych na ich remonty i modernizację.

Wydatki na kulturę ogółem w przeliczeniu na 1-go mieszkańca w okresie 2003-2007 na terenie miasta i gminy zmalały o 25,32% przy znikomym wzroście ilości mieszkańców o 0,14% (46mieszkańców).

Na terenie miasta i gminy działa w sumie 14 bibliotek, z których większość (13) to biblioteki szkolne. W Bibliotece Publicznej w Nakle nad Notecią w roku 2007 zarejestrowanych było 6279 stałych czytelników (spadek o 23,5% w stosunku do roku 2003), w tym czytelników do lat 15 było 2005 (spadek o 22,0% w tym samym okresie czasu). Liczba woluminów ogółem w roku 2007 wynosiła 107.126 i wzrosła o 6,26%. W bibliotekach szkolnych w roku 2007 zarejestrowanych było w sumie 3649 czytelników, a ilość dostępnych woluminów wynosiła ogółem 70.879 .

Nakłady na funkcjonowanie biblioteki publicznej w Nakle nad Notecią w okresie od 2003 do 2007 zmalały o 14,2%, a w przeliczeniu na jednego czytelnika wzrosły o 12,1% i wynoszą teraz 107,5 PLN.

18. Teren Miasta i Gminy Nakło nad Notecią znajduje się w obszarze działania Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią, która łącznie ze Strażą Miejską czuwa nad bezpieczeństwem publicznym. Policja w Nakle nad Notecią dysponuje monitoringiem wizyjnym miasta w postaci 5 kamer. Na terenie miasta i gminy ogólna ilość przestępstw zmalała w okresie od 2004 do 2006 o 3,3%, zmniejszeniu uległy także w tym okresie wskaźniki liczone na 1 tys. mieszkańców: podejmowanych interwencji domowych o 39,05%, kradzieży o 34,07% oraz kradzieży z włamaniem o 49,21%. Wzrósł natomiast w tym okresie wskaźnik wykroczeń drogowych liczony na tys. mieszkańców o 25,59%. Miasto i gmina realizuje program „Bezpieczne Miasto i Gmina”, zakładający przede wszystkim prewencję oraz edukację ludności w zakresie poprawy własnego bezpieczeństwa. Do najczęściej popełnianych w mieście i gminie przestępstw należą wykroczenia drogowe, kradzieże z włamaniem oraz kradzieże. Na terenie miasta i gminy występuje nadal wysoka ilość podejmowanych interwencji domowych, chociaż w okresie od 2004 do 2006 nastąpił ich spadek o 38,9%. Równie wysoki jest poziom wykroczeń przeciw ładu i porządkowi, który również w okresie 2004-2006 uległ obniżeniu o 5,6%. Ogólnie stan bezpieczeństwa na terenie miasta i gminy ulega systematycznej poprawie.

19. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe realizowane jest na terenie miasta i gminy przez 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, z których trzy w miejscowości: Nakło nad Notecią, Potulice i Ślesin znajdują się w Krajowym Systemie Ratownictwa Gaśniczego (KSRG), a cztery pozostałe, w tym OSP Cukrownia oraz w miejscowościach: Paterek, Polichno i Suchary są poza tym systemem. W wyposażeniu jednostek poza podstawowym sprzętem ppoż. (zestaw ochrony indywidualnej) są samochody głównie na podbudowie: Jelcz rok prod. 1995 oraz Żuk rok prod. 1989 w Nakle nad Notecią, DAF rok prod. 1983 oraz Ford Transit rok prod. 2003 w Potulicach, Lublin 3 rok prod. 2001 oraz Mercedes rok prod. 2006 w Ślesinie, Star rok prod. 1990 w Paterku, Żuk rok prod. 1981 w Polichnie, Lublin 3 w Sucharach. Remizy wyposażone są w radiowy system alarmowania jednostek, a stan obiektów OSP oceniany jest jako zadawalający.

20. Na terenie miasta i gminy ochroną zdrowia zajmują się: Nowy Szpital w Nakle nad Notecią i Szubinie w skład której wchodzi następujące organizacyjne placówki:

- Szpital oraz pracownie diagnostyczne, Pogotowie Ratunkowe, Poradnia POZ, Poradnie Specjalistyczne: (Alergologiczna, Ogólna, Onkologiczna, Urazowo-Ortopedyczna, Chorób Wewnętrznych, Diabetologiczna, Gastroenterologiczna, Ginekologiczno-Położnicza, Kardiologiczna, Medycyny Pracy, Neurologiczna, Neurologii Dziecięcej, Okulistyczna, Laryngologiczna, Psychologiczna, Rehabilitacyjna, Reumatologiczna, Terapii Uzależnień od Alkoholu, Urologiczna)

Zakład Opieki Zdrowotnej Zakładu Karnego w Potulicach, w skład którego wchodzi następujące jednostki organizacyjne:

- Szpital z oddziałami: gruźlicy, hepatologiczny,
- Pracownia radiologiczna,
- Ambulatorium z Izbą Chorych: Poradnia Lekarza POZ w Potulicach oraz w Strzelewie, Poradnia Stomatologiczna oraz dwie apteki.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Medicus Spółka z o.o. w Nakle nad Notecią w skład którego wchodzi następujące organizacyjne placówki:

- Przychodnia – Dział Fizykoterapii, Krioterapii, Masażu Leczniczego,
- Gabinet Medycyny Szkolnej,
- Pielęgniarska Opieka Długoterminowa,
- Poradnie: Pielęgniarki i Położnej, Alergologiczna, Diabetologiczna, Dziecięca, Endokrynologiczna, Ginekologiczno-Położnicza, Kardiologiczna, Lekarza Rodzinnego, Logopedyczna, Medycyny Pracy, Ogólna, Preluksacyjna, Rehabilitacyjna Narządu Ruchu, Reumatologiczna, Ultrasonograficzna,
- Punkt Szczepień.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej STOMED Spółka z o.o. w Nakle nad Notecią w skład którego wchodzi następujące organizacyjne placówki:

- Poradnia Stomatologiczna,
- Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej i Stomatologicznej.

Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna w Nakle nad Notecią

Poza wyżej wymienionymi jednostkami zagadnieniami ochrony zdrowia na terenie miasta i gminy zajmuje się wiele prywatnych gabinetów i pracowni.

Nakłady budżetu miasta i gminy na ochronę zdrowia w okresie od 2003 do 2007 wzrosły o 128,0%, w tym o 130,6% na przeciwdziałanie alkoholizmowi.

21. Na terenie miasta i gminy opieką społeczną zajmują się: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią, który realizuje ustawowo zadania własne i zlecone oraz Dom Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią dla osób przewlekle, somatycznie chorych, który jest instytucją powołaną przez Radę Powiatu. Nakłady budżetu miasta i gminy na opiekę społeczną w okresie od 2003 do 2007 wzrosły o około 160,0% osiągając poziom 18.229.633 PLN w 2007 roku.

Najczęstszymi powodami korzystania z opieki społecznej w okresie od 2003 do 2006 były problemy: bezrobocie (spadek o 14,5%), niepełnosprawność (spadek o 0,2%), długotrwała choroba (spadek o 23,2%) oraz bezradność (spadek o 15,5%).

Ilość odbiorców świadczeń pomocy społecznej w ramach zadań własnych w okresie od 2004 do 2006 zmalała o 7,8% do poziomu 2100 osób w 2006 roku. Nakłady ogółem na ten rodzaj świadczeń w tym okresie wzrosły o 20,7% do poziomu 1.936.324 PLN w 2006 roku. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną realizowaną w ramach zadań zleconych w okresie od 2004 do 2006 zmalała o 40,0% do poziomu 342 w roku 2006. Ogólnie w okresie od 2003 do 2006 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmalała o 25,1% do poziomu 1.400 rodzin, z których największy odsetek (65,0%) stanowiły rodziny, w których występowało bezrobocie.

Budynek Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej [MGOPS] w Nakle nad Notecią w zakresie wymogów dotyczących pomieszczeń i wyposażenia nie spełnia aktualnie standardów określonych w rozporządzeniu Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Rady Ministrów z dnia 22.06.2005 r (Dz.U. Nr 116, poz.985). W Paterku funkcjonuje noclegownia (30 miejsc) dla bezdomnych mężczyzn, brak jest natomiast mieszkań socjalnych. W kolejnych latach planuje się sukcesywne zwiększanie nakładów na pomoc społeczną oraz inwestycje poprawiające możliwości rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych w mieście i gminie, w tym także przy udziale lokalnych organizacji pozarządowych.

22. Samorząd gminny jest świadomy konieczności zmian zasad działania i struktury Urzędu Miasta i Gminy w związku z akcesją Polski z UE. Zmiany dotyczyć będą

przede wszystkim dostosowania wykonywanych zadań do standardów unijnych wynikających z wdrażanego, zintegrowanego systemu zarządzania miastem i gminą, którego cechą zasadniczą jest demokratyzacja procesu podejmowania decyzji.

23. Samorząd deklaruje wsparcie dla istniejących i powstających organizacji pozarządowych typu non – profit (szczególnie w zakresie poprawy i rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych) oraz biznesowych, uznając ich funkcjonowanie na terenie miasta i gminy za ważny czynnik budowy społeczeństwa obywatelskiego oraz sposób na demokratyzację życia poprzez wzrost znaczenia tych organizacji w procesach decyzyjnych, wpływających na poziom jakości życia mieszkańców.

24. Samorząd deklaruje wsparcie w zakresie przestrzegania i realizacji podstawowych praw mieszkańców między innymi poprzez:

- prawa do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych,
- swobodnego dostępu do obiektów użyteczności publicznej, do rehabilitacji, wiedzy, dorobku kulturalnego i rozrywki.

Podstawowe uwarunkowania rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz jej miejsce w systemie społeczno-gospodarczym powiatu nakielskiego i województwa kujawsko - pomorskiego

1. Miasto Nakło nad Notecią charakteryzuje się położeniem dogodnym pod względem administracyjnym - jest siedzibą powiatu nakielskiego (leży w środkowo – zachodniej części województwa kujawsko –pomorskiego przy połączeniu Kanału Bydgoskiego z Notecią), jak również korzystnym w stosunku do głównych centrów rozwoju i korytarzy funkcjonalnych (przy strefie silnego oddziaływania Bydgoszczy, Torunia, Grudziądza i Poznania, oraz mniejszych ośrodków miejsko-gminnych w Kcyni, Szubinie i Wyrzysku). Miasto i Gmina położone jest bezpośrednio przy drodze krajowej nr 10, stanowiącej główne połączenie między Szczecinem a Warszawą, przy linii kolejowej Piła – Bydgoszcz, uważanej za obszar szybkiego rozwoju, w tej części województwa. Nakło nad Notecią bezpośrednio sąsiaduje od północnego zachodu z Gminą Sadki, od północy z Gminą Mrocza i Gminą Sicienko, od wschodu z Gminą Białe Błota, a od południa z Gminą Kcynia oraz Gminą Szubin ze wspólną granicą, którą stanowi rzeka Noteć.

2. Pod względem liczby mieszkańców (32.146, w tym miasto 19.349 / 2007 r) i zajmowanej powierzchni (186,9 km², w tym miasto 10,6 km²), miasto i gmina odgrywa znaczącą rolę w powiecie nakielskim oraz nieco mniejszą w województwie kujawsko-pomorskim. Powiat nakielski składa się tylko z 5 jednostek samorządu terytorialnego i jest silnie zdominowany przez Miasto i Gminę Nakło nad Notecią.

3. Miasto i Gmina charakteryzuje się wysokimi w porównaniu do skali powiatu, podregionu i województwa wskaźnikami gęstości zaludnienia (172,0 mieszkańców / km² ogółem, w tym 72,6 mieszkańców / km² w gminie oraz 1825,4 mieszkańców / km² w mieście). Analizując wysokość tego wskaźnika Miasto i Gmina Nakło nad Notecią jest na pierwszym miejscu w powiecie nakielskim (75,5 osoby / km²) i znacznie przewyższa gęstość zaludnienia w podregionie bydgoskim (114,0 osób / km²), jak również w województwie kujawsko-pomorskim (115 osób / km²).

4. Miasto Nakło nad Notecią liczy 19.349 / 2007 rok mieszkańców, co stanowi 60,2% ogółu gminy oraz 22,8% ogółu mieszkańców powiatu nakielskiego. W sieci osadniczej miasta i gminy miasto odgrywa znaczącą rolę, jak również w sieci osadniczej powiatu nakielskiego, natomiast nieco mniejszą w sieci osadniczej województwa kujawsko – pomorskiego.

5. Sieć osadnicza miasta i gminy nie jest rozdrobniona, co wpływa pozytywnie na możliwości obsługi mieszkańców i nie ogranicza działania na rzecz poprawy jakości ich życia.

6. Miasto i Gmina cechuje się regularnym kształtem, z podziałem administracyjnym na 19 sołectw oraz 11 obwodów miejskich, a siedziba Urzędu Miasta i Gminy jest łatwo dostępna dla pozostałych miejscowości.

7. Układ sieci PKS oraz prywatnych linii autobusowych powoduje, iż bardzo dobrze dostępna z terenu miasta i gminy jest siedziba powiatu nakielskiego (pod względem dostępności ośrodka powiatowego w Nakle nad Notecią, gmina Nakło nad Notecią należy do jednych z lepszych w województwie). Ośrodkiem najłatwiej dostępnym w komunikacji publicznej jest Bydgoszcz, Toruń, Poznań, a z mniejszych jednostek: Kcynia, Szubin i Wyrzysk. Ogólnie liczba połączeń komunikacyjnych z różnymi miastami, jest w mieście i gminie dobra, na tle innych jednostek miejsko- wiejskich.

8. W Gminie Nakło nad Notecią występuje określona specjalizacja rolnicza w skali powiatu czy województwa. Dominującym kierunkiem produkcji zwierzęcej jest chów trzody chlewnej, oprócz tego chów bydła, w tym krów, owiec, kóz i koni. Produkcja roślinna jest podporządkowana zwierzęcej, zapewnia bowiem paszę dla pogłowia zwierząt gospodarskich. Prawie 78,9% zasiewów stanowią zboża, pozostałe 21,1% rośliny przemysłowe (rzepak oz., buraki cukrowe, ziemniaki).

9. Miasto i Gmina w zakresie funkcji turystyczno-wypoczynkowej i zagospodarowania ruchu turystycznego nie wykorzystuje w pełni swojej szansy, szczególnie w zakresie zagospodarowania Noteci i rozwoju gospodarstw agroturystycznych, wykorzystania walorów naturalnych oraz związanych z kulturą materialną. W stopniu niezadowolającym wykorzystane są walory rezerwatów w gminie, szczególnie:

- Łąki Ślesińskie – rezerwat florystyczny, ekosystemowy o powierzchni 42,4 ha w Ślesinie,
- Skarpy Ślesińskie – rezerwat florystyczny, fizjocenotyczny o powierzchni 13,8 ha w Ślesinie.
- Hedera - rezerwat florystyczny, biocenotyczny o powierzchni 16,9 ha w Minikowie,
- Las Manikowski – rezerwat leśny, biocenotyczny o powierzchni 47,6 ha w okolicy Lubaszca.

Niewystarczająco miasto i gmina wykorzystuje wszelkiego rodzaju obiekty zabytkowe (sakralne, architektury obronnej i miejsca bitew, zespoły dworskie oraz parkowo-pałacowe, muzea, ciekawe miejsca, w tym zabytki architektury przemysłowej i użyteczności publicznej (cukrownia Nakło, zespół dworca, spichlerze itd.) , imprezy kulturalne organizowane lokalnie np. Flis Notecki oraz cały szereg innych.

Baza noclegowa w mieście i gminie zabezpiecza jedynie około 175 miejsc o średnim standardzie (U Jana, Minikowo, Zajazd Turystyczny, Pensjonat Zacisze, Hotel i

Restauracja ArtCafe oraz Internat LO im B. Krzywoustego). Baza gastronomiczna jest nieco lepsza i zabezpiecza ogółem 640 miejsc. Znacznie lepiej można wykorzystać infrastrukturę uzupełniającą miasta i gminy: centrum konferencyjne (ODR Minikowo), obiekty sportowe oraz kulturalne, istniejące szlaki turystyczne: piesze i rowerowe.

10. System przyrodniczy miasta i gminy jest istotnym elementem ciągów ekologicznych o znaczeniu powiatowym i wojewódzkim. Ochroną na terenie miasta i gminy objęto obszar 290 ha tj. 1,94 % ogólnej powierzchni. Przez teren gminy przebiega korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym – Pradolina Noteci-Nadnotecki Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni 170 ha. Użytki leśne i grunty zadrzewione w strukturze gruntów miasta i gminy zajmują 20,4% , w powiecie nakielskim 22,9%, w podregionie bydgoskim 28,0%, a województwie kujawsko-pomorskim 23,1%.

11. Miasto i Gmina jest bardzo dobrze dostępne w komunikacji drogowej za pomocą drogi krajowej nr 10 i 5, wojewódzkich nr 241 i 246 oraz dróg powiatowych głównie w kierunku Bydgoszczy, Torunia oraz Kcyni, Szubina. Położenie to jest najbardziej praktycznie korzystne wzdłuż drogi krajowej nr 10 (Szczecin – Bydgoszcz – Warszawa).

12. Miasto i Gmina jest dostępna w komunikacji kolejowej o znaczeniu ogólnokrajowym oraz regionalnym, głównie na trasie Bydgoszcz - Piła – Szczecin.

13. Miasto i Gmina poprzez Kanał Bydgoski i Noteć jest ważnym elementem szlaku wodnego łączącego Wisłę i Odrę z systemem kanałów Europy Zachodniej.

14. Powiat nakielski charakteryzuje się średnią w skali województwa atrakcyjnością inwestycyjną i stanem rozwoju społeczno gospodarczego. Według stanu na koniec 2005 roku w powiecie w strukturze Regon zarejestrowanych było ogółem 6545 podmiotów gospodarczych, w tym 3077 w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią. W województwie Kujawsko-Pomorskim natomiast zarejestrowano aż 187.231 podmiotów, a w podregionie Bydgoskim 95.490 / koniec 2005 roku. Na ogólną ilość podmiotów gospodarczych wynoszącą 3077 w mieście i gminie (według danych GUS 2006 Bydgoszcz) 69,9% tj. 2151 podmiotów było zlokalizowanych w Mieście Nakło nad Notecią. Większość tych podmiotów 2932 (95,3%) była zarejestrowana w sektorze prywatnym, w tym 0,6% (19) były to podmioty gospodarcze z udziałem kapitału zagranicznego oraz w 80,3% (2472) należące do osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą.

15. Miasto i Gmina charakteryzuje się minimalną zmianą z tendencją wzrostową w zakresie liczby mieszkańców w okresie od 2003 do 2007r. W ostatnich latach zmiany są bardzo niewielkie, w stosunku do 2003 roku liczba ludności wzrosła o 0,14%.

16. Miasto i Gmina charakteryzuje się korzystnymi, niż przeciętnie w powiecie, podregionie i w województwie, strukturami wieku ludności. Na koniec 2005 roku struktura ludności w wieku przedprodukcyjnym (1), produkcyjnym (2) i poprodukcyjnym (3) przedstawiała się następująco: **Miasto i Gmina Nakło nad**

Notecią [1](**22,90%**, w tym kobiety 11,44%) ;[2](**64,68%**, w tym kobiety 31,99%); [3](**12,42%**, w tym kobiety 8,34%), **powiat nakielski** [1](**23,92%**, w tym kobiety 11,76%); [2](**63,84%**, w tym kobiety 30,82%); [3](**12,24%**, w tym kobiety 8,18%), **podregion bydgoski** [1](**21,00%**, w tym kobiety 10,25%);[2](**64,59%**, w tym kobiety 31,75%);[3](**14,41%**, w tym kobiety 9,70%) oraz **województwo kujawsko - pomorskie** [1](**21,36%**, w tym kobiety 10,43%); [2](**64,27%**, w tym kobiety 31,57%); [3](**14,37%**, w tym kobiety 9,72%). W Mieście i Gminie Nakło nad Notecią nieco wyższy jest udział grupy młodszej, a niższy starszej (mniej zaawansowane są procesy starzenia ludności), co jest zjawiskiem korzystnym. Wniosek ten potwierdza również wielkość wskaźnika osób nieprodukcyjnych na 100 osób produkcyjnych, który przedstawia się następująco: Miasto i Gmina Nakło nad Notecią (**55**), powiat nakielski (**57**), subregion bydgoski (**55**) oraz województwo kujawsko -pomorskie (**56**).

17. Korzystna jest wysokość wskaźnika feminizacji w grupach wiekowych w największym stopniu odpowiedzialnych za odnowę pokoleń i przyrost naturalny. Porównując ilość kobiet w grupie przedprodukcyjnej Miasta i Gminy Nakło nad Notecią (**11,44%**) do ilości kobiet w tej grupie w powiecie nakielskim (**11,76%**), podregionie bydgoskim (**10,25%**) oraz województwie kujawsko-pomorskim (**10,43%**) można stwierdzić, że nadwyżka liczby kobiet w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią może skutkować wolniejszym starzeniem się gminnej społeczności.

18. Miasto i Gmina Nakło nad Notecią podobnie jak nakielski według danych GUS Bydgoszcz 2006 cechuje się trwale korzystnym (minimalnie dodatnim) saldem migracji wewnętrznej i zagranicznej na 1000 mieszkańców, który wynosi 0,5%. Sytuacja w tym zakresie w podregionie bydgoskim (-0,93) oraz województwie kujawsko-pomorskim (-1,00) była dużo bardziej niekorzystna.

19. Według danych GUS 2006 około 10037 mieszkańców gminy to ludność związana z rolnictwem. Z rolnictwa indywidualnego utrzymuje się około 31,2% ogółu mieszkańców w 608 gospodarstwach indywidualnych oraz w: RSP Olszewka, RSP Kazin, „Ziemiołody” Sp z o.o., ATR Bydgoszcz i RZD Minikowo. Średnia wielkość gospodarstwa to około 11,8 ha, ale jest wiele (181) gospodarstw o powierzchni przekraczającej 15 ha. W powiecie nakielskim średnia wielkość gospodarstwa rolnego wynosiła odpowiednio 16,0 ha, z 74 gospodarstwami o powierzchni powyżej 50 ha. W województwie kujawsko-pomorskim grupa gospodarstw dużych o areale > 10 ha stanowi 39,3% ogólnej liczby gospodarstw, co jest szansą dla rozwoju rolnictwa towarowego, zdolnego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej.

20. Znaczna część użytkowników gospodarstw indywidualnych, to ludność w wieku od 19 do 59 lat, która stanowi około 86,5,0%, natomiast użytkownicy gospodarstw rolnych w wieku 19 – 49 stanowią 74,6% ogółu ludności tego sektora działalności, pozostali 13,5% są w wieku poprodukcyjnym. Ludność w wieku 40 – 49 lat (2115 osób) stanowi najliczniejszą grupę użytkowników gospodarstw rolnych.

21. Większa część ludności rolniczej około 89,7% - 9001 osób posiada wykształcenie podstawowe, zawodowe i średnie. Przeważa jednak wśród ludności rolniczej wykształcenie podstawowe i zawodowe (6787 osoby / 67,6% ogółu osób z tego sektora).

22. Prognoza demograficzna GUS zakłada, że zaludnienie województwa kujawsko-pomorskiego, jak również powiatu nakielskiego oraz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w zasadzie się nie zmieni, w 2015 r. będzie ono minimalnie większe – 101,1% stanu z 2000 r. a w 2030 r. będzie minimalnie mniejsze – 98,6% stanu z 2000 r. W najbliższej dekadzie utrzymywać się będzie tendencja spadku udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym i w 2015 r. ludności tej będzie 19,5%. Przejściowo, do 2010 r. będzie zwiększał się udział ludności w wieku produkcyjnym, ale już w 2015 r. ma być on podobny do dzisiejszego – 64,7%. Prognoza zakłada wyraźny wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, która w 2015 r. z udziałem nawet do 18,3%. Zarówno obecna sytuacja demograficzna, jak i prognozowane jej zmiany implikują, że podaż pracy w regionie kujawsko-pomorskim, w powiecie nakielskim oraz w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią jeszcze przez kilkanaście lat będzie bardzo wysoka.

23. Miasto i Gmina Nakło nad Notecią według (GUS 2006) należy do obszarów o wysokim wskaźniku przedsiębiorczości, wynoszącym ilościowo / **3077** ogółem /**145** sektor publiczny /**2932** sektor prywatny/, a procentowo: w porównaniu do ilości podmiotów gospodarczych województwa kujawsko-pomorskiego według region ogółem (187.231 / sektor publiczny 6567 / sektor prywatny 180.664), /ogółem **1,64%** / sektor publiczny **2,21%** /sektor prywatny **1,62%**, ale jednocześnie dużo lepszym w stosunku do powiatu nakielskiego / 6545 / 258 / 6287/ wynoszącym odpowiednio / **47,01%** / **8,14%**/ **6,52%**/ oraz podregionu bydgoskiego / 95.490 / 3336 / 92.154/ w stosunku do którego wskaźniki procentowe wynosiły odpowiednio / **3,22%** / **4,35%** / **3,18%**/.

24. Na terenie Miasta i Gminy Nakło nad Notecią jest 19 podmiotów zarejestrowanych w systemie Regon z udziałem kapitału zagranicznego, w tym w mieście Nakło nad Notecią 5.

25. Miasto i Gmina Nakło nad Notecią jest udziałowcem kilku spółek prawa handlowego, do których należy: Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Nakle nad Notecią, Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej z siedzibą w Bydgoszczy, Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie, Nakielska Administracja Domów Mieszkalnych w Nakle nad Notecią. Struktura działających na terenie miasta i gminy firm jest następująca: budownictwo (36), instytucje finansowe (19), motoryzacja (11), sklepy (49), transport i spedycja (8), usługi(53), zdrowie (10), hurtownie (16), komputery, Internet (15), media i reklama (12), produkcja (17), sport (5), stacje benzynowe (2) oraz turystyka, baza noclegowa (4). Są to głównie firmy, od jednoosobowych do zatrudniających 100 osób. Dominującym kierunkiem działalności gospodarczej w mieście i gminie jest produkcja, handel i usługi. Najwięcej osób zatrudnionych jest w mieście i gminie w sektorze publicznym w administracji i oświacie.

26. Miasto i Gmina Nakło nad Notecią zajmuje wiodącą pozycję w powiecie Nakielskim pod względem ilości miejsc noclegowych -156 według GUS Bydgoszcz 2006, natomiast stosunkowo niską (1,11%) w stosunku do 14.088 miejsc noclegowych w podregionie bydgoskim i marginalną (0,6%) w stosunku do 26325 miejsc noclegowych w województwie kujawsko-pomorskim. Według danych GUS

Bydgoszcz 2006, ilość osób korzystających z noclegów na terenie miasta i gminy wynosiła 5130, w tym 320 turystów zagranicznych.

27. Na terenie miasta i gminy znajduje się 64,7% ludności w wieku produkcyjnym, według danych GUS 2006. Przeważa zatrudnienie w branży: rolno-spożywczej (31,2%), sferze budżetowej (edukacja, administracja), produkcji, handlu, budownictwie i transporcie.

28. Miasto i Gmina notuje lepsze od przeciętnych wskaźniki bezrobocia. Należy jednak wskazać na dużą dynamikę zmian tych wskaźników oraz ich wrażliwość na zmieniające się warunki gospodarcze. Według GUS 2006 oraz PUP Nakło nad Notecią w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią było 2836 osób bez pracy, co stanowiło – 14% ogólnej liczby osób w wieku produkcyjnym (20.779), a liczba bezrobotnych przypadająca na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosiła 136,5 w 2006 roku. Jednak, opierając się na danych z 2009 można zauważyć negatywny trend zmian stopy bezrobocia – w styczniu dla Nakła nad Notecią bezrobocie wyniosło 20%.

W powiecie Nakielskim wskaźnik bezrobocia rejestrowanego wynosił dla porównania 31,5%, w podregionie Bydgoskim 20,9%, a w województwie Kujawsko-Pomorskim 22,3% w roku 2006.

29. W strukturze użytkowania gruntów około 66,8% stanowią użytki rolne, 19,4% lasy i grunty zadrzewione, 6,2% grunty zurbanizowane i zabudowane, 3,2% nieużytki oraz 3,9% wody stojące i płynące.

30. W sumie 25,2% ogólnej powierzchni gminy należy do gruntów Skarbu Państwa, 43,8% do sektora indywidualnego, a 8,4% do spółdzielni.

31. Przeciętna wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego w gminie Nakło nad Notecią wynosiła 11,8 ha (GUS 2006) i jest dużo mniejsza od średniej powiatowej (16,0 ha), jednak nadal niższa od średniej wielkości w UE, wynoszącej 18,0 ha.

32. Na terenie miasta i gminy spotyka się niemal wszystkie kompleksy rolniczej przydatności gleb, ale największą powierzchnię zajmują kompleksy w IIIa, IIIb oraz IVa i IVb klasie bonitacji w sumie 7039 ha (37,7% ogólnej powierzchni).

33. Na terenie gminy przeważają gospodarstwa prowadzące produkcję mieszaną. W strukturze zasiewów zdecydowanie dominują zboża, w tym zwłaszcza pszenica ozima (21,1%), jęczmień jary (19,0%), pszenżyto (10,5%) oraz owies (2,5%), w sektorze indywidualnym większy udział mają mieszanki zbożowe.

34. Gmina Nakło nad Notecią charakteryzuje się bardzo dobrymi wskaźnikami obsady zwierząt gospodarskich:

- ❖ bydła ogółem – 39,4 szt. / 100 UR,
- ❖ trzody chlewnej – 118 szt. / 100 UR.

35. Według danych PSR 2002, gospodarstwa indywidualne cechowały się dobrym na tle innych miast i gmin województwa, wyposażeniem w maszyny i słabym w budynki gospodarskie.

Spośród zidentyfikowanych kilkudziesięciu determinant rozwoju miasta i gminy, obejmujących zarówno ocenę uwarunkowań wewnętrznych, jak i miejsca miasta i gminy w systemie społeczno-gospodarczym powiatu i województwa, część ma charakter poważnych atutów – szans rozwoju (wpływających na przyspieszenie

tempa rozwoju na tle innych miast i gmin, umożliwiającą realizację pewnych zadań), z których część może być wykorzystana jako czynnik aktywizacji i stanowić mocną stronę miasta i gminy w rywalizacji z sąsiednimi obszarami.

Najważniejszymi słabymi stronami miasta i gminy, czyli uwarunkowaniami, które ograniczają (spowalniają lub uniemożliwiają) prawidłowy rozwój lub też powodują obniżenie jej atrakcyjności w porównaniu z innymi gminami, są:

1. Niekorzystne uwarunkowania zewnętrzne związane z peryferyjnym położeniem niektórych sołectw gminy (Michalin, Suchary, Karnówko, Małocin oraz Wieszki) względem głównych obszarów aktywizacji gospodarczej miasta i gminy-„biegunów wzrostu lokalnego”, (zarówno w stosunku do ośrodków znaczenia wojewódzkiego - Bydgoszcz, Toruń, Poznań jak i powiatowego – Inowrocław, Włocławek, Grudziądz) peryferyjnym położeniem względem głównych ciągów funkcjonalnych (korytarzy dyfuzji innowacji, pasm przyspieszonego rozwoju, głównie związanych z drogą krajową nr 10). Wyżej opisane aspekty peryferyjności niektórych sołectw Miasta i Gminy Nakło nad Notecią wpływają na mniejszą atrakcyjność inwestycyjną tych sołectw i ograniczą skalę zachodzących w tej części miasta i gminy procesów gospodarczych.

2. Trudna obecnie i nie przewidywana w przyszłości, sytuacja na rynku pracy, będąca wynikiem splotu kilku niekorzystnych uwarunkowań, wzajemnie potęgujących swe negatywne oddziaływanie:

- duży udział ludności związanej z rolnictwem, przy jednocześnie niekorzystnych uwarunkowaniach rozwoju rolnictwa, co powodować będzie dążenie do poszukiwania miejsc pracy poza rolnictwem; konieczność restrukturyzacji miejsc pracy w rolnictwie będzie więc kolejnym czynnikiem zwiększającym popyt na pracę.

3. Konieczność restrukturyzacji rynku pracy w rolnictwie w mieście i gminie przy jednocześnie niezbyt korzystnych warunkach ekonomicznych rozwoju rolnictwa (niska efektywność gospodarowania w rolnictwie) i bardzo niekorzystnych strukturach ludności związanej z rolnictwem (przede wszystkim duży odsetek ludności z wykształceniem podstawowym i zawodowym - 67,6%), uniemożliwiający szybką zmianę kwalifikacji zawodowych oraz zaawansowane procesy starzenia ludności rolniczej (33,0% ludność w wieku 40 – 59 lat). Opisane czynniki powodują, że w okresie obowiązywania strategii bardzo mało realne jest spowodowanie znaczącego odpływu ludności do zajęć pozarolniczych, poprawy struktur agrarnych oraz znaczącego wzrostu efektywności gospodarstw.

4. Średni poziom rozwoju przedsiębiorczości w mieście i gminie oraz mała liczba miejsc pracy na rynku lokalnym ze względu na uwarunkowania zewnętrzne. Sytuacja ta oprócz oczywistego wpływu na niskie dochody mieszkańców (i pośrednio niższe wpływy do budżetu miasta i gminy), świadczy także o małej aktywności i przedsiębiorczości ludności. Jednocześnie jednak stanowi swoistą rezerwę dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej, możliwą do wykorzystania przy odpowiedniej aktywizacji mieszkańców (przyjmuje się tu założenie, że jeśli w innych obszarach z określonej liczby mieszkańców jest w stanie utrzymać się określona liczba firm, to

podobny wskaźnik można osiągnąć także na terenie Miasta i Gminy Nakło nad Notecią).

5. Potencjalnym ograniczeniem rozwoju gminy są braki w zakresie infrastruktury:

- technicznej - konieczność budowy w gminie nowej oczyszczalni ścieków komunalnych z siecią kanalizacji sanitarnej lub realizacja systemu budowy oczyszczalni przyzgodowych z dowożeniem ścieków surowych do oczyszczalni już istniejących, modernizacji i budowy dróg gminnych oraz obwodnicy północ południe, sieci gazowej, energetycznej, elektrycznej, w tym z wykorzystaniem energii odnawialnej (elektrownie wiatrowe),
- edukacyjnej - konieczność zmiany jakości stanu boisk szkolnych i części placów zabaw dla dzieci, złego stanu technicznego kuchni i zaplecza, poprawy stanu wyposażenia szczególnie szkół podstawowych, w tym dobudowanie sal gimnastycznych, połączenie bibliotek szkolnych, filii wiejskich z publiczną, które działają na terenie gminy w jeden zintegrowany system komputerowej informacji.
- społecznej - konieczność dostosowania obiektów do standardów unijnych, budowy takich placówek jak: noclegownia oraz mieszkań socjalnych, poprawy możliwości rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych w gminie, w tym z wykorzystaniem lokalnych organizacji pozarządowych.
- kulturowej - konieczność aktywizacji i poszerzenia zakresu działalności świetlic środowiskowych, realizacji inwestycji, poszerzenia oferty dla osób w różnym wieku poprzez działalność animatorów kultury w poszczególnych sołectwach.
- turystycznej i sportowej - konieczność przeprowadzenia dalszej modernizacji boisk sportowych i zakładowych, budowy boisk w sołectwach, w których występuje ich brak, zwiększenia dofinansowania istniejących wiejskich klubów sportowych i ich sekcji, stworzenia bazy dla rozwoju agroturystyki oraz turystyki kwalifikowanej (rowerowej, konnej, krajoznawczej).

6. Potencjalnym zagrożeniem rozwoju miasta i gminy, w tym rozwoju jej funkcji turystycznych, jest bezpieczeństwo publiczne, przede wszystkim nieadekwatna do skali zagrożeń obsada kadrowa Policji.

Do najważniejszych mocnych stron, które stanowią możliwości aktywizacji gospodarczej, a jednocześnie powodują, iż gmina jest bardziej konkurencyjna i atrakcyjna od innych, zaliczyć należy:

1 Miasto i Gmina Nakło nad Notecią charakteryzuje się dogodnym położeniem, zarówno pod względem administracyjnym (leży w środkowo – zachodniej części województwa kujawsko–pomorskiego przy połączeniu kanału bydgoskiego z Notecią, jest również siedzibą powiatu nakielskiego), ale przede wszystkim pod względem głównych centrów rozwoju i korytarzy funkcjonalnych (położenie przy strefie silnego oddziaływania Bydgoszczy, Torunia, Grudziądz i Poznania, jak również mniejszych ośrodków miejsko gminnych w Kcyni, Szubina i Wyrzyska. Gmina położona jest bezpośrednio przy drodze krajowej nr 10, stanowiącej główne połączenie między Szczecinem a Warszawą, przy linii kolejowej Piła - Bydgoszcz uważanej za obszar szybkiego rozwoju, w tej części województwa. Bezpośrednio sąsiaduje z północnego zachodu z Gminą Sadki, od północy z Gminą Mrocza i Gminą Sicienko, od wschodu

z Gminą Białe Błota, a od południa z Gminą Kcynia oraz Szubin ze wspólną granicą, którą stanowi rzeka Noteć.

2. Priorytetowe traktowanie zagadnień rozwoju infrastruktury technicznej, zwłaszcza sieci dróg gminnych, wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowniczej i teleinformatycznej, jak również wdrażania ekologicznych systemów grzewczych.

3. Wysokie walory środowiska przyrodniczego, które są istotnym elementem ciągów ekologicznych o znaczeniu powiatowym i wojewódzkim. Ochroną na terenie miasta i gminy objęto obszar 290 ha tj. 1,94 % ogólnej powierzchni. Przez teren gminy przebiega korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym – Pradolina Noteci-Nadnotecki Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni 170 ha. zwłaszcza związane z pradoliną rzeki Noteć.

4. Właściwą realizację zadań oświatowych (optymalna sieć placówek, dobry poziom nauczania, nauka języków zachodnich i informatyki, edukacja ekologiczna, szeroki udział uczniów w ogólnopolskich programach),

5. Dużą odpowiedzialność samorządu lokalnego za sprawy przyszłego rozwoju gminy, przejawiającą się dążeniem do wdrożenia zintegrowanego systemu zarządzania gminą w oparciu o system wieloletniego planowania rozwoju.

6. Potencjalnym korzystnym uwarunkowaniem rozwoju jest prowadzona na terenie miasta i gminy szeroko rozumiana edukacja ekologiczna, skierowana na wykształcenie proekologicznych postaw wśród społeczeństwa. Tego typu działania nie przynoszą wprawdzie szybkich i wymiernych korzyści (zwłaszcza ekonomicznych), jednak w kontekście walorów posiadanych przez gminę, są uzasadnione i w dłuższym okresie przyczynią się do zmiany mentalności mieszkańców i poprawy szeroko rozumianej atrakcyjności gminy.

Przeprowadzona kompleksowa analiza uwarunkowań wskazuje, iż miasto i gmina cechuje się kilkoma stosunkowo poważnymi atutami, ale za to z drugiej strony długotrwałymi (trudnymi, bądź niemożliwymi do zmiany) ograniczeniami (barierami) rozwoju.

Ograniczenia w mieście i gminie Nakło nad Notecią mają charakter zarówno realny i bezpośredni (istnieją i oddziałują już obecnie), jak i potencjalny (jest prawdopodobne, iż zaistnieją w przyszłości), podczas gdy szanse mają w dużym stopniu charakter potencjalny (możliwe, że zaistnieją) lub nie bezpośredni (są katalizatorami zmian, które jednak muszą być uprzednio rozpoczęte - same w sobie nie spowodują poprawy sytuacji).

Oznacza to, iż istniejące ograniczenia stanowią duże i realne zagrożenie dla przyszłego rozwoju miasta i gminy i niepodejmowanie działań na rzecz ich eliminacji, może doprowadzić do znacznego pogorszenia stanu rozwoju społeczno-gospodarczego.

Niezbyt korzystną przesłanką rozwoju miasta i gminy jest fakt, że część ważnych pozytywnych uwarunkowań (szans rozwoju) jest obecna na terenie miasta i gminy już od dłuższego czasu. Duża część zagrożeń rozwoju (szczególnie tych o poważnych konsekwencjach społecznych i ekonomicznych) może dopiero wystąpić

(lub nasilić się), ponieważ w znacznym stopniu są one niezależne od polityki samorządu lokalnego.

Tak więc ze względu na fakt, iż notowane w mieście i gminie ograniczenia rozwoju są poważnymi barierami, a jednocześnie ich charakter wskazuje, że w większości mają one charakter bardzo trwały i są trudne do zmiany. Podstawową szansą zdynamizowania rozwoju miasta i gminy jest wykształcenie nowych walorów i mocnych stron, które przyczyniłyby się do uzyskania przewagi konkurencyjnej w stosunku do obszarów sąsiednich.

„Nowymi” czynnikami atrakcyjności inwestycyjnej i przewagi konkurencyjnej miasta i gminy, które są możliwe do wykreowania na jej obszarze mogą być:

- wykształcenie kompleksowej oferty dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki, w tym w zakresie pozyskania inwestycji zewnętrznych,
- maksymalny możliwy stan rozwoju infrastruktury technicznej dla poprawy poziomu jakości życia mieszkańców,
- przygotowanie mieszkańców do mobilności i aktywności na rynku pracy, przede wszystkim wskutek osiągnięcia właściwego stanu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców, poprzez właściwe kształcenie w szkołach podstawowych i gimnazjum, upowszechnienie wykształcenia średniego maturalnego wśród młodzieży oraz poprawę lub zmianę kwalifikacji ludności dorosłej,
- wykreowanie kompleksowej oferty dla potencjalnych inwestorów (przygotowanie i promocja terenów inwestycyjnych, w tym parku przemysłowego),
- poprawę efektywności rolnictwa, poprzez wprowadzanie nowych dochodowych rodzajów nie-tradycyjnej działalności rolniczej oraz kompleksowe przygotowanie tradycyjnych gospodarstw do funkcjonowania w warunkach Unii Europejskiej.

2.4 Wizja Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w roku 2020

Deklaracja wizji rozwoju miasta i gminy to zwięzła formuła określająca docelowy, pożądaný w perspektywie stan miasta i gminy, wyobraźalny obraz w przyszłości.

Miasto i Gmina Nakło nad Notecią w roku 2020 będzie charakteryzować się:

Dobrym poziomem rozwoju przedsiębiorczości

Liczba firm oraz liczba miejsc pracy na terenie miasta i gminy wzrośnie. Sprzyjać temu będzie poprawa jakości wykształcenia oraz pomoc w zakresie tworzenia nowych firm, realizowana przez działające na terenie gminy i łatwo dostępne dla mieszkańców Lokalne Centrum Przedsiębiorczości i Rolnictwa oraz Nakielski Park Przemysłowy. Wskaźnik bezrobocia będzie się wprawdzie utrzymywał na podobnym poziomie lub niższym, co jest nieuniknione w związku ze znacznym wzrostem liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym, ale aktywna polityka władz lokalnych, wspierających rozwój przedsiębiorczości, między innymi poprzez lokalne centrum, przygotowanie uzbrojonych terenów inwestycyjnych oraz promocję gospodarczą

sprawi, iż stopa bezrobocia będzie porównywalna do średniej na obszarach miejsko-wiejskich województwa.

Miernikami właściwej realizacji ustaleń strategii w zakresie rozwoju przedsiębiorczości są:

- funkcjonowanie na terenie miasta i gminy lokalnego centrum przedsiębiorczości i rolnictwa,
- funkcjonowanie Nakielskiego Parku Przemysłowego,
- utrzymywanie wskaźnika przedsiębiorczości na poziomie wyższym od przeciętnej dla obszarów miejsko wiejskich województwa,
- utrzymywanie wskaźnika bezrobocia na poziomie porównywalnym do przeciętnej dla obszarów miejsko wiejskich województwa.

Dobrym stanem środowiska naturalnego

Zrealizowanie programów rozwoju infrastruktury technicznej skutkować będzie minimalizacją oddziaływania na środowisko przyrodnicze. Dobry stan środowiska pośrednio podniesie atrakcyjność miasta i gminy, zarówno dla turystyki jak też atrakcyjność miejsca zamieszkania i rozwoju przedsiębiorczości.

Miernikami właściwej realizacji założeń strategii w zakresie utrzymania stanu środowiska, są:

- wskaźnik skanalizowanych mieszkań,
- sprawność (jakość oraz wydajność w stosunku do potrzeb) oczyszczalni ścieków,
- zapewnienie miejsca składowania odpadów oraz realizacja programu segregacji odpadów,
- liczba mieszkań, w których wprowadzono ekologiczne systemy grzewcze,
- wskaźniki stanu zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta i gminy,
- wskaźnik stanu zanieczyszczenia rzeki Noteci na terenie miasta i gminy.

Dobrymi warunkami życia mieszkańców

Jakość życia mieszkańców będzie sukcesywnie wzrastała. Składać się będzie na to kilka czynników, w tym przede wszystkim:

- tworzenie nowych miejsc pracy,
- restrukturyzacja rolnictwa, połączona z poprawą jego efektywności, dobry poziom kształcenia w szkołach podstawowych oraz gimnazjach,
- dobre funkcjonowanie infrastruktury technicznej.

Na terenie miasta i gminy w obszarach atrakcyjnych krajobrazowo, dostępne będą tereny pod budownictwo mieszkaniowe-rezydencjalne.

Miernikiem właściwej realizacji ustaleń strategii w zakresie tak niemierzalnego zagadnienia jak poprawa jakości życia mieszkańców, może być lokata miasta i gminy w rankingach gmin według jakości życia mieszkańców, a zwłaszcza pozycja miasta i gminy na tle innych jednostek samorządu terytorialnego powiatu oraz zmiany lokaty miasta i gminy w rankingu.

Dużą atrakcyjnością inwestycyjną

Miasto i Gmina prezentować będzie lepsze warunki dla potencjalnych inwestorów, niż sąsiednie jednostki samorządu terytorialnego. Wynikać to będzie z posiadania terenów inwestycyjnych tworzących Nakielski Park Przemysłowy, prawidłowo wyposażonych w infrastrukturę techniczną, które będą znane dzięki właściwie prowadzonej promocji gospodarczej. Mieszkańcy miasta i gminy, dzięki organizowanym kursom umożliwiającym zmianę kwalifikacji zawodowych, będą w stanie sprostać wymaganiom stawianym przez potencjalnych pracodawców. Wzrost lokalnej przedsiębiorczości, między innymi wskutek działalności inkubatora przedsiębiorczości (Lokalne Centrum Rozwoju Przedsiębiorczości i Rolnictwa), będzie dodatkowym czynnikiem katalitycznym, przyciągającym inwestorów. Wysokiej jakości produkcja rolnicza może stanowić bazę dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego.

Podstawowym instrumentem budowania atrakcyjności gminy jest stosowanie zasady „nie ilość, ale jakość”, czyli takie sterowanie rozwojem, by miasto i gmina, jej mieszkańcy, skupione tu działalności i generowane zjawiska społeczno-gospodarcze cechowały się bardzo wysoką jakością, przewyższającą sąsiednie obszary. Czynnikiem przewagi konkurencyjnej w stosunku do sąsiadów, powinna, więc być wysoka atrakcyjność miasta i gminy.

Miernikami właściwej realizacji założeń strategii w zakresie podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej miasta i gminy w kolejnych latach będą:

- obecność na terenie miasta i gminy terenów inwestycyjnych - wyznaczonych w Miesko-Gminnym Zasobie Terenów Inwestycyjnych [MGZTI], wyposażonych w infrastrukturę techniczną, przeznaczonych na różne przedsięwzięcia (różne rodzaje działalności),
- ilość firm zlokalizowanych w Nakielskim Parku Technologicznym,
- liczba nowopowstałych firm,
- liczba nowopowstałych miejsc pracy,
- wartości i dynamika podstawowych wskaźników makroekonomicznych na tle obszarów sąsiednich (jest to miernik, na ile miasto i gmina jest bardziej konkurencyjna od sąsiednich jednostek samorządu terytorialnego),
- pozycja miasta i gminy w rankingach atrakcyjności inwestycyjnej (bezwzględnie oraz na tle sąsiednich jednostek samorządu terytorialnego) oraz jej zmiany w okresie wieloletnim.

Nowym atrakcyjnym miejscem dla różnych form wypoczynku i rekreacji

Miasto i Gmina wykreuje się jako nowe atrakcyjne miejsce wypoczynku i rekreacji wprowadzające nowe rodzaje usług i zagospodarowania, umożliwiające rozwój turystyki specjalistycznej, agroturystyki oraz rekreacji. Na szerszą skalę rozwinięta zostanie edukacja ekologiczna na bazie walorów użytków leśnych Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz rzeki Noteć. W 2020 roku funkcja turystyczna i rekreacyjna obecna będzie na terenie całego obszaru miasta i gminy, a oferta turystyczna dostępna będzie przez cały rok (nie tylko w sezonie letnim). Zwiększy się liczba osób zajmujących się obsługą ruchu turystycznego.

Miernikami właściwej realizacji założeń strategii w zakresie rozwoju funkcji turystycznej w kolejnych latach będą:

- zmiany liczby miejsc noclegowych w mieście i gminie,
- zmiany wielkości zatrudnienia w dziedzinach związanych z obsługą turystów,

- zmiany stanu ogólnodostępnego zagospodarowania turystycznego,
- zmiany liczby zabudowy letniskowej oraz liczby tzw. „drugich domów” (zabudowy rezydencjalnej czasowo zamieszkiwanej),
- zmiany liczby gospodarstw agroturystycznych,
- możliwość rozwoju na terenie miasta i gminy turystyki specjalistycznej (stan rozwoju infrastruktury temu służącej, np. długość ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, szlaków do turystyki konnej, punktów widokowych, wodnej itp.),
- zmiany liczby miejsc dla szeroko rozumianej rekreacji.

Wykształconym społeczeństwie

Jednym z ważniejszych atutów miasta i gminy w rywalizacji i konkutowaniu z innymi miastami i gminami, będzie dobry poziom wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców. Procesy edukacyjne mają charakter wieloletni, do roku 2020 nie zostanie więc zrealizowana całość zamierzeń, służących gruntownej poprawie poziomu wykształcenia. Niemniej jednak możliwe jest uruchomienie części zamierzeń, przynoszących efekty w kolejnych latach. W roku 2020 wszyscy uczniowie szkół objęci będą nauką 2 języków obcych, powszechna będzie też wśród młodzieży znajomość nowoczesnych technik informatycznych. Ludność dorosła uzyska szanse zdobycia lub zmiany kwalifikacji, co pozwoli z jednej strony znaleźć miejsce pracy poza rolnictwem, a jednocześnie umożliwi zmianę pracy na bardziej atrakcyjną oraz jej poszukiwanie w sąsiednich miastach, gdzie tylko wykwalifikowani pracownicy mają szanse powodzenia na rynku pracy.

Miernikami właściwej realizacji założeń strategii w zakresie poprawy poziomu wykształcenia są:

- objęcie wszystkich uczniów szkół nauką języków obcych,
- objęcie wszystkich uczniów szkół nauką informatyki,
- udział absolwentów gimnazjum, którzy kontynuują naukę na kierunkach maturalnych (należy dążyć do osiągnięcia wskaźnika 80%),
- liczba dorosłych, którzy podejmują naukę w szkołach średnich lub uczestniczą w kursach.

Nowoczesnym i efektywnym rolnictwie

Liczba osób utrzymujących się z rolnictwa zmniejszy się. Rolnicy będą świadomymi gospodarzami, znającymi wymogi stawiane nowoczesnym producentom żywności sprzedającym swe produkty na rynkach Unii Europejskiej. Sprzyjać temu będzie rozbudowane doradztwo w zakresie nowoczesnych metod gospodarki rolnej, wspieranych pomocą UE. Jakość życia ludności związanej z rolnictwem poprawi się także wskutek wdrażania Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2007 – 2013.

Miernikami właściwej realizacji założeń strategii w zakresie poprawy efektywności rolnictwa, są:

- liczba szkoleń przeprowadzanych dla rolników z terenu gminy,
- liczba i udział rolników uczestniczących w szkoleniach,
- zmiany liczby osób utrzymujących się z rolnictwa,
- zmiany liczby i powierzchni gospodarstw indywidualnych,
- liczba gospodarstw, w których rozwijane są działalności pozarolnicze lub niekonwencjonalne formy gospodarki rolnej,
- zmiany poziomu wyposażenia gospodarstw w sprzęt i infrastrukturę,
- zmiany wskaźników towarowości rolnictwa,
- zmiany sytuacji materialnej rolników.

Efektywnym przygotowaniem do wyzwań cywilizacji informatycznej i globalizacji gospodarki

Mieszkańcy miasta i gminy będą dobrze przygotowani do wdrażania nowych rozwiązań technologicznych. Służyć temu ma między innymi upowszechnienie nauki informatyki oraz języków zachodnich. Nowoczesne kwalifikacje sprzyjać będą nie tylko rozwojowi miejscowych firm i napływowi inwestycji, ale również spodziewanemu dynamicznemu rozwojowi usług typu e-commerce, czyli interesom prowadzonym za pośrednictwem internetu.

Miernikami właściwej realizacji założeń strategii są w tym zakresie:

- liczba uczniów objętych nauką informatyki (zakłada się osiągnięcie wskaźnika 100%),
- liczba mieszkań posiadających linię telefoniczną,
- liczba kursów z zakresu informatyki dla dorosłych oraz liczba osób uczestniczących w kursach,
- stan połączeń teleinformatycznych (jakość przekazu),
- liczba firm działających w branżach nowoczesnych technologii.

2.5 MISJA MIASTA I GMINY NAKŁO nad NOTECIA

Definicje misji:

1. „[...] ogólny cel organizacji, oparty na przesłankach planistycznych, uzasadniający istnienie organizacji”
[J.A.F.Stoner, R.E.Freeman, D.R.Gilbert jr, Kierowanie, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne , Warszawa 1998, s 616]
2. Misja miasta i gminy to uzasadnienie jego istnienia.
3. Misja miasta i gminy to przede wszystkim poszukiwanie podstawowych wartości, na których powinny opierać się sprawy publiczne związane z życiem lokalnej społeczności.
4. Pytanie o misję miasta i gminy to pytanie o to, dlaczego istnieją struktury samorządu terytorialnego i komu i (czemu) powinny one służyć.
5. Poszukiwanie misji miasta i gminy to określenie kierunków dążeń jej mieszkańców oraz zadań dla przedstawicieli władzy lokalnej.
6. Misja powinna jednoznacznie wskazywać kierunek działań i generalne priorytety

[R.W.Griffin, Podstawy zarządzania organizacjami. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998].

Samorząd, podobnie jak pozostałe instytucje sektora publicznego, istnieje z mocy prawa. To ustawa decyduje, jaki jest nadrzędny cel (racja istnienia) miasta i gminy.

Pytania:

1. W jakim zakresie lokalna wspólnota jest władna deklorować swoją misję i w jakiej relacji z zapisami celów miasta i gminy w ustawie pozostają takie oddolne deklaracje?
2. Czym ma być misja miasta i gminy?

Zgodnie z ustawą o samorządzie „podstawowym zadaniem gminy jest zaspokojenie zbiorowych potrzeb mieszkańców” – komunikat doskonale bezosobowy, identyczny dla dowolnej gminy w Polsce, a więc nie może być budulcem indywidualnej tożsamości.

3. Co wobec tego miasto i gmina ma deklarować w misji, skoro nie swoje główne cele?

Z punktu widzenia celów zewnętrznych:

Deklaracja misji miasta i gminy winna być deklaracją jej głównych przewag komparatywnych (porównawczych):

Czym miasto i gmina wyróżnia się spośród pozostałych gmin? Co unikalnego wnosi do wymiany dóbr i usług (w szerokim znaczeniu)? Co miasto i gmina robi szczególnie dobrze i w czym nikt jej nie prześcignie?

Z punktu widzenia celów wewnętrznych, **misja powinna jednoznacznie wskazywać główny kierunek działań i generalne priorytety.**

Misja a cele strategiczne miasta i gminy

Deklaracja misji miasta i gminy winna być ukierunkowana na adresatów zewnętrznych (potencjalnych inwestorów, turystów, partnerów oraz dysydentów środków pomocowych), a z drugiej strony na adresatów wewnętrznych (społeczność lokalną, liderów, administrację miejsko gminną, władze samorządowe).

Deklaracja misji winna więc budować wizerunek miasta i gminy (na zewnątrz) oraz (wewnątrz) być codziennym drogowskazem dla lokalnych polityków, pracowników administracji i samych mieszkańców pokazując im generalny kierunek, który wybrali.

Fragment deklaracji misji miasta i gminy dla adresatów wewnętrznych winien być ściśle zgodny z głównymi celami strategicznymi, a dla adresatów zewnętrznych co najmniej zbieżny z nimi w przypadku określenia czynników stanowiących jej główną przewagę konkurencyjną.

Misja Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

„Misją Nakielskiej Wspólnoty Samorządowej jest stworzenie środowiska przyjaznego dla swoich mieszkańców, w tym podniesienie poziomu życia do przeciętnych standardów Unii Europejskiej, poprzez zapewnienie stałego zrównoważonego rozwoju opartego na silnej bazie gospodarczej i wykorzystaniu walorów przyrodniczych”

2.6 Drzewo celów strategicznych i kierunków rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Głównymi celami służącymi realizacji misji są:

- aktywizacja gospodarcza - rozwój przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy, między innymi poprzez różnicowanie źródeł utrzymania ludności,
- rozwój infrastruktury technicznej, jako instrumentu poprawy stanu środowiska, poprawy jakości życia mieszkańców oraz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej,
- poprawa stanu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców poprzez rozwój bazy oświatowej i zwiększenie oferty edukacyjnej i sportowej, jako podstawowy sposób osiągnięcia mobilności na rynku pracy, ograniczania bezrobocia i poprawy sytuacji materialnej ludności,
- wzrost efektywności rolnictwa,
- rozwój turystyki i rekreacji rozumiany jako szansa wykorzystania zasobów miasta i gminy w zakresie wzrost dochodów uzyskiwanych z turystyki poprzez zróżnicowanie oferty turystycznej i rekreacyjnej,
- zwiększenie oferty i działań w zakresie służby zdrowia i opieki społecznej, w tym na rzecz bezpieczeństwa socjalnego poprzez między innymi budowę mieszkań socjalnych.

Szczegółowe **kierunki działań**, zmierzających do realizacji celu nadrzędnego i celów głównych, powinny obejmować następujące zadania:

1. W zakresie aktywizacji gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy:

- 1.1. Utworzenie na terenie miasta i gminy Centrum Wspierania Przedsiębiorczości i Rolnictwa, które między innymi pełniłoby funkcję tzw. inkubatora przedsiębiorczości.
- 1.2 Utworzenie na terenie miasta i gminy Nakielskiego Parku Przemysłowego
- 1.3. Wspieranie wszelkich przejawów aktywności gospodarczej zgodnej z zasadami ekorozwoju.
- 1.4. Rozszerzenie oferty i przygotowanie kolejnych terenów inwestycyjnych .
- 1.5. Kompleksowa promocja gospodarcza miasta i gminy.
- 1.6. Wspieranie inicjatyw na rzecz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej miasta i gminy.

2. W zakresie rozwoju infrastruktury technicznej:

- 2.1. Właściwa gospodarka wodno-ściekowa gwarantująca spełnienie standardów

- ekologicznych polskich i europejskich, w tym dalszy rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, modernizacja oczyszczalni ścieków w Nakle nad Notecią , dalsza modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej z uwzględnieniem najbardziej optymalnego rozwiązania.
- 2.2. Zapewnienie właściwego stanu technicznego sieci drogowej w mieście i gminie, w tym budowa obwodnicy północ – południe.
 - 2.3. Upowszechnianie ekologicznych systemów grzewczych.
 - 2.4. Zapewnienie właściwych standardów usług telekomunikacyjnych i informatycznych oraz związanych z uruchomieniem systemu TV kablowej i szerokopasmowej sieci informatycznej.
 - 2.5. Partycypacja w kosztach budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w odległych od sieci kanalizacyjnej gospodarstwach domowych.
 - 2.6. Budowa i modernizacja urządzeń melioracyjnych na terenie Gminy.
 - 2.7. Zapewnienie rozwoju infrastruktury technicznej dla osób niepełnosprawnych.

3. W zakresie poprawy poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców:

- 3.1. Rozwój bazy oświatowej, w tym unowocześnienie pracowni szkolnych.
- 3.2. Upowszechnienie nauki informatyki oraz języków obcych w szkole podstawowej - minimum dwóch języków obcych (niemiecki i angielski) w sposób ciągły od zerówki.
- 3.3. Wdrożenie zintegrowanego systemu komputerowej obsługi bibliotek w gminie (szkolnych i publicznych).
- 3.4. Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej (szkolnej i ogólnodostępnej).
- 3.5. Powołanie na terenie miasta i gminy „Zielonej Szkoły”.
- 3.6. Tworzenie bezpiecznych placów zabaw dla dzieci.
- 3.7. Poprawa dostępności placówek oświatowych, kulturalnych i sportowych dla osób niepełnosprawnych.

4. W zakresie poprawy efektywności gospodarki rolnej:

- 4.1. Rozwój doradztwa rolniczego, obejmującego również obsługę rolników w zakresie rozwiązań niezbędnych dla integracji z UE, w zakresie pozyskiwania środków pomocowych oraz związanych ze zmianą kwalifikacji rolników.
- 4.2. Poprawa warunków prowadzenia gospodarki rolnej (rozwój infrastruktury dla rolnictwa, poprawa wyposażenia gospodarstw, wsparcie dla grup producenckich oraz spółdzielni).
- 4.3. Wsparcie rozwoju niekonwencjonalnych (nietradycyjnych) kierunków działalności rolniczych łącznie z edukacją ekologiczną.
- 4.4. Wsparcie rozwoju agroturystyki , ekoturystyki i rekreacji.
- 4.5. Rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego.
- 4.6. Wspieranie rozwoju bazy serwisowej dla rolnictwa.

5. W zakresie rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej:

- 5.1. Opracowanie oferty turystycznej miasta i gminy (wykreowanie atrakcji turystycznych i sposobów aktywnego spędzania wolnego czasu, w tym rozwój turystyki specjalistycznej: rowerowej, konnej, spływy kajakowe, wędkarstwo, podglądanie ptaków i zwierząt (birdswatching) itp.).
- 5.2. Rozwój agroturystyki i rekreacji .
- 5.3. Rozwój działalności turystycznych i edukacji ekologicznej na bazie lokalnych zasobów.
- 5.4. Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, w tym dla osób niepełnosprawnych,
- 5.5. Promocja turystyczna i rekreacyjna miasta i gminy.

Zakłada się, iż realizacja poszczególnych **kierunków działań** (grup zadań) przyniesie następujące **korzyści**:

1. Aktywizacja gospodarcza i tworzenie nowych miejsc pracy:

- zwiększy się liczba firm zakładanych przez mieszkańców miasta i gminy, a pośrednio wzrośnie liczba miejsc pracy oraz poprawi się sytuacja materialna ludności,
- miasto i gmina zyska miejsca pracy oraz lepsze warunki podejmowania działalności gospodarczej dla licznych roczników wchodzących w wiek produkcyjny,
- miasto i gmina posiadać będzie ofertę terenową dla potencjalnych inwestorów,
- miasto i gmina posiadać będzie ofertę miejsc w Nakielskim Parku Technologicznym,
- miasto i gmina będzie skutecznie promowana, wskutek czego będzie znana jako atrakcyjne miejsce dla inwestowania, zamieszkania i wypoczynku,
- rozwój zagospodarowania turystycznego zwiększy ruch turystyczny, co przyczyni się do uzyskiwania przez mieszkańców dodatkowych dochodów,
- rozwinie się przetwórstwo rolno-spożywcze na bazie lokalnej produkcji płodów rolnych,
- powołanie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, Rolnictwa i Edukacji, które pełniłoby funkcję tzw. inkubatora przedsiębiorczości przyniesie następujące korzyści:
 - właściciele małych i średnich firm zyskają fachową pomoc instytucjonalną w prowadzeniu własnych firm (rozpoczynając działalność gospodarczą nie muszą znać zagadnień finansowo-księgowych - będą obsługiwani przez Centrum),
 - rozwinie się doradztwo dla firm z zakresu pożądaných kierunków działalności,
 - mieszkańcy miasta i gminy zyskają wiedzę z zakresu podstaw funkcjonowania firm, marketingu, prawa gospodarczego, zasad funkcjonowania gospodarki wolnorynkowej, itp.

2. Rozwój infrastruktury technicznej:

- poprawią się warunki zamieszkania ludności,
- rozwój infrastruktury poprawi atrakcyjność inwestycyjną miasta i gminy (stworzy lepsze warunki do lokowania nowych inwestycji),
- zmniejszy się uciążliwość oddziaływania na środowisko (inwestycje w zakresie

infrastruktury mają charakter proekologiczny),

- zwiększy się atrakcyjność turystyczna miasta i gminy (zarówno poprzez ochronę walorów jak też poprawę dostępności).

3. Poprawa poziomu wykształcenia:

- upowszechnienie nauki informatyki oraz języków obcych w szkołach na terenie miasta i gminy, pozwoli młodzieży na nabycie umiejętności niezbędnych do funkcjonowania w społeczeństwie informatycznym oraz globalnym (w tym w Unii Europejskiej) a także zwiększy szanse na uzyskanie atrakcyjnego zatrudnienia,
- rozwój obiektów infrastruktury edukacyjnej na terenie gminy (zwiększenie dostępności młodzieży do szkół oraz poprawa poziomu kształcenia) pozwoli na upowszechnienie wykształcenia średniego maturalnego, stworzy możliwości dalszego kształcenia, wpłynie na poprawę sytuacji na rynku pracy, umożliwi szybszy rozwój gospodarczy poprzez łatwiejszą absorpcję nowych technologii,
- wzrost jakości usług edukacyjnych w perspektywie edukacji ustawicznej, która pozwoli na uzyskanie nowych kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy lub jej zmianę na bardziej atrakcyjną; ludność związana z rolnictwem może uzyskać kwalifikacje umożliwiające zmianę źródeł utrzymania - podjęcie pracy poza rolnictwem lub też efektywniejsze prowadzenie gospodarstwa rolnego,
- zwiększenie dostępności placówek oświatowych, kulturalnych i sportowych dla osób niepełnosprawnych.

4. Poprawa efektywności rolnictwa:

- rozwój nowoczesnego doradztwa rolniczego stworzy rolnikom, oprócz dotychczasowych korzyści wynikających z funkcjonowania doradztwa, możliwość uzyskania wiedzy o koniecznych działaniach dostosowawczych w zakresie gospodarki rolnej, w związku z integracją ze strukturami UE; pośrednio stworzy to możliwości produkcji na rynki zagraniczne; ponadto rolnicy zyskają wiedzę oraz obsługę w zakresie pozyskiwania środków pomocowych,
- wprowadzanie nie-tradycyjnych kierunków produkcji rolnej łącznie z edukacją ekologiczną pozwoli na uzyskiwanie dodatkowych dochodów i stwarza ochronę przed wahaniami koniunkturalnymi w zakresie tradycyjnej produkcji,
- poprawa warunków prowadzenia gospodarki rolnej poprzez rozwój infrastruktury dla rolnictwa, poprawę wyposażenia gospodarstw, wsparcie dla grup producenckich, spółdzielni, zwiększy efektywność rolnictwa, a jednocześnie przyczyni się do poprawy warunków życia ludności rolniczej.

5. Rozwój funkcji turystycznej i rekreacyjnej (rozumiana jako szansa wykorzystania zasobów gminy w zakresie wzrostu dochodów uzyskiwanych z turystyki i rekreacji poprzez zróżnicowanie oferty turystycznej i rekreacyjnej):

- na terenie miasta i gminy powstaną nowe miejsca pracy w obszarach związanych z turystyką i rekreacją,
- opracowanie i wdrożenie oferty turystycznej i rekreacyjnej miasta i gminy wpłynie na zwiększenie dochodów z turystyki i rekreacji,
- wypoczynkiem na terenie gminy zainteresują się także osoby preferujące turystykę specjalistyczną i agroturystykę,

- szersza oferta turystyczna i rekreacyjna stanowi zabezpieczenie przed wahaniami koniunkturalnymi,
- część z oferowanych nowych usług turystycznych i rekreacyjnych może być rozwijana także poza sezonem letnim.

KOMENTARZ I ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKÓW DZIAŁAŃ

1. Aktywizacja gospodarcza i tworzenie nowych miejsc pracy

Podstawowym uwarunkowaniem, które w najbliższych latach wyznaczać będzie możliwości rozwoju miasta i gminy, jest realne niebezpieczeństwo znacznego zwiększenia liczby osób bez pracy w przypadku niepodjęcia działań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy.

- Istnieją 3 przesłanki pozwalające uznać to uwarunkowanie rozwoju za najistotniejsze: wysoka obecnie liczba osób bez pracy, przewidywany znaczny wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym (wejście wyżu demograficznego do grupy produkcyjnej) oraz konieczność restrukturyzacji rynku pracy w rolnictwie, (czyli odpływu nadwyżek siły roboczej z działalności rolniczych).

Jednym ze sposobów aktywizacji gospodarczej (tworzenia nowych firm oraz zwiększania zatrudnienia w firmach istniejących), jest powołanie inkubatora przedsiębiorczości, który prowadziłby działalność w zakresie wspierania rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.

Podstawową ideą powołania inkubatora jest stworzenie warunków dla początkujących przedsiębiorców, którym nie zawsze znane są podstawy prawne i finansowe prowadzenia działalności gospodarczej. Część potencjalnych małych przedsiębiorców wstrzymuje się od podejmowania działalności gospodarczej właśnie ze względu na nieznaną tych zasad, nieznaną potencjalnego rynku, czy też brak kapitału na uruchomienie profesjonalnego systemu promocji swojej firmy, udziału w targach, czy pozyskiwania kontrahentów. W szczególności wsparcie dla przedsiębiorców ze strony inkubatora, realizowane byłoby poprzez:

- udzielanie konsultacji i porad z zakresu działalności gospodarczej,
- prowadzenie obsługi finansowo -prawno-księgowej początkujących firm,
- przygotowywanie biznes-planów, wniosków kredytowych, itp.,
- monitorowanie i przygotowywanie informacji o partnerach z innych obszarów,
- udzielanie informacji na temat możliwych do uzyskania funduszy (kredytów, itp.),
- prowadzenie szkoleń w zakresie organizacji i zarządzania własną firmą,
- prowadzenie kursów komputerowych,
- prowadzenie kursów dla właścicieli małych firm z zakresu obowiązującego prawa finansowego,
- prowadzenie działalności promocyjnych, zarówno promocji gminy - jako atrakcyjnego miejsca inwestowania, jak też promocji zainteresowanych firm,
- stworzenie i prowadzenie internetowej strony gminy, umożliwiającej darmową i bardzo szeroką promocję gminy.

Działalność tego typu instytucji powinna mieć charakter non-profit, czyli charakter przedsięwzięć użyteczności publicznej, nie nastawionych na wypracowywanie zysku, inkubator świadczyłby usługi bezpłatnie bądź za symboliczną opłatę, co ułatwiłoby mieszkańcom korzystanie z oferty.

Inkubator powinien być przedsięwzięciem prowadzonym przez samorząd miejsko gminny, co gwarantuje pełną kontrolę i koordynację działań urzędu miasta i gminy i inkubatora.

W warunkach Miasta i Gminy Nakło nad Notecią optymalnym rozwiązaniem byłoby nastawienie działalności inkubatora na następujące specjalizacje branżowe:

- wsparcie różnego rodzaju działalności gospodarczej w mieście,
- wsparcie różnego rodzaju działalności związanych z obsługą turystyki, w tym wsparcie dla rozwoju agroturystyki (wprowadzania funkcji turystycznej do gospodarstw rolnych, poprzez udzielanie przez gospodarzy noclegów i świadczenie na rzecz turystów usług, typu zaopatrzenie w żywność, wypożyczanie sprzętu, organizacja różnych form spędzania wolnego czasu, itp.),
- wsparcie dla przetwórstwa rolno-spożywczego,
- wsparcie dla rozwoju usług obsługi rolnictwa.

Zasadne byłoby także prowadzenie ogółu zadań związanych z promocją gospodarczą miasta i gminy oraz koordynacją turystyki (organizacją produktu turystycznego zgodnie ze strategią rozwoju turystyki powiatu nakielskiego).

Jedną z podstawowych cech inkubatorów, warunkujących ich właściwe wykorzystanie przez mieszkańców, jest łatwa dostępność umożliwiająca codzienne kontakty zainteresowanych przedsiębiorców z kadrą doradczą. Z tego względu obszar obsługi inkubatora nie powinien być duży. Jednocześnie jednak prawidłowe funkcjonowanie wymaga wystarczająco dużego popytu na oferowane usługi, stąd należy rozważyć możliwość szerokiej współpracy z gminami powiatu oraz Starostwem Powiatowym w Nakle nad Notecią (odpowiedzialnym za poprawę sytuacji na rynku pracy), w celu wspólnego prowadzenia inkubatora.

Wyznaczenie, przygotowanie i promocja terenów inwestycyjnych jest elementem szerszych działań w ramach proinwestycyjnej polityki gruntami. Niezbędnym warunkiem pozyskania inwestorów jest oferta gruntów o określonej lokalizacji, powierzchni, przeznaczeniu inwestycyjnym (w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego), najlepiej będących własnością komunalną i uzbrojonych (lub mających taką możliwość) w urządzenia infrastruktury technicznej. Jak się wydaje podstawą jakichkolwiek działań w kierunku przyciągnięcia inwestycji, powinna być oferta terenu. Ważnym zagadnieniem jest także stworzenie bazy informacji o terenach przydatnych (i możliwych) do różnych form zagospodarowania. Temu celowi powinien służyć Miejsko-Gminny Zasób Terenów Inwestycyjnych (MGZTI).

Atrakcyjność inwestycyjna miasta i gminy wzrośnie także poprzez wyznaczenie w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo, terenów pod budownictwo mieszkaniowe - rezydencjalne (o dużej powierzchni działki), stanowiące ofertę dla zamożniejszych mieszkańców dużych miast. W Polsce rozwija się moda na pracę w dużych ośrodkach miejskich, a mieszkanie na wsi lub posiadanie tzw. „drugich domów”, służących rekreacji, ale coraz częściej zamieszkiwanych przez okres kilku miesięcy w roku. Stworzenie warunków pod rozwój tego typu osadnictwa, pośrednio tworzy „atrakcyjny klimat inwestycyjny” na terenie gminy, kształtuje, bowiem jej pozytywny wizerunek, jako obszaru godnego zainteresowania, zapewnia reklamę gminy w środowiskach opiniotwórczych, przynosi dodatkowe dochody do budżetu miasta i gminy, zwiększa popyt na oferowane usługi i dobra, pobudza ruch budowlany, a może także przyczynić się do zlokalizowania na terenie gminy nowych przedsięwzięć gospodarczych.

Jednym z instrumentów aktywizacji gospodarczej jest działalność promocyjna. Jej znaczenie w pozyskiwaniu kapitału spoza miasta i gminy trudno przecenić, a prowadzone działania zależne są tylko od możliwości budżetowych oraz zaangażowania lokalnego samorządu.

Promocja gospodarcza Miasta i Gminy Nakło nad Notecią powinna dotyczyć przede wszystkim „przyciągnięcia” na teren miasta i gminy inwestorów oferujących miejsce zatrudnienia dla mieszkańców miasta i gminy - te działania powinny być realizowane w sposób ciągły i skorelowane z przygotowywaniem terenów pod inwestycje, a wspierane powinny być zwłaszcza inwestycje w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego oraz turystyki i rekreacji.

Podkreślić należy, iż w zakresie organizacji promocji gospodarczej miasta i gminy, samorząd lokalny jest podmiotem odpowiedzialnym w największym stopniu za realizację zadania. Forma, zakres, miejsce i sposób prowadzenia promocji oraz wielkość nakładów na nią przeznaczanych, zależne są praktycznie wyłącznie od decyzji i zaangażowania władz miasta i gminy.

Możliwości działań samorządu gminnego w zakresie aktywizacji gospodarczej:

Samorząd miasta i gminy ma stosunkowo małe kompetencje w zakresie stymulowania rozwoju gospodarczego miasta i gminy. Niemniej jednak, jest kilka grup działań, w których może aktywnie uczestniczyć, tworząc „przyjazny klimat inwestycyjny” i przyczyniając się do poprawy sytuacji na rynku pracy. Spośród zaproponowanych kierunków działań, najważniejsze zadania, które zgodnie z posiadanymi kompetencjami może realizować (lub bezpośrednio koordynować) samorząd miasta i gminy, to:

- stworzenie inkubatora przedsiębiorczości jako przedsięwzięcia funkcjonującego np. w strukturach urzędu miasta i gminy lub na zasadzie firmy komunalnej,
- prowadzenie proinwestycyjnej polityki gruntami - wprowadzać odpowiednie ustalenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (wyznaczać tereny pod inwestycje pożądanego rodzaju), wyposażać tereny przeznaczone na cele inwestycyjne w infrastrukturę techniczną, skupować (w zasób komunalny) tereny atrakcyjne dla potencjalnych inwestorów,
- prowadzenie szeroko rozumianej promocji gospodarczej;
- podejmowanie wszelkich działań zmierzających do podnoszenia rangi miasta i gminy w powiecie Nakielskim,
- zawieranie związków międzygminnych w celu realizacji zadań istotnych dla rozwoju miasta i gminy, a niemożliwych lub nieuzasadnionych do realizacji własnymi siłami.

2. Rozwój infrastruktury technicznej

Rozwój infrastruktury technicznej wiąże się w dużym stopniu z realizacją zadań ustawowo przypisanych samorządowi miejsko-gminnemu. W związku z powyższym, ustalenia strategii rozwoju gminy, praktycznie nie wykraczają poza właściwą realizację tych zadań.

Realizacja inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej służy trzem podstawowym celom:

- poprawie warunków życia mieszkańców,
- minimalizacji szkodliwego oddziaływania na środowisko oraz
- tworzeniu korzystnego klimatu inwestycyjnego, gdyż znaczna część inwestycji, zwłaszcza preferowane kierunki: przetwórstwo rolno-spożywcze i turystyka, wymaga uzbrojenia w zakresie infrastruktury.

Dla okresu obowiązywania strategii zakłada się pełną realizację (do poziomu zakładanego w planach rozwoju) modernizacji oczyszczalni, szczególnie dla miasta i gminy łącznie z rozbudową w całej gminie sieci kanalizacyjnej oraz budowy oczyszczalni przyzgodowych, budowy sieci gazowniczej, jak również modernizacji infrastruktury wodociągowej w celu poprawy jakości dostarczanej wody.

Bardzo ważnym zadaniem jest poprawa stanu dróg lokalnych, budowa obwodnicy północ-południe, mających bezpośredni wpływ także na możliwości aktywizacji gospodarczej i penetracji turystycznej miasta i gminy.

Zakładać należy także dalszy rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej, który uwzględni przyszłe potrzeby w tym zakresie. Przy rozwoju sieci należy zwracać uwagę na utrzymywanie parametrów umożliwiających rozwój usług teleinformatycznych na bazie szerokopasmowej sieci. Niezbędna jest modernizacja części sieci w celu dostosowania do pożądaných standardów.

Samorząd miejsko-gminny będzie wspierał rozwój ekologicznych systemów grzewczych oraz modernizację istniejących źródeł ogrzewania (przede wszystkim poprzez pozyskiwanie środków pomocowych na modernizację systemów istniejących i ewentualną pomoc instytucjonalną inwestorom prywatnym).

Bardzo istotnym zagadnieniem jest również zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, poprzez właściwą dostawę energii do istniejących odbiorców (zapewnienie wystarczającej mocy transformatorów oraz właściwego stanu technicznego linii energetycznych), jak również potencjalnych przyszłych. Jest to szczególnie ważne w kontekście dążeń do pozyskania inwestorów. Część pożądaných rodzajów inwestycji (np. przetwórstwo rolno-spożywcze i magazynowanie żywności), ma charakter energochłonny.

Dla zapewnienia właściwej dostępności miasta i gminy należy także wywierać nacisk na właścicieli dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, w celu utrzymywania ich we właściwym stanie technicznym.

Możliwości działań samorządu gminnego w zakresie realizacji celu:

Większość zaproponowanych kierunków działań należy do kompetencji samorządu miejsko-gminnego, a możliwości realizacji są zależne wyłącznie od możliwości budżetu miasta i gminy. Oprócz finansowania inwestycji z własnych środków, należy także dążyć do pozyskania pomocy zewnętrznej, zwłaszcza, iż duża część programów UE jest skierowana na rozwój lokalnej infrastruktury. Należy także rozwijać współpracę z sąsiednimi gminami w celu rozwiązywania problemów o znaczeniu ponad lokalnym.

3. Poprawa poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców

Poziom wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców ma bezpośredni wpływ na możliwości powodzenia na rynku pracy, a więc znajduje bezpośrednie przełożenie na

ekonomiczne warunki życia mieszkańców. Poprawa poziomu kształcenia wymaga działań na każdym szczeblu edukacji. Na poziomie szkoły podstawowej oprócz ogólnego poziomu kształcenia, bezpośredni wpływ na możliwości dalszego kształcenia ma nauka języków obcych oraz nauka informatyki. Znajomość podstaw technologii informatycznych i obsługi komputera jest coraz częściej niezbędnym warunkiem znalezienia jakiegokolwiek pracy. Jednocześnie rozwój usług teleinformatycznych (np. na bazie internetu) umożliwia podjęcie atrakcyjnej pracy w dziedzinach o wysokim zaangażowaniu technologicznym, nawet w obszarach nie mających dotąd tradycji w zakresie *high-tech*. Szacuje się, iż w ciągu kilku lat znacznie wzrośnie ranga tzw. *e-commerce*, czyli interesów załatwianych za pośrednictwem internetu, co stworzy możliwości tworzenia nowych miejsc pracy, także poza tradycyjnymi ośrodkami przemysłowymi i usługowymi. Podkreślić należy, że wraz z postępującą globalizacją gospodarki i rozwojem technologii informatycznych, przewartościowaniu ulegają czynniki świadczące o stanie rozwoju i atrakcyjności inwestycyjnej. Zgodnie z nowymi trendami, bardzo atrakcyjne mogą być również tereny dotychczas nie posiadające przemysłowych tradycji - warunkiem jest jednak bardzo dobrze przygotowana kadra i dobry stan infrastruktury technicznej, w tym informatycznej.

Bardzo ważnym aspektem procesu edukacji na terenie miasta i gminy jest edukacja ekologiczna, szczególnie istotna w obszarze o tak dużych walorach przyrodniczych, a jednocześnie o tak istotnym wpływie stanu środowiska na możliwości dalszego rozwoju (jakość środowiska jest podstawowym walorem dla rozwoju turystyki). Należy rozwijać realizowane w szkołach i przedszkolach programy edukacji ekologicznej, jak również na możliwie szeroką skalę propagować proekologiczne postawy wśród ludności dorosłej, np. kontynuując przedsięwzięcia w tym kierunku prowadzone na łamach lokalnej prasy.

Ogół działań w zakresie szkolnictwa na poziomie podstawowym zmierza do zapewnienia młodzieży, szczególnie z terenu gminy równych szans startu do dalszych szczebli edukacji z rówieśnikami z dużych miast, mających obecnie znacznie lepsze możliwości nauki „nowoczesnych” przedmiotów, zapewniających szersze możliwości wyboru ofert na rynku pracy.

Niezwykle istotnym elementem systemu kształcenia jest szkolnictwo na poziomie gimnazjum oraz średnim, które jest realizowane w mieście i gminie. Organizacja szkolnictwa na poziomie średnim jest zadaniem powiatowym, jednak obowiązkiem miasta i gminy jest dokonywanie lobbingu na rzecz upowszechnienia tego typu wykształcenia w mieście i gminie, jak też do poprawy jakości kształcenia.

Bardzo istotne znaczenie ma także organizacja kształcenia dorosłych. Na poziomie miejsko-gminnym należy lepiej wykorzystać system szkoleń i kursów (o cyklu kształcenia znacznie krótszym, niż w tradycyjnych szkołach), umożliwiających zdobycie lub poszerzenie kwalifikacji, gwarantujących większą mobilność i lepszą pozycję na rynku pracy. W organizacji tego typu przedsięwzięć konieczna jest stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Nakle nad Notecią, w celu dostosowywania kierunków kształcenia do zapotrzebowania na rynku pracy. Należy promować wśród mieszkańców nawyk ciągłego doskonalenia swych umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Istotnym zagadnieniem jest także rozwój opieki przedszkolnej. Podkreślić należy, że utrzymywanie przedszkoli stanowi wyraz nie tylko prorodzinnej polityki samorządu

miejsko-gminnego, ale także ma realny wpływ na możliwości aktywizacji gospodarczej, zwłaszcza wśród młodych kobiet, dla których konieczność opieki nad dzieckiem, stanowi często barierę na drodze do podejmowania pracy zawodowej, a kilkuletni okres tej opieki powoduje utratę (osłabienie) kwalifikacji zawodowych. Postuluje się, więc dążenie do utrzymania funkcjonowania przedszkola (bez względu na formę organizacyjną). Należy też wspierać ewentualne inicjatywy prywatne w zakresie tworzenia nowych placówek.

Możliwości działań samorządu gminnego w zakresie realizacji celu

Samorząd miejsko-gminny ma bardzo duże możliwości (ograniczone praktycznie tylko możliwościami budżetowymi) w zakresie wpływu na jakość kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjach, których prowadzenie jest jego zadaniem własnym. Podobnie w zakresie prowadzenia opieki przedszkolnej. Praktycznie wszystkie zapisane kierunki dotyczące funkcjonowania tych szczebli edukacji (opieka przedszkolna, szkoła podstawowa, gimnazjum) leżą w kompetencjach samorządu miejsko-gminnego.

Dla uzyskania właściwego poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców miasta i gminy, niezbędna jest jednak współpraca z samorządem powiatowym oraz instytucjami mu podległymi (np. Powiatowym Urzędem Pracy w Nakle nad Notecią).

4. Poprawa efektywności rolnictwa

Ogół działań skierowanych dla gospodarstw rolnych służyć ma podniesieniu ich efektywności, tak by w połączeniu z odchodzeniem nadmiaru siły roboczej z rolnictwa, osoby pozostające w rolnictwie mogły osiągnąć wystarczający poziom dochodów zapewniający dobre warunki życia. Podnoszeniu efektywności sprzyjać ma:

- podnoszenie kwalifikacji rolników (poprzez rozwinięcie systemu doradztwa),
- poprawa struktury agrarnej (zwiększanie przeciętnej powierzchni gospodarstw),
- poprawa wyposażenia gospodarstw,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, będącego miejscem odpływu siły roboczej z rolnictwa, a jednocześnie zapewniającego zbyt na płody rolne,
- wprowadzanie niekonwencjonalnych kierunków w produkcji rolnej, np. rolnictwa ekologicznego, wąskiej specjalizacji (zgodnie z zaleceniami ośrodków doradztwa), produkcji na rynki dużych miast, lub nawet na eksport;
- wsparcie dla grup producenckich oraz spółdzielni,
- pomoc instytucjonalna ze strony administracji gminnej w zakresie pozyskania środków UE oraz szybszego wdrożenia zasad wymaganych w UE,
- poprawa warunków życia na wsi poprzez rozwój infrastruktury technicznej.

Jednym z ważniejszych warunków poprawy efektywności rolnictwa jest rozwój nowoczesnego doradztwa rolniczego, które łączyłoby zadania tradycyjnego doradztwa (powszechnego dotąd i realizowanego zarówno przez ośrodki doradztwa rolniczego, jak też samorządy miejsko gminne), z dostosowaniem gospodarstw do zasad funkcjonowania rolnictwa w Unii Europejskiej. Przeprowadzenie szerokiej akcji informacyjnej w zakresie zarówno pożądaných kierunków produkcji, jak też wymaganych norm jakościowych, zasad prowadzenia niezbędnej dokumentacji

produkcji, możliwości uzyskania pomocy finansowej i niezbędnych warunków jej uzyskania, pozwoli z jednej strony na zlikwidowanie powszechnej luki informacyjnej, a jednocześnie stworzy rolnikom z terenu gminy przewagę w postaci znajomości obowiązujących reguł rynku i polityki rolnej. Nawet przy uwzględnieniu krytycznego stosunku znacznej części ludności wiejskiej do UE, znajomość zasad funkcjonowania rolnictwa i oczekiwań stawianych polskim rolnikom, jest czynnikiem podnoszącym konkurencyjność rolnictwa w gminie.

Opisane powyżej doradztwo rolnicze, może być realizowane poprzez ośrodek (lokalne centrum informacji europejskiej) doradztwa, które jako wspólne przedsięwzięcie kilku gmin, mogłoby obsługiwać część lub całość powiatu.

Możliwości działań samorządu gminnego w zakresie realizacji powyższego kierunku

Przełamanie podstawowych barier rozwoju rolnictwa, wzrost jego efektywności i poprawa jakości życia ludności rolniczej, możliwe są jedynie na drodze kompleksowej polityki państwa, obejmującej, co najmniej kilkanaście aspektów funkcjonowania obszarów wiejskich. Działania samorządów lokalnych mogą mieć tylko bardzo pośredni wpływ na poprawę efektywności rolnictwa i warunków życia na wsi. Wśród możliwych działań wymienić należy:

- prawidłową realizację zadań własnych w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej (pośredni wpływ na warunki życia ludności rolniczej),
- organizację doradztwa rolniczego (ew. powołanie związku gminnego na rzecz wspólnej kompleksowej organizacji centrum nowoczesnego doradztwa),
- udzielanie pomocy instytucjonalnej rolnikom oraz przedsiębiorcom (zwłaszcza działającym w branżach związanych z rolnictwem, np. w przetwórstwie) ubiegającym się o dofinansowanie podejmowanych przedsięwzięć,
- wywieranie presji (tworzenie lobbingu) oraz obsługę instytucjonalną działań w zakresie pozyskania środków UE na rozwój przedsiębiorczości i modernizację rolnictwa lub na infrastrukturalne wyposażanie terenów wiejskich.

5. Rozwój funkcji turystycznej i rekreacyjnej

Strategia rozwoju gminy przewiduje, iż funkcja turystyczna i rekreacyjna w kolejnych latach ulegnie wzmocnieniu, stając się docelowo jedną z ważnych dziedzin gospodarki miasta i gminy, pod względem przynoszonych dochodów. Miasto i Gmina Nakło nad Notecią powinna stać się w kolejnych latach atrakcyjnym miejscem wypoczynku i rekreacji. Realizacja tego zamierzenia opiera się na przygotowaniu i pełnej realizacji oferty produktu turystycznego wykorzystującego lokalne zasoby, a zwłaszcza atrakcyjne tereny pradoliny Noteci oraz inne.

Na terenie miasta i gminy istnieje potencjalna możliwość rozwoju różnych form turystyki specjalistycznej, np.: rowerowej, konnej, kajakowej, wędrówkowej, motorowej, a także działalności kierowanych do poszczególnych grup odbiorców, np.: młodzieży szkolnej, wędkarzy, grzybiarzy, grup zorganizowanych, itp.

Potencjalnym obszarem rozwoju funkcji turystycznej, choć obecnie ze względu na uregulowania prawne trudnym do wykorzystania, jest obszar krajobrazu chronionego, gdzie istnieją doskonałe predyspozycje do rozwoju edukacji ekologicznej, rozwoju turystyki krajoznawczej oraz np. przygotowania programów pobytu dla grup szkolnych (wypoczynek połączony z edukacją ekologiczną).

Potencjalną szansą aktywizacji gospodarczej szczególnie gminy (oraz restrukturyzacji rynku pracy w rolnictwie) jest rozwój agroturystyki. Gmina ze względów przyrodniczych i krajobrazowych, posiada predyspozycje dla rozwoju tej formy turystyki. Podkreślić jednak należy, że jest to działalność wymagająca znacznych nakładów finansowych związanych z zapewnieniem odpowiedniego standardu wypoczynku, a okres zwrotu zainwestowanych środków jest długi. Niemniej jednak, należy wspierać rozwój tego typu gospodarstw jako dodatkowego źródła dochodów gospodarstw rolnych. Jedną z form wsparcia jest np. przyspieszenie inwestycji infrastrukturalnych (np. wodno-kanalizacyjnych, oświetlenie ulic, poprawa stanu dróg) lub wykonanie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (np. kąpieliska, boiska, place zabaw) w miejscowościach skupiających większą liczbę gospodarstw zainteresowanych taką działalnością. Samorząd miejsko-gminny deklaruje pomoc instytucjonalną dla gospodarstw zainteresowanych wprowadzaniem tego rodzaju działalności.

Niezbędnymi warunkami wzmocnienia i rozprzestrzeniania funkcji turystycznej i rekreacyjnej w mieście i gminie, są:

- tworzenie miejsc noclegowych, o różnym standardzie oferowanych usług (skierowanych zarówno do klientów mniej zamożnych, jak i bardzo wymagających); rozwój bazy całorocznej,
- monitoring zainteresowania i ruchu turystycznego, pozwalający na ocenę popytu na usługi turystyczne (wraz z oceną zróżnicowania zainteresowania) oraz podaży oferty turystycznej,
- przygotowywanie ofert usług turystycznych, skierowanych do konkretnych grup odbiorców,
- urządzenie i utrzymanie w stanie wysokiej atrakcyjności ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, np.: kąpielisk, szlaków, punktów widokowych, wypożyczalni sprzętu, punktów biwakowania i obozowania, oznakowania i informacji o atrakcjach turystycznych, obiektów dla turystyki specjalistycznej (np. przystani, pomostów, miejsc obsługi rowerzystów, ścieżek rowerowych),
- zachowanie (lub zaprowadzenie) ładu przestrzennego poprzez bezwzględne przestrzeganie ustaleń planów zagospodarowania przestrzennego i innych aktów normujących warunki zagospodarowania przestrzennego,
- zapewnienie bezpieczeństwa publicznego w rejonach koncentracji turystów,
- kompleksowa i profesjonalna promocja turystyki i rekreacji,
- dostosowanie infrastruktury turystycznej dla osób niepełnosprawnych.

Możliwości działań samorządu gminnego w zakresie rozwoju turystyki

Większość działań zmierzających do rozwoju funkcji turystycznej leży w kompetencjach inwestorów prywatnych, odpowiedzialnych za rozbudowę bazy, podnoszenie standardu wypoczynku, tworzenie nowych obiektów turystycznych. Działania samorządu skierowane mogą być na:

- zadania zmierzające do rozwoju bazy ogólnodostępnej,
- tworzenia korzystnego klimatu dla działalności inwestorów prywatnych w branży turystycznej (działania sprzyjające pozyskiwaniu klientów).

W kompetencjach samorządu gminnego leżą następujące zadania:

- zarządzanie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej (szlaki, kąpieliska, punkty widokowe, ścieżki rowerowe, ścieżki konne, punkty informacyjne, itp.),

- stworzenie systemu informacji i promocji turystycznej oraz koordynacji wypoczynku na terenie miasta i gminy (zadanie to powinno zostać ulokowane w strukturach urzędu miasta i gminy lub inkubatora przedsiębiorczości),
- pomoc instytucjonalna dla inwestorów prywatnych w zakresie pozyskiwania środków UE na inwestycje w turystyce,
- pomoc instytucjonalna dla rolników rozpoczynających działalność agroturystyczną (pomoc w uzyskaniu środków, wsparcie dla organizacji i stowarzyszeń agroturystycznych, organizacja szkoleń i kursów) oraz szybsza realizacja inwestycji infrastrukturalnych w rejonach większego zainteresowania agroturystyką,
- organizację promocji turystyki i rekreacji w ramach szeroko rozumianej promocji gospodarczej miasta i gminy.

2.7 POWIĄZANIE GŁÓWNYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH MIASTA I GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2007-2013

„Misją Nakielskiej Wspólnoty Samorządowej jest stworzenie środowiska przyjaznego dla swoich mieszkańców, w tym podniesienie poziomu życia do przeciętnych standardów Unii Europejskiej, poprzez zapewnienie stałego zrównoważonego rozwoju opartego na silnej bazie gospodarczej i wykorzystaniu walorów przyrodniczych”

GŁÓWNY OBSZAR PROBLEMOWY	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2007 - 2020
I. ROZWÓJ NOWOCZESNEJ GOSPODARKI, w tym:	<p>Priorytetowy obszar działań 1: Rozwój nowoczesnej gospodarki</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Działanie 1.1; poddziałania: 1.1.1;1.1.2; ■ Działanie 1.2; poddziałania: 1.2.1; 1.2.2 ■ Działanie 1.3; poddziałania: 1.3.1; 1.3.2 <p>Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnienie struktury funkcjonalno przestrzennej regionu.</p>

ROLNICTWA	<ul style="list-style-type: none"> ■ Działanie 2.1; poddziałanie: 2.1.2 ; ■ Działanie 2.2; poddziałania: 2.2.3 ; 2.2.4 ■ Działanie 2.4; poddziałania: 2.4.1; 2.4.2 ■ Działanie 2.5; poddziałania: 2.5.1; 2.5.2 ■ Działanie 2.6; poddziałania: 2.6.1 ; 2.6.2
TURYSTYKI	
EKOLOGII	<p>Priorytetowy obszar działań 3: Rozwój zasobów ludzkich</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Działanie 3.1; poddziałanie: 3.1.1, 3.1.2 ■ Działanie 3.3; poddziałania: 3.3.1;3.3.2 ■ Działanie 3.4; poddziałania: 3.4.2; ■ Działania 3.5; poddziałania: 3.5.2
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	
II. ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH, w tym:	<p>Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnienie struktury funkcjonalno przestrzennej regionu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Działanie 2.4; poddziałania: 2.4.1; 2.4.2 ■ Działanie 2.5; poddziałania: 2.5.1; 2.2.2 <p>Priorytetowy obszar działań 3: Rozwój zasobów ludzkich</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Działanie 3.1; poddziałania: 3.1.2;3.1.3;3.1.4 ■ Działanie 3.4; poddziałania: 3.4.1; 3.4.2; 3.4.3 ■ Działania 3.5; poddziałania: 3.5.1; 3.5.2, 3.5.3
OŚWIATY I WYCHOWANIA	
POMOCY SPOŁECZNEJ	
KULTURY	
OCHRONY ZDROWIA	
III. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY	<p>Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnienie struktury funkcjonalno przestrzennej regionu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Działanie 2.2; poddziałania: 2.2.1 ; 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 ■ Działanie 2.3; poddziałanie: 2.3.1, 2.3.2 ■ Działanie 2.4; poddziałanie: 2.4.1, 2.4.2

2.8 MATRYCA LOGICZNA CELÓW I GŁÓWNYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH MIASTA I GMINY

„Misją Nakielskiej Wspólnoty Samorządowej jest stworzenie środowiska przyjaznego dla swoich mieszkańców, w tym podniesienie poziomu życia do przeciętnych standardów Unii Europejskiej, poprzez zapewnienie stałego zrównoważonego rozwoju opartego na silnej bazie gospodarczej i wykorzystaniu walorów przyrodniczych”

ZASADNICZY OBSZAR PROBLEMOWY	<p>I.</p> <p>ROZWÓJ NOWOCZESNEJ GOSPODARKI, W TYM ROLNICTWA, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ TURYSTYKI W ZGODZIE Z ZASADAMI EKOLOGII</p>
CEL GENERALNY:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
CELE	1. Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości

STRATEGICZNE	<ol style="list-style-type: none"> 2. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji 3. Tworzenie przyjaznych dla mieszkańców i inwestorów warunków dla ich rozwoju
---------------------	---

ZASADNICZY OBSZAR PROBLEMOWY	II. ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH, W TYM INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ, SPOŁECZNEJ, ZDROWOTNEJ I KULTUROWEJ
CEL GENERALNY:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej Miasta i Gminy
CELE STRATEGICZNE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców 2. Wspieranie budowy kapitału społecznego 3. Wspieranie promocji i profilaktyki zdrowia

ZASADNICZY OBSZAR PROBLEMOWY	III. POPRAWA STANDARDÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
CEL GENERALNY:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
CELE STRATEGICZNE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja inwestycji publicznych 2. Tworzenie warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców

„Misją Nakielskiej Wspólnoty Samorządowej jest stworzenie środowiska przyjaznego dla swoich mieszkańców, w tym podniesienie poziomu życia do przeciętnych standardów Unii Europejskiej, poprzez zapewnienie stałego zrównoważonego rozwoju opartego na silnej bazie gospodarczej i wykorzystaniu walorów przyrodniczych”

OBSZAR PROBLEMOWY : I.
ROZWÓJ NOWOCZESNEJ GOSPODARKI, W TYM ROLNICTWA, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ TURYSTYKI W ZGODZIE Z ZASADAMI EKOLOGII

CEL GENERALNY:
WSPIERANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO W OPARCIU O ISTNIEJĄCY POTENCJAŁ ŚRODOWISKA I MIESZKAŃCÓW

CEL. 1 Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości	CEL.2 Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji	CEL.3 Tworzenie przyjaznych dla mieszkańców i inwestorów warunków dla ich rozwoju
--	--	---

Program 1/1 Wsparcie dla rozwoju ekologicznej	Program 2/1 Przygotowanie Strategii Rozwoju	Program 3/1 Wsparcie organizacji Lokalnego
---	---	--

produkcji rolnej i przetwórstwa rolno
spożywczego

Program 1/2

Wsparcie dla wdrożenia programu
różnorodności produkcji w gospodarst-
rolnych

Program 1/3

Współpraca w zakresie usprawnie-
nia systemu doradztwa rolniczego

Program 1/4

Wsparcie dla programu edukacji
rolników z uwzględnieniem wymogów
Wspólnej Polityki Rolnej UE

Program 1/5

Wsparcie tworzenia systemu organiza-
cji grup producentów rolnych

Program 1/6

Wsparcie dla programu szkoleń i
praktyk dla rolników

Program 1/7

Wsparcie działalności funduszy
poręczeniowych

Program 1/8

Wsparcie programu szkoleń
dla młodych przedsiębiorców

Program 1/9

Wsparcie uczestnictwa MSP w
programach UE

Turystyki i Rekreacji Miasta i Gminy
z inwentaryzacją zasobów

Program 2/2

Zagospodarowanie terenów turysty-
czno rekreacyjnych

Program 2/3

Wsparcie dla rozbudowy bazy
hotelowej i usług gastronomicz-
nych

Program 2/4

Wsparcie rozwoju agroturystyki oraz
ekoturystyki

Program 2/5

Budowa placów zabaw dla dzieci oraz
boisk sportowych

Program 2/6

Budowa systemu promocji / infor-
macji turystycznej podstawowych
produktów

Centrum Wspierania Rolnictwa i
Przedsiębiorczości

Program 3/2

Przygotowanie Miejsko-Gminnego
Zasobu Terenów Inwestycyjnych wach
(MGZTI)

Program 3/3

Przygotowanie systemu preferencji
dla inwestorów i firm tworzących
nowe miejsca pracy

Program 3/4

Identyfikacja podstawowych barier i
problemów we współpracy firm
z instytucjami publicznymi oraz
podjęcie działań na rzecz ich usu-
nienia.

Program 3/5

Przygotowanie systemu promocji
opartego na preferencjach inwesty-
cyjnych oraz MGZTI

Program 3/6

Budowa , modernizacja, remonty
obiektów dla potrzeb społeczno-
ści lokalnej

„Misją Nakielskiej Wspólnoty Samorządowej jest stworzenie środowiska przyjaznego dla swoich mieszkańców, w tym podniesienie poziomu życia do przeciętnych standardów Unii Europejskiej, poprzez zapewnienie stałego zrównoważonego rozwoju opartego na silnej bazie gospodarczej i wykorzystaniu walorów przyrodniczych”

**OBSZAR PROBLEMOWY : II.
ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH, W TYM INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ, SPOŁECZNEJ, ZDROWOTNEJ I KULTUROWEJ**

**CEL GENERALNY:
WSPIERANIE ROZWOJU PODMIOTOWOŚCI INDYWIDUALNEJ I WSPÓLNOTOWEJ
MIASTA I GMINY**

CEL. 1

Wsparanie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców

CEL.2

Wsparanie budowy kapitału społecznego

CEL.3

Wsparanie promocji i profilaktyki zdrowia

Program 1/1

Zagospodarowanie wolnego czasu w dziedzinie kultury, oświaty i sportu

Program 2/1

Wsparanie i upowszechnianie idei samorządowej wśród mieszkańców

Program 3/1

Wsparanie promocji aktywnych form wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych

Program 1/2

Organizacja Gminnego Centrum Edukacji Europejskiej

Program 2/2

Wsparcie dla programu polityki pro rodzinnej w mieście i gminie

Program 3/2

Pomoc w zwiększeniu i dostępności usług zdrowotnych

Program 1/3

Zwiększenie konkurencyjności edukacji i wychowania

Program 2/3

Wsparcie dla projektu zachowania gminnego dziedzictwa kulturowego

Program 3/3

Prowadzenie zdrowotnych programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych

Program 1/4

Tworzenie warunków dla kontraktowania usług publicznych (przedszkole, oświata)

Program 2/4

Wsparcie wdrożenia menadżerskiego systemu zarządzania kulturą.

Program 1/5

Zorganizowanie Poradni Planowania Kariery Zawodowej Uczniów

Program 2/5

Wdrożenie zintegrowanego systemu obsługi bibliotek

Program 1/6

Wsparcie projektu stypendiów dla dzieci i młodzieży

Program 2/6

Zapewnienie szerszego dostępu do Internetu na terenie miasta i gminy

Program 1/7

Budowa pozytywnego wizerunku miasta i gminy w świadomości młodzieży

Program 2/7

Rozbudowa i remonty obiektów infrastruktury kulturalnej i społecznej w mieście i gminie

Program 1/8

Rozwijanie budownictwa mieszkaniowego w mieście i gminie

Program 2/8

Zwiększenie oferty w zakresie opieki społecznej i kryzysowej w mieście i gminie

Program 1/9

Wsparcie budowy zintegrowanego systemu bezpieczeństwa

„Misją Nakielskiej Wspólnoty Samorządowej jest stworzenie środowiska przyjaznego dla swoich mieszkańców, w tym podniesienie poziomu życia do przeciętnych standardów Unii Europejskiej, poprzez zapewnienie stałego zrównoważonego rozwoju opartego na silnej bazie gospodarczej i wykorzystaniu walorów przyrodniczych”

OBSZAR PROBLEMOWY : III.
POPRAWA STANDARDÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

CEL GENERALNY:
ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ DLA ZAPEWNIENIA WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

CEL. 1
Realizacja inwestycji publicznych w MiG

Program 1/1

Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni przydomowych w mieście i gminie

Program 1/2

Modernizacja sieci wodociągowej i systemu poboru wody

Program 1/3

Rozbudowa sieci gazowej

Program 1/4

Budowa, przebudowa i remonty sieci dróg w mieście i gminie

Program 1/5

Budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej oraz termomodernizacja oraz obiektów użyteczności publicznej

Program 1/6

Rozbudowa i modernizacja systemu oświetlenia drogowego i ulicznego

Program 1/7

Przygotowanie koncepcji utylizacji i zagospodarowania odpadów stałych w mieście i gminie

Program 1/8

Rozbudowa i modernizacja systemu energetycznego w mieście i gminie

CEL.2
Tworzenie warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców

Program 2/1

Informatyzacja usług Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

I ZASADNICZY OBSZAR PROBLEMOWY

**ROZWÓJ NOWOCZESNEJ
GOSPODARKI, W TYM ROLNICTWA,
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ
TURYSTYKI W ZGODZIE Z ZASADAMI
EKOLOGII**

PROGRAMY OPERACYJNE

**STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I
GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ**

NA LATA 2009 -2020

**ZESPÓŁ PROGRAMOWY DS. STRATEGII ROZWOJU
ROLNICTWA TURYSTYKI I EKOLOGII**

**ZESPÓŁ PROGRAMOWY DS. STRATEGII
INFRASTRUKTURY I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI**

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/1	Wsparcie dla rozwijaniu ekologicznej produkcji rolnej i przetwórstwa rolno- spożywczego

Opis programu 1/1

Rolnictwo ekologiczne to sposób gospodarowania, który wykorzystuje możliwości przyrody, zapewnia trwałą żyzność gleby i zdrowotność roślin i zwierząt. Jest to system gospodarowania o ekstensywnej produkcji roślinnej i zwierzęcej z zastosowaniem naturalnych środków produkcji.

Dzięki wykluczeniu pestycydów i nawozów wytworzonych przemysłowo („sztucznych”) rolnictwo ekologiczne nie powoduje zanieczyszczenia gleby i wód gruntowych, ogranicza wyłukiwanie składników pokarmowych z gleby, sprzyja rozwojowi życia w glebie, wytwarza żywność wysokiej jakości, cenioną przez konsumentów.

Zadaniem rolnictwa ekologicznego jest produkcja żywności o wysokich parametrach jakościowych, w zrównoważonym środowisku przyrodniczym, w którym skażenie nie przekracza przyjętych norm, a technologie produkcyjne degradujące środowisko nie mogą mieć zastosowania.

Powierzchnia użytków rolnych wykorzystywanych przez gospodarstwa ekologiczne w państwach UE zwiększyła się z niespełna 200-tys. ha w roku 1986 do 3.8 mln ha w 2000 r.

Oznacza to, że w ciągu 15 lat wzrosła ona 20-krotnie. W sumie w UE w 2000 r. gospodarstwa ekologiczne obejmowały 2,8% ogółu użytków rolnych Wspólnoty. W UE gospodarstwa ekologiczne są objęte wsparciem finansowym w postaci dotacji (rozporządzenie o metodach produkcji rolnej przyjaznej dla środowiska i chroniącej naturalne przestrzenie życia – 2078/92).

Mają one także ewidentne korzyści finansowe w wyniku wzrastającego zapotrzebowania na produkty ekologiczne. Udział żywności ekologicznej w obrotach branży spożywczej wynosi w Europie 1,5%, przy corocznej tendencji wzrostowej od 5 do 40%.

W Polsce przepisy prawne dotyczące produkcji ekologicznej są zawarte w Ustawie z dnia 16 marca 2001 roku o rolnictwie ekologicznym (DZ.U. nr 38, poz. 452 z dnia 2 maja 2001 roku).

Poprzez integrację Polski z UE, produkcja ekologiczna staje się szansą dla wielu mniejszych, nie specjalistycznych gospodarstw. Można także spodziewać się, że w miarę wzrostu zamożności społeczeństwa będzie wzrastał krajowy popyt na produkty ekologiczne.

Produkty te oznakowane znakiem „produkt rolnictwa ekologicznego” i ich produkcja podlegają stałej kontroli.

Podkreślić należy, że w wielu regionach, w tym także w powiecie Nakielskim ze względu na trudne warunki ekonomiczne, produkcja rolna jest bliska ekologicznej.

Jest więc pilną potrzebą społeczną, udzielenie wszechstronnej pomocy zarówno finansowej, organizacyjnej jak i edukacyjnej dla produkcji ekologicznej, a także poprawy zbytu produktów ekologicznych.

W dużej mierze potrzeby te powinny być spełnione poprzez działalność powstającego w Radomiu Krajowego Centrum Rolnictwa Ekologicznego.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy we współpracy z specjalistami Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie oraz Krajowego Centrum Rolnictwa Ekologicznego w Radomiu.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt programu który oszacowano na poziomie 24.000 zł obejmuje jedynie organizację cyklu sześciu warsztatów szkoleniowych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią dla rolników zainteresowanych rolnictwem ekologicznym i przetwórstwem rolno – spożywczym płodów z tych gospodarstw.

Źródła finansowania programu:

Program powinien być finansowany przede wszystkim z dotacji celowej w wysokości 20.000 zł dla Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi lub Krajowego Centrum Rolnictwa Ekologicznego z Radomia na realizację szkoleń rolników w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią zainteresowanych rolnictwem ekologicznym.

Możliwe jest uzyskanie dotacji z innych źródeł, a szczególnie z odpowiedniego programu UE.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

Udział Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w realizacji tego programu oszacowano w wysokości 4.000 zł, głównie jako zabezpieczenie udziału własnego w przypadku występowania o dotację z programu UE na ten cel.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

01.09.2009 – 31.12.2009 /wariant optymistyczny/, **01.01.2010 – 31.09.2010 /wariant realistyczny/,** 01.10.2010 – 30.06.2011 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu będzie przygotowanie minimum 15 rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią do stosowania zasad rolnictwa ekologicznego lub uzyskanie 1,5% udziału tego rolnictwa w ogólnej produkcji rolnej miasta i gminy w okresie trzech lat.

Zadania do realizacji w programie:

Zadanie 1/1/1 - przygotowanie akcji promocyjnej (wspólnie z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Minikowie lub Krajowym Centrum Rolnictwa Ekologicznego z Radomia wśród rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na temat rolnictwa ekologicznego i cyklu szkoleń związanych z tym tematem.

Zadanie 1/1/2 - przygotowanie, organizacja i realizacja cyklu sześciu warsztatów szkoleniowych na temat rolnictwa ekologicznego dla rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/2	Wsparcie dla wdrożenia programu różnorodności produkcji w gospodarstwach rolnych

Opis program 1/2:

Proces integracji Polski z Unią Europejską stwarza nowe warunki dla rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej, stawiając również wobec rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią wiele wyzwań, którym należy sprostać.

Rolnictwo Unii Europejskiej wyróżnia się: wysokim stopniem intensyfikacji produkcji, wysoką wydajnością i jakością produkcji oraz szybko postępującą koncentracją i specjalizacją produkcji.

Rolnictwo polskie, wskutek odmiennego rozwoju historycznego, jest kilkakrotnie mniej wydajne i wolniej przebiegają w nim procesy modernizacyjne.

W Polsce jest ponad dwa miliony gospodarstw rolnych, zaś średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi około 8 hektarów. Liczba gospodarstw w ostatnich latach maleje, a średni areal gospodarstw rośnie.

Tę tendencję można również zauważyć w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią. Jest to proces korzystny, ale przebiega powoli.

W Mieście i Mieście i Gminie Nakło nad Notecią ludność wiejska związana z indywidualnymi gospodarstwami rolnymi (powyżej 1ha) utrzymuje się głównie lub wyłącznie z pracy we własnym gospodarstwie.

W przypadku gospodarstw drobnych (do 1ha) wskaźnik ten jest wyższy, ponieważ większość produkuje na własne potrzeby i nie sprzedaje na rynek.

Przekształcenia strukturalne w sferze wsi i rolnictwa w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią powinny być związane z realizacją dwóch równoległych procesów:

- modernizacją lokalnego rolnictwa, skierowaną na poprawę struktury agrarnej i społeczno – zawodowej oraz wzrostu jego konkurencyjności,
- wielofunkcyjnością rozwoju poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, umożliwiającą odpływ ludności do zawodów pozarolniczych,
- wspieraniem alternatywnych źródeł zarobkowania przy jednoczesnym intensywnym rozwoju technicznej i społecznej infrastruktury wiejskiej.

Program zwiększenia różnorodności produkcji w gospodarstwach rolnych Miasta i Gminy Nakło nad Notecią wiąże się ściśle z tymi procesami.

Każde gospodarstwo w mieście i gminie może uzyskać z programu UE pomoc do 50 tys. zł. na inwestycje w bardzo szerokim zakresie, dotyczące produkcji poza tradycyjną produkcją rolną: zbóż i kukurydzy na ziarno i kiszonkę, buraków cukrowych i pastewnych, ziemniaków, rzepaku, uprawą roślin pastewnych, a także chowem i hodowlą bydła, trzody chlewnej, owiec, kur, kaczek, gęsi i indyków.

Inwestycje w gospodarstwach rolnych Miasta i Gminy Nakło nad Notecią mogą dotyczyć zarówno budynków, ich budowy, modernizacji, wyposażenia, jak i zakupu maszyn i urządzeń do produkcji rolnej, przechowalnictwa, wstępnego przetwórstwa czy przygotowania produktów do sprzedaży.

Skala przetwórstwa powinna być taka, aby przetwarzać produkty danego gospodarstwa, a nie świadczyć usługi czy prowadzić skup z innych gospodarstw.

Przetwórstwo może dotyczyć także tradycyjnych dziedzin produkcji rolnej.

Na przykład dla produkcji ogrodniczej, w tym ziół możliwe jest m.in. dofinansowanie nawadniania, instalacji przeciw przymrozkom, a także zakładanie plantacji wieloletnich np. wierzby.

Ze środków tych może być także dofinansowany zakup stada podstawowego (poza sektorami tradycyjnymi) np. stada kóz.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z specjalistami Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie oraz Regionalnego Oddziału Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa [ARiMR].

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt organizacji warsztatu szkoleniowego w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią dla rolników zainteresowanych zwiększeniem różnorodności produkcji w gospodarstwach rolnych oszacowano na poziomie 5.000 zł.

Źródła finansowania programu:

Program powinien być finansowany przede wszystkim z dotacji celowej w wysokości 4.000 zł dla Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na realizację szkolenia rolników w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią zainteresowanych zwiększeniem różnorodności produkcji. Możliwe jest uzyskanie dotacji z innych źródeł, a szczególnie z odpowiedniego programu UE.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

Udział Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w realizacji tego programu oszacowano w wysokości 1.000 zł, głównie jako zabezpieczenie udziału własnego w przypadku występowania o dotację z programu UE na ten cel.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

01.09.2009 – 31.12.2009/wariant optymistyczny/, **01.01.2010–31.05.2010/wariant realistyczny/**, 01.10.2010 – 31.03.2011/wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu będzie przygotowanie minimum 15 rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią do zwiększenia różnorodności produkcji w gospodarstwach rolnych.

Zadania do realizacji w programie:

Zadanie 1/2/1- przygotowanie akcji promocyjnej (wspólnie z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Minikowie lub Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) wśród rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na temat zwiększenia różnorodności produkcji w gospodarstwach rolnych i szkolenia związanego z tym tematem.

Zadanie 1/2/2 - przygotowanie, organizacja i realizacja warsztatu szkole – niowego nt. zwiększenia różnorodności produkcji w gospodarstwach rolnych dla rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/3	Współpraca w zakresie usprawnienia systemu doradztwa rolniczego

Opis program 1/3:

Realizacja tego programu ma na celu usprawnienie systemu doradztwa rolniczego w Mieście i Gminie poprzez poprawę przepływu informacji między rolnikami a specjalistami Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie.

Pierwszym etapem realizacji programu będzie przeprowadzenie badań sondażowych wśród rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią nt. struktury potrzeb w zakresie doradztwa rolniczego, która przyczyni się do przygotowania odpowiedniego planu działań przy udziale Urzędu Miasta i Gminy.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z specjalistami Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie oraz Regionalnego Oddziału Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt organizacji badań sondażowych oraz opracowania planu działania w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią wśród rolników nt. poprawy systemu doradztwa rolniczego oszacowano na poziomie 4.000,-.

Źródła finansowania programu:

Program powinien być finansowany przede wszystkim z budżetu Miasta i Gminy w pełnej wysokości.

Przy realizacji badań sondażowych należy rozważyć możliwość włączenia młodzieży szkolnej pod kierunkiem nauczyciela lub specjalisty z Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

01.10.2009 –31.12.2009 /wariant realistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu będzie przygotowanie planu działań usprawnienia doradztwa rolniczego w Mieście i Gminie .

Zadania do realizacji w programie:

Zadanie 1/3/1 - przygotowanie akcji promocyjnej (wspólnie z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Minikowie) oraz ankiet badań sondażowych wśród rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na temat usprawnienia doradztwa rolniczego.

Zadanie 1/3/2 - przygotowanie, organizacja i realizacja badań sondażowych wśród rolników nt. usprawnienia doradztwa rolniczego w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią oraz planu działania.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/4	Wsparcie dla programu edukacji rolników z uwzględnieniem Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej

Opis program 1/4:

Wejście Polski do Unii Europejskiej jest obecnie jedyną realną szansą na odbudowanie silnego polskiego rolnictwa, które w niedalekiej przyszłości będzie mogło na lepszych zasadach konkurować na rynku europejskim i światowym.

Polscy rolnicy, w tym również z Miasta i Gminy Nakło nad Notecią poprzez akcesję zostali włączeni w system i zasady europejskiej Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), funkcjonującej już z powodzeniem od ponad czterdziestu lat.

To dzięki niej stworzono w Europie nowoczesny sektor rolny oraz konkurencyjną gospodarkę żywnościową na najwyższym światowym poziomie.

Na jej realizację przeznaczona jest ok. 50% całego budżetu UE (blisko 50 miliardów euro), a rolnicy są jedyną grupą zawodową w Unii, której działalność jest dotowana.

Dla wspierania WPR został stworzony Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji dla Rolnictwa (FEOGA), który składa się z dwóch części: większa (ok. 90% funduszu) to Sekcja Gwarancji służąca do utrzymania podstawowych cen produktów rolnych na poziomie zapewniającym rolnikom stały, odpowiednio wysoki dochód.

Mniejsza to Sekcja Orientacji, z której pochodzą fundusze przeznaczone na modernizację i postęp rolnictwa.

Celem niniejszego programu jest zapewnienie rolnikom Miasta i Gminy Nakło nad Notecią pełnego dostępu do szkoleń organizowanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, które dotyczą:

- pomocy finansowej w ramach zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli (IACS),
- dopłat do zbóż i dopłat powierzchniowych,
- dopłat do mleka,
- dopłat do wołowiny, cielęciny, wieprzowiny i drobiu,
- dopłat za ograniczanie produkcji rolnej i zwierzęcej do wyznaczonych kwot,
- rent strukturalnych,
- odszkodowań za odłogowanie (ugorowanie) ziemi,
- pomocy dla obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania,

- pomocy na realizację inwestycji w gospodarstwach,
- pomocy na inwestycje w dziedzinie handlu i przetwórstwa produktów rolnych,
- pomocy w zalesianiu ziemi,
- pomocy dla młodych rolników,
- pomocy na realizację szkoleń.

Dzięki Wspólnej Polityce Rolnej polscy rolnicy, w tym z Miasta i Gminy Nakło nad Notecią mogą liczyć na poprawę i stabilizację koniunktury w rolnictwie, opłacalność produkcji i zwiększoną zdolność gospodarstw rolnych do finansowania swojego rozwoju.

Realizację programu powierza się Lokalnemu Centrum Edukacji Europejskiej w Nakle nad Notecią (patrz program II/1/2). Program ma charakter cykliczny, powtarzalny corocznie.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z Lokalnym Centrum Edukacji Europejskiej w Nakle nad Notecią, z specjalistami Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie [K-P ODR] oraz Regionalnego Oddziału Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa [ARiMR].

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt udziału w szkoleniach ARiMR, materiałów informacyjnych związany będzie z działalnością Lokalnego Centrum Edukacji Europejskiej (patrz program II/1/2).

Źródła finansowania programu:

Program powinien być finansowany przede wszystkim z dotacji UE na realizację edukacji europejskiej lokalnych społeczności.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

01.10.2009 – 28.02.2010 /wariant optymistyczny/, **01.03.2010 – 31.12.2010/wariant realistyczny/.**

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu będzie przygotowanie społeczności lokalnej do pełnej integracji z Unią Europejską oraz wzrost udziału środków pomocowych UE w przeobrażeniach gospodarczych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadania do realizacji w programie:

Zadanie 1/4/1 - przygotowanie akcji promocyjnej (wspólnie z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) wśród rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na temat Wspólnej Polityki Rolnej [WPR] UE.

Zadanie 1/4/2 - przygotowanie, organizacja i realizacja planu szkoleń na rok 2009 dla rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w sprawie Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/5	Wspieranie tworzenia systemu organizacji grup producentów rolnych

Opis program 1/5:

W Unii Europejskiej funkcjonuje system organizacji zrzeszającej rolników nazwanych producentami rolnymi.

To, co ich łączy, to efektywne gospodarowanie, dzięki czemu mogą konkurować na rynkach światowych.

Kwestie prawne regulujące problematykę grup producenckich w Unii Europejskiej [UE] zawarte są w rozporządzeniu nr 952/97.

Polskie przepisy regulujące organizację i funkcjonowanie grup producenckich wzorowane są na rozwiązaniach przyjętych w Unii Europejskiej i zostały określone w ustawie o grupach producenckich i ich związkach z dnia 15 września 2000 r.

Grupa producencka prowadzi działalność jako przedsiębiorca mający osobowość prawną (zrzeszenie, spółdzielnia, spółka z o.o., spółka akcyjna) pod warunkiem, że:

- jest utworzona przez minimum 5 producentów jednego produktu lub grupy produktów,
- działa na podstawie aktu założycielskiego,
- osiąga minimalną wielkość rocznej produkcji towarowej w wysokości 200.000 zł,
- została formalnie uznana, tzn. wpisana do rejestru, ze względu na miejsce siedziby grupy.

Grupy producenckie mogą otrzymywać pomoc finansową:

- na pokrycie kosztów organizacji i rocznej działalności administracyjnej,
- w formie preferencyjnych kredytów inwestycyjnych,
- w formie zwolnień z podatków i opłat lokalnych od budynków wykorzystywanych przez grupę na działalność.

Dla producentów świeżych owoców i warzyw, którzy podejmą działalność w grupie podstawowe uregulowania dotyczące funkcjonowania, udzielania pomocy finansowej oraz ustalania warunków wycofania z obrotu owoców i warzyw zawarto w ustawie dotyczącej organizacji rynku owoców i warzyw.

Aby uzyskać pomoc finansową, grupa musi między innymi:

- być utworzona na podstawie przepisów o grupach producentów rolnych i ich związkach,
- osiągać minimalną wielkość rocznej produkcji towarowej w wysokości: grupa wstępnie uznana – 50.000 euro, grupa uznana – 100.000 euro,
- zostać wpisana do rejestru.

Program ma na celu utworzenie w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią systemu grup producenckich: producentów rolnych, producentów owoców i warzyw, grup przetwórców i handlowców.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z Lokalnym Centrum Edukacji Europejskiej w Nakle nad Notecią, ze specjalistami Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Monikowie oraz Regionalnego Oddziału Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt udziału w szkoleniach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, materiałów informacyjnych związany będzie z działalnością Lokalnego Centrum Edukacji Europejskiej (patrz program II/1/2).

Źródła finansowania programu:

Program powinien być finansowany przede wszystkim z dotacji UE na realizację edukacji europejskiej lokalnych społeczności lub grup producenckich.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

01.12.2009 – 31.12.2012/wariant optymistyczny/, **01.01.2010 – 31.12.2014/wariant realistyczny/**, 01.09.2010 – 31.12.2015 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu będzie organizowanie co najmniej jednej grupy producenckiej rocznie oraz wzrost udziału środków pomocowych UE w przeobrażeniach gospodarczych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią poprzez działalności grup producenckich w mieście i gminie.

Zadania do realizacji w programie:

Zadanie 1/5/1 - przygotowanie akcji promocyjnej (wspólnie z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) wśród rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na temat grup producenckich .

Zadanie 1/5/2 - przygotowanie, organizacja i realizacja planu szkoleń na rok 2007 dla rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w sprawie grup producenckich

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/6	Wsparcie dla programu szkoleń i praktyk dla rolników, w tym osób zainteresowanych agroturystyką

Opis program 1/6:

Program szkoleń, praktyk i wymiany doświadczeń jest niezwykle ważny dla rolników oraz osób zainteresowanych agroturystyką ze względu na konieczność poznania przez tę grupę zawodową szczegółów systemu i zasad Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej.

Dla przykładu, w krajach Unii Europejskiej działalność pozarolniczą podjęło 40% właścicieli gospodarstw rolnych, z tego od 3 do 10% gospodarstw (w zależności od kraju i regionu) zajęło się agroturystyką.

Wiele z tych przedsięwzięć było dofinansowanych z budżetu Unii i z budżetów narodowych.

Szacuje się, że w Polsce jest już kilka tysięcy małych obiektów noclegowych na wsi (z czego ok. 30% mieści się w gospodarstwach rolnych).

Zainteresowanie wypoczynkiem na wsi jest coraz większe, a oferta coraz bardziej rozbudowana i dostosowana do oczekiwań gości.

Aby zachęcić rolników do uzyskiwania dodatkowych dochodów przez świadczenie usług agroturystycznych, przewidziano różnorodne zachęty i ulgi (DZ.U. nr 5 z 1995, pozycja 25, punkt 43 - wolne od podatku dochodowego są dochody z tytułu wynajmu pokoi gościnnych w gospodarstwach rolnych osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody pochodzące z żywienia tych osób, jeżeli wynajmowanych jest nie więcej niż pięć pokoi).

W krajach Unii Europejskiej od wielu lat dotuje się inwestycje turystyczne na wsi. Najbardziej znany jest program LEADER Plus. W Polsce rozwój turystyki na terenach wiejskich był wspomagany z funduszu PHARE, z którego finansowano m.in. bezpłatne szkolenia, informacje turystyczną, a także małe inwestycje.

Celem programu jest organizacja szkoleń, praktyk i wymiany doświadczeń, aby przygotować zainteresowanych rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią do

prowadzenia przez nich działalności gospodarczej w standardach Unii Europejskiej, w tym również w zakresie agroturystyki.

Przykładowo, przygotowanie rolników do świadczenia usług agroturystycznych ma polegać na ich udziale w cyklu warsztatów edukacyjnych, których zakres obejmować będzie (obsługę turystów, przygotowanie kalkulacji kosztów, estetyczne urządzenie zagrody, naukę języków obcych) oraz organizację praktyk i wymiany doświadczeń w zakresie świadczenia usług turystycznych.

Główne zadanie w tym zakresie należy powierzyć specjalistom Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie, którzy są organizatorami i promotorami przemian na obszarach wiejskich powiatu nakielskiego.

Każdego roku przewiduje się opracowanie planu praktyk i wymiany doświadczeń w oparciu o zgromadzone dane Lokalnego Centrum Edukacji Europejskiej w Nakle nad Notecią.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z Lokalnym Centrum Edukacji Europejskiej w Nakle nad Notecią, specjalistami Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie oraz Regionalnego Oddziału Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i stowarzyszeń agroturystycznych w Polsce.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt udziału w szkoleniach, praktykach i wymianach doświadczeń związany będzie z działalnością Lokalnego Centrum Edukacji Europejskiej (patrz program II/1/2).

Natomiast koszt organizacji cyklu sześciu warsztatów szkoleniowych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią dla rolników zainteresowanych usługami agroturystycznymi oszacowano na poziomie 24.000 zł.

Źródła finansowania programu:

Program powinien być finansowany przede wszystkim z dotacji UE na realizację praktyk i wymian doświadczeń rolników.

Natomiast program na realizację szkoleń rolników w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią zainteresowanych agroturystyką powinien być finansowany przede wszystkim z dotacji celowej w wysokości 20.000 zł dla Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Możliwe jest uzyskanie dotacji z innych źródeł, a szczególnie z odpowiedniego programu UE.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

Udział Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w realizacji tego programu oszacowano w wysokości 4.000 zł, głównie jako zabezpieczenie udziału własnego w przypadku występowania o dotację z programu UE na ten cel.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

01.10.2009 – 31.03.2010/wariant optymistyczny/, **01.01.2010- 31.06.2010/wariant realistyczny**/, 01.10.2010 – 31.03.2011/wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Kończącym efektem programu będzie zorganizowanie co najmniej dwóch szkoleń, praktyk oraz wymian doświadczeń w skali każdego roku dla grupy 20 –u rolników z Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Poza tym końcowym efektem programu będzie również przygotowanie minimum 15 rolników w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią do świadczenia usług agroturystycznych w ich gospodarstwach rolnych.

Zadania do realizacji w programie:

Zadanie 1/6/1 - przygotowanie akcji promocyjnej (wspólnie z K-P ODR w Minikowie) wśród rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na temat praktyk, wymian doświadczeń oraz cyklu szkoleń.

Zadanie 1/6/2 - przygotowanie, organizacja i realizacja cyklu warsztatów szkoleniowych, praktyk i wymian doświadczeń dla rolników Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/7	Wsparcie działalności funduszy poręczeniowych

Opis program 1/7:

Celem tego programu jest zmniejszenie trudności przedsiębiorców i rolników lub innych osób (uruchamiającym działalność gospodarczą) w dostępie do kapitału inwestycyjnego i obrotowego poprzez wsparcie działalności funduszy poręczeniowych.

Decyzja o tym powinna zostać podjęta na podstawie odpowiedniej analizy potrzeb przedsiębiorców i rolników. Niezależnie od ostatecznego wyboru wielkości wsparcia działalności funduszy doręczeniowych program ten powinien mieć charakter ciągły.

Doświadczenia, zarówno polskie, jak i zagraniczne pokazują, że lokalne fundusze poręczeniowe mogą być efektywnym narzędziem wspierania lokalnej przedsiębiorczości.

Fundusze pożyczkowe uzupełniają ofertę banków, docierając do grup osób, które z różnych powodów nie są w stanie skorzystać z finansowania banków (osoby bezrobotne, osoby rozpoczynające działalność gospodarczą).

Fundusze poręczeniowy pełnią nieco inną rolę, mianowicie ułatwiają one dostęp do finansowania bankowego (lub funduszy pożyczkowych), oferując zabezpieczenie części (na ogół około 60-70%) kredytu lub pożyczki.

Są zatem, w odróżnieniu od funduszy pożyczkowych, instrumentem o charakterze wtórnym.

Pierwszym etapem działań zmierzających do utworzenia funduszy powinno być powołanie zespołu koordynującego działania na rzecz ich utworzenia.

W skład tego zespołu powinni wchodzić przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią, Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią, a także lokalnych instytucji finansowych .

Inną ważną kwestią będzie zbadanie warunków potrzebnych do wspierania działalności tego typu funduszu w Nakle nad Notecią, a szczególnie w zakresie personelu, wielkości kapitału, nastawienia kluczowych lokalnych instytucji, banków, urzędu pracy oraz ich rzeczywistego wpływu na lokalną gospodarkę i rynek pracy.

W kolejnym etapie działań należy dokonać analizy potrzeb przedsiębiorców, rolników i bezrobotnych oraz potencjalnego popytu na poręczenia.

W powyższej analizie można skorzystać z doświadczeń Centrum Organizacji Mikropożyczkowych (COM) z siedzibą w Warszawie, Bydgoskim Funduszem Poręczeń Kredytowych, Funduszem Poręczeń Kredytowych „Kujawiak” oraz Funduszem Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Na podstawie powyższych analiz powinna zostać podjęta decyzja o wsparciu funduszu pożyczkowego i/lub poręczeniowego w Nakle nad Notecią.

Przy podejmowaniu takiej decyzji powinny być brane pod uwagę następujące elementy:

- potencjalny popyt na określony rodzaj wsparcia,
- dostępność alternatywnych źródeł wspomaganie (oferta Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią,
- fundusze pożyczkowe i poręczeniowy o zasięgu ponad lokalnym, środki finansowe niezbędne do wsparcia danego typu funduszu w zestawieniu ze środkami realnie lub potencjalnie dostępnymi.

W celu wsparcia działalności funduszu niezbędne będzie opracowanie zasad jego działania, które powinny uwzględniać najlepsze doświadczenia i wzory dostosowane do potrzeb lokalnych przedsiębiorców, jak i dostępnych środków finansowych, jak również struktury instytucjonalnej Miasta i Gminy Nakło nad Notecią i powiatu nakielskiego.

Po zakończeniu wszystkich działań przygotowawczych możliwe będzie uruchomienie systemu wsparcia funduszy. W obu przypadkach warunkiem jego uruchomienia będzie naturalnie spełnienie podstawowych warunków, w szczególności zdobycie odpowiednich środków finansowych na ich działalność.

W przypadku funduszy poręczeniowych kluczowa będzie promocja takiej działalności, aby dotrzeć do wszystkich potencjalnych klientów, a szczególnie do instytucji finansowych.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z lokalną organizacją przedsiębiorców i rolników lub po jego utworzeniu z Centrum Wspierania Przedsiębiorczości w Nakle nad Notecią (patrz program I/3/1).

Zdobycie środków finansowych na wsparcie działania funduszu poręczeniowego powinno być koordynowane przez Sekretarza Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Zakłada się, że przy założeniu wsparcia działalności funduszu poręczeniowego koszt wyniesie 200.000 zł.

Źródło finansowania programu:

Program powinien być finansowany z różnych źródeł.

Oprócz wkładu ze strony Urzędu Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią, potencjalne źródła finansowania to: Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Krajowy Fundusz Poręczeń Kredytowych Banku Gospodarstwa Krajowego (Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych), Ministerstwo Skarbu (w kierunkach polityki rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw zapisano na cele wspomagania tworzenia funduszy poręczeniowych dziesiątki milionów złotych).

Łączne finansowanie z budżetu Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią:

Koszt udziału budżetu miasta i gminy to ok. 60.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.10.2009 - 30.10.2010 r./wariant optymistyczny/, **01.01.2010 - 31.03.2012 /wariant realistyczny/,** 01.10.2010-31.12.2012 /wariant pesymistyczny/.

Przez zakończenie realizacji programu rozumiemy tutaj osiągnięcie pełnych zdolności operacyjnych i niezależności finansowej przez powołany fundusz.

Planowany efekt końcowy:

Końcowym efektem programu powinno być zapewnienie (w okresie działania funduszu do końca marca 2012 roku) finansowania poręczenia dla co najmniej 20 przedsiębiorców lokalnych (małych i średnich), rolników lub osób rozpoczynających działalność gospodarczą np. w inkubatorze przedsiębiorczości.

Zadania do zrealizowania w programie:

Zadanie 1/7/1 - powołanie zespołu inicjatywnego koordynującego prace zmierzające do stworzenia systemu wsparcia funduszy poręczeniowych

Zadanie 1/7/2 - analiza dobrych wzorów w zakresie działalności lokalnych funduszy poręczeniowych, analiza potrzeb lokalnych przedsiębiorców, rolników i bezrobotnych, a także analiza dostępnych środków finansowych przy współpracy z taką organizacją jak Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych.

Zadanie 1/7/3 - podjęcie decyzji o wsparciu funduszy poręczeniowych oraz o kształcie jego działania.

Zadanie 1/7/4- opracowanie zasad działania funduszy poręczeniowych, identyfikacja i szkolenie osoby(ób) obsługujących wsparcie działalności funduszy.

Zadanie 1/7/5- uruchomienie systemu wsparcia funduszy, promocja działalności w skali lokalnej, gromadzenie kapitału.

Realizacja zadania rozpocznie się od momentu osiągnięcia przez fundusz pełnej operatywności i niezależności finansowej.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/ 8	Wsparcie programu szkoleń i praktyk dla młodych przedsiębiorców

Opis program 1/8:

W Unii Europejskiej około 99% istniejących przedsiębiorstw stanowią małe i średnie przedsiębiorstwa. Dokonują one około 65% obrotu w UE.

W ponad 15 mln małych i średnich przedsiębiorstw [MŚP] zatrudnionych jest około 66% siły roboczej, a przyrost zatrudnienia w tych firmach był większy niż w firmach dużych.

Odgrywają one największą rolę w harmonijnym rozwoju lokalnym i regionalnym i są najbardziej elastyczne pod względem dostosowań do zmieniających się warunków rynkowych.

Z tego też względu uważa się je za główną siłę promującą konkurencyjność przemysłu wspólnotowego i jego zdolność do penetrowania rynków europejskich.

Polski rząd przygotował w ramach programów o charakterze strategicznym dla państwa i gospodarki dokument pt. „Przede wszystkim przedsiębiorczość”.

W programie tym rząd przedstawia działania na rzecz likwidacji formalnych utrudnień w tworzeniu nowych przedsiębiorstw, ułatwianiu działalności przedsiębiorstw istniejących oraz zwiększaniu zatrudnienia w sektorze wytwórczym i usługowym.

Służyć temu będą rozwiązania polepszające kondycję finansową jednostek gospodarczych, przede wszystkim małych i średnich firm.

W ramach pakietu rząd przygotowuje nowelizację blisko 40 ustaw oraz opracowuje lub zmodyfikuje wiele aktów prawnych niższego rzędu.

Regulacje te dotyczyć będą całego obszaru działalności przedsiębiorstw, począwszy od procedury rejestracji, poprzez nowe uregulowania dotyczące prowadzenia działalności, zmiany w prawie pracy, skończywszy na znacznym uproszczeniu i uelastycznieniu rozliczeń podatkowych i ubezpieczeniowych, sprawozdawczości i kontroli ze strony organów zewnętrznych.

W czerwcu 2000 r. na spotkaniu Rady Europejskiej w Portugalii przyjęto dokument Europejską Kartę Małych Przedsiębiorstw (European Charter for Small Enterprises), która określa główne zasady polityki UE wobec małych i średnich przedsiębiorstw na najbliższe lata.

Dokument ten określa również dziesięć głównych kierunków planowanych działań:

- rozwój edukacji i szkoleń z zakresu przedsiębiorczości,
- tańszy i szybszy proces rejestracji firm,
- uproszczenie regulacji prawnych,
- rozwój kształcenia zawodowego i ustawicznego,
- poprawa dostępności usług elektronicznych,
- polepszenie funkcjonowania firm na jednolitym rynku Unii Europejskiej,
- uproszczenie systemu podatkowego i poprawa dostępu do finansowania,
- poprawa systemu do nowych technologii,
- promocja skuteczności przykładów zastosowań e-biznesu i wysokiej jakości systemów wspierania firm,
- lepsza reprezentacja interesów przedsiębiorców na szczeblu krajowym i unijnym.

Celem program jest organizacja szkoleń i praktyk dla młodych przedsiębiorców, aby przygotować zainteresowanych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią do prowadzenia przez nich samodzielnej działalności gospodarczej, zwłaszcza w sferze usług, przetwórstwa i produkcji, które są wspierane konkretnymi działaniami rządu oraz Unii Europejskiej poprzez dostęp do programów pomocowych przeznaczonych dla tego sektora.

Przygotowanie osób ma polegać na ich udziale w cyklu warsztatów edukacyjnych z zakresu przedsiębiorczości oraz w organizowanych praktykach i wymianach doświadczeń.

Główne zadanie w tym zakresie należy powierzyć specjalistom Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, przy udziale Lokalnego Centrum Edukacji Europejskiej i innych instytucji z powiatu nakielskiego.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej we współpracy z specjalistami Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, przedstawicielami Lokalnego Centrum Edukacji Europejskiej i Wspierania Przedsiębiorczości w Nakle nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt organizacji cyklu sześciu warsztatów szkoleniowych w Mieście i Gminie Nakle nad Notecią dla osób zainteresowanych podjęciem inicjatywy własnej w ramach działalności gospodarczej oszacowano na poziomie 24.000 zł.

Źródła finansowania programu:

Program powinien być finansowany przede wszystkim z dotacji celowej w wysokości 20.000 zł z Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości na realizację szkoleń osób w Mieście i Gminie Nakle nad Notecią zainteresowanych rozwojem przedsiębiorczości.

Możliwe jest uzyskanie dotacji z innych źródeł, a szczególnie z odpowiedniego programu UE.

Łączne finansowanie z budżetu miasta i gminy:

Udział Miasta i Gminy Nakle nad Notecią w realizacji tego programu oszacowano w wysokości 4.000 zł, głównie jako zabezpieczenie udziału własnego w przypadku występowania o dotację z programu UE na ten cel.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

01.10.2009 – 30.04.2010 r/wariant optymistyczny/, **01.01.2010-30.07.2010/wariant realistyczny/**, 01.05.2010-31.12.2010/wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu będzie przygotowanie minimum 20 osób w Mieście i Gminie Nakle nad Notecią do podjęcia inicjatywy własnej w ramach działalności gospodarczej w Mieście i Gminie Nakle nad Notecią np. w Inkubatorze Przedsiębiorczości

Zadania do realizacji w programie:

Zadanie 1/8/1 - przygotowanie akcji promocyjnej (wspólnie z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości) wśród osób Miasta i Gminy Nakle nad Notecią na temat prowadzenia własnej działalności gospodarczej i cyklu szkoleń związanych z przedsiębiorczością.

Zadanie 1/8/2 - przygotowanie, organizacja i realizacja cyklu sześciu warsztatów szkoleniowych na temat prowadzenia własnej działalności gospodarczej dla osób z Miasta i Gminy Nakle nad Notecią.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców

Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/9	Wsparcie uczestnictwa MSP w programach UE

Opis program 1/9:

Realizacja tego programu ma na celu nawiązanie i utrzymywanie kontaktów z kluczowymi dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i rolnictwa instytucjami oraz profesjonalnymi doradcami.

Chodzi tutaj o instytucje związane z ogólnopolskimi działaniami, które wspierają rolnictwo oraz małe i średnie przedsiębiorstwa (Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Polska Agencja Rozwoju Regionalnego, indywidualni konsultanci itp).

Współpraca z tymi instytucjami powinna umożliwić lepszy dostęp lokalnych przedsiębiorców oraz rolników do aktualnych informacji o różnych instrumentach i programach pomocowych UE.

Nawiązanie kontaktów z odpowiednią liczbą profesjonalnych doradców powinno natomiast ułatwić szybki dostęp do porad przedsiębiorcom poszukującym specyficznych konsultacji, czy opracowań.

Niniejszy program ma też charakter ciągły i będzie również realizowany przez Centrum Wspierania Przedsiębiorczości i Rolnictwa w Nakle nad Notecią, stąd też okres jego realizacji jest uzależniony od terminu powstania centrum.

W pierwszym etapie celowe będzie określenie popytu na doradztwo i informacje (na programy i usługi doradcze dostosowane do rodzaju potrzeb przedsiębiorców i innych zainteresowanych osób) w konkretnej sytuacji przedsiębiorstw w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Efektywna realizacja tego programu będzie zależeć od dobrej współpracy z rolnikami, lokalnymi przedsiębiorcami, osobami i instytucjami zewnętrznymi oraz rozpoznania potrzeb lokalnego rynku pracy .

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Centrum Wspierania Przedsiębiorczości i Rolnictwa w Nakle nad Notecią przy współpracy z Wydziałem Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 20.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy. Należy dążyć również do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych np. Polskiej Fundacji Promocji Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Łączne finansowanie z budżetu miasta i gminy:

60% kosztów programu, tj. 12.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.10.2009-30.09.2011 r./wariant optymistyczny/, **01.01.2010-31.12.2012/wariant realistyczny/**, 01.10.2010-30.09.2013/wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

W Centrum Wspierania Rolnictwa i Przedsiębiorczości w Nakle nad Notecią dostępne będą aktualne informacje o programach pomocowych na rzecz wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz rolnictwa.

W Centrum Wspierania Przedsiębiorczości i Rolnictwa w Nakle nad Notecią możliwe będzie także uzyskanie informacji na temat usług doradczych, świadczonych zainteresowanym na temat określonej działalności gospodarczej oraz uzyskania pomocy w tym zakresie.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/9/1 - określenie zakresu popytu na doradztwo i informacje oraz wielkości podaży zewnętrznych informacji i programów.

Zadanie 1/9/2 - Nawiązanie odpowiednich kontaktów i gromadzenie informacji przydatnych dla rolników oraz dla lokalnych przedsiębiorców.

Zadanie 1/9/3 - promocja usług doradczych i informacyjnych, pośrednictwo w doradztwie informacyjnym.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 2	Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji
Program 2/1	Przygotowanie Strategii Rozwoju Turystyki i Rekreacji Miasta i Gminy z inwentaryzacją zasobów

Opis program 2/1:

Realizacja przygotowania Strategii Rozwoju Turystyki i Rekreacji Miasta i Gminy Nakło nad Notecią łącznie z inwentaryzacją jej zasobów jest ważna z wielu względów.

Praktyką ogólnie stosowaną w dobie gospodarki wolnorynkowej jest zabieganie o potencjalnych inwestorów. Dotyczy to nie tylko poszczególnych państw, ale także, a może i przede wszystkim, regionów oraz gmin. Pozyskiwanie inwestycji niesie za sobą szereg wymiernych korzyści społeczno-gospodarczych – to nie tylko nowe miejsca pracy, ale również zwiększone dochody jednostek samorządu terytorialnego, wzrost prestiżu i znaczenia miasta i gminy.

Specyficzną sytuację mają miasta i gminy o wysoko atrakcyjnych walorach turystycznych, które jednocześnie stawiają na rozwój turystyki. Ich rola sprowadza się nie tylko do poszukiwania inwestorów, ale również do zapewnienia jak najwyższego stopnia atrakcyjności miasta i gminy. Tym samym starają się o spowodowanie wzrostu przyjazdowego ruchu turystycznego, a w konsekwencji – uzyskiwanie jak najwyższych dochodów z turystyki.

Przyjmuje się, że atrakcyjność turystyczna jest zespołem wszystkich elementów, powodujących zainteresowanie i przyjazd turysty do konkretnego miejsca. Ogólnie szacuje się, że na atrakcyjność turystyczną składają się 3 zasadnicze elementy, tj.: walory turystyczne, dostępność komunikacyjna, infrastruktura turystyczna i paraturystyczna („Warunki rozwoju turystyki w regionie”, Warszzyńska, Jackowski, 1978).

Walory turystyczne uznaje się za podstawę rozwoju turystyki. Pozwalają wyznaczyć obszary, na których teoretycznie może się ona rozwijać. Są warunkiem koniecznym, ale niewystarczającym, dla rozwoju ruchu turystycznego. Muszą bowiem być uzupełnione zespołem urządzeń i instytucji, tworzących bazę materialno-organizacyjną, bez której wszelakie atrakcje pozostałyby niewykorzystane, a nawet niedostępne. Dlatego jest niezmiernie ważne, aby dany obszar miał nie tylko walory turystyczne, ale także zasoby stanowiące o tym, że jest on atrakcyjny dla przyszłych inwestorów („Kształtowanie jakości produktu turystycznego w regionie”, Gołembski – red., 1999).

Przygotowanie dokumentacji planistycznej ściśle określającej produkty turystyczne, cele, kierunki rozwoju stanowić będzie podstawę realizacji inwestycji, przyciągania inwestorów i kapitału w tym sektorze działalności miasta i gminy.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 12000 zł, łącznie z inwentaryzacją zasobów miasta i gminy.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy.

Łączne finansowanie z budżetu miasta i gminy:

100% kosztów programu, tj. 12000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009-31.12.2009 r./wariant optymistyczny/, **01.10.2009-31.01.2010/wariant realistyczny/**, 01.01.2010-31.05.2011 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Strategia Rozwoju Turystyki i Rekreacji Miasta i Gminy Nakło nad Notecią z inwentaryzacją zasobów

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/1/1 - przygotowanie oferty.

Zadanie 2/1/2 - podpisanie umowy.

Zadanie 2/1/3 - przygotowanie Strategii Rozwoju Turystyki i Rekreacji Miasta i Gminy Nakło nad Notecią z inwentaryzacją zasobów.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 2	Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji
Program 2/2	Zagospodarowanie terenów turystyczno rekreacyjnych

Opis program 2/2:

Miasto i Gmina Nakło nad Notecią należy do obszaru o wysokich walorach turystycznych i rekreacyjnych.

Na atrakcyjność turystyczną składają się 3 zasadnicze elementy : walory turystyczne, dostępność komunikacyjna, infrastruktura turystyczna i paraturystyczna.

Walory turystyczne uznaje się za podstawę rozwoju turystyki. Pozwalają wyznaczyć obszary, na których teoretycznie może się ona rozwijać. Są warunkiem koniecznym, ale niewystarczającym, dla rozwoju ruchu turystycznego. Muszą bowiem być uzupełnione zespołem urzędów i instytucji, tworzących bazę materialno-organizacyjną, bez której wszelakie atrakcje pozostałyby niewykorzystane, a nawet niedostępne. Dlatego jest niezmiernie ważne, aby dany obszar miał nie tylko walory turystyczne, ale także zasoby stanowiące o tym, że jest on atrakcyjny dla przyszłych inwestorów.

Zagospodarowanie terenów turystyczno-rekreacyjnych w mieście i gminie stanowi ważny element nie tylko dla tworzenia nowych miejsc pracy, ale również zwiększenia dochodów, wzrostu prestiżu i znaczenia miasta i gminy.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 6.000.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany w części ze środków budżetu miasta i gminy, ale także z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Łączne finansowanie z budżetu miasta i gminy:

25% kosztów programu, tj. 1.500.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 do 31.12.2013/wariant optymistyczny/, **01.09.2009 – 31.12.2016/wariant realistyczny/**, 10.01.2010 – 31.12.2017 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Zagospodarowanie około 30% terenów turystyczno rekreacyjnych w mieście i gminie na poziomie standardów Unii Europejskiej.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/2/1 – przygotowanie koncepcji zagospodarowania terenów turystyczno-rekreacyjnych w mieście i gminie.

Zadanie 2/2/2 - przygotowanie inwestycji, uzyskanie pozwoleń, wyłonienie Inwestorów zagospodarowania turystyczno rekreacyjnego terenów miasta i gminy.

Zadanie 2/2/3 – realizacja projektów zagospodarowania turystyczno rekreacyjnego określonych terenów .

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 2	Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji
Program 2/3	Wsparcie dla rozbudowy bazy hotelowej i usług gastronomicznych

Opis program 2/3:

Miasto i gmina w zakresie funkcji turystyczno-wypoczynkowej i zagospodarowania ruchu turystycznego nie wykorzystuje w pełni swojej szansy, szczególnie w zakresie zagospodarowania Noteci i rozwoju gospodarstw agroturystycznych, wykorzystania walorów naturalnych oraz związanych z kulturą materialną. W stopniu niezadowolającym wykorzystane są walory rezerwatów w gminie, szczególnie:

- Łąki Ślesińskie – rezerwat florystyczny, ekosystemowy o powierzchni 42,4 ha w Ślesinie,
- Hedera - rezerwat florystyczny, biocenotyczny o powierzchni 16,9 ha w Minikowie,
- Skarpy Ślesińskie – rezerwat florystyczny, fizjocenotyczny o powierzchni 13,8 ha w Ślesinie oraz
- Las Manikowski – rezerwat leśny, biocenotyczny o powierzchni 47,6 ha w okolicy Lubaszcz.

Niewystarczająco miasto i gmina wykorzystuje wszelkiego rodzaju obiekty zabytkowe (sakralne, architektury obronnej i miejsca bitew, zespoły dworskie oraz parkowo-pałacowe, muzea, ciekawe miejsca, w tym zabytki architektury przemysłowej i użyteczności publicznej (cukrownia Nakło, zespół dworca, spichlerze itd.) , imprezy kulturalne organizowane lokalnie np. Flis Notecki oraz cały szereg innych.

Baza noclegowa w mieście i gminie zabezpiecza jedynie około 175 miejsc o średnim standardzie (U Jana, Minikowo, Zajazd Turystyczny, Pensjonat Zacisze, Hotel i Restauracja ArtCafe oraz Internat LO im B. Krzywoustego). Baza gastronomiczna jest nieco lepsza i zabezpiecza ogółem 640 miejsc. Znacznie lepiej można wykorzystać infrastrukturę uzupełniającą miasta i gminy: centrum konferencyjne (Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie), obiekty sportowe oraz kulturalne, istniejące szlaki turystyczne: piesze i rowerowe.

Wsparcie rozbudowy bazy hotelowej i usług gastronomicznych ze strony miasta i gminy możliwe jest poprzez rozwój inwestycji infrastrukturalnych (np. wodno-kanalizacyjnych, oświetlenie ulic, poprawa stanu dróg) lub wykonanie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (np. kąpieliska, boiska, place zabaw) w miejscowościach o walorach turystycznych i rekreacyjnych.

Większość działań zmierzających do rozwoju funkcji turystycznej leży w kompetencjach inwestorów prywatnych, odpowiedzialnych za rozbudowę bazy, podnoszenie standardu wypoczynku, tworzenie nowych obiektów turystycznych. Działania samorządu skierowane mogą być na:

- zadania zmierzające do rozwoju bazy ogólnodostępnej,
- tworzenia korzystnego klimatu dla działalności inwestorów prywatnych w branży turystycznej (działania sprzyjające pozyskiwaniu klientów).

W kompetencjach samorządu gminnego leżą następujące zadania:

- urządzenie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej (szlaki, kąpieliska, punkty widokowe, ścieżki rowerowe, ścieżki konne, punkty informacyjne, itp.),
- stworzenie systemu informacji i promocji turystycznej oraz koordynacji wypoczynku na terenie miasta i gminy (zadanie to powinno zostać ulokowane w strukturach Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią lub inkubatora przedsiębiorczości),
- pomoc instytucjonalna dla inwestorów prywatnych w zakresie pozyskiwania środków UE na inwestycje w turystyce,
- pomoc instytucjonalna dla rolników rozpoczynających działalność agroturystyczną (pomoc w uzyskaniu środków, wsparcie dla organizacji i stowarzyszeń agroturystycznych, organizacja szkoleń i kursów) oraz szybsza realizacja inwestycji infrastrukturalnych w rejonach większego zainteresowania agroturystyką,
- organizację promocji turystyki i rekreacji w ramach szeroko rozumianej promocji gospodarczej miasta i gminy.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 2.000.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany w części ze środków budżetu Miasta i Gminy, ale także z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Łączne finansowanie z budżetu miasta i gminy:

25% kosztów programu, tj. 500.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 do 31.12.2013/wariant optymistyczny/, **01.09.2009 – 31.12.2016/wariant realistyczny/**, 10.01.2010 – 31.12.2017 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Rozbudowa bazy hotelowej i usług gastronomicznych proporcjonalnie do wzrostu ruchu turystycznego na terenach turystyczno-rekreacyjnych miasta i gminy

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/3/1 – przygotowanie koncepcji rozbudowy bazy hotelowej i usług gastronomicznych w mieście i gminie.

Zadanie 2/3/2 - przygotowanie inwestycji, uzyskanie pozwoleń, wyłonienie inwestorów dla rozbudowy bazy hotelowej i usług gastronomicznych w mieście i gminie.

Zadanie 2/3/3 – realizacja projektów rozbudowy bazy hotelowej i usług gastronomicznych w mieście i gminie.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 2	Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji
Program 2/4	Rozwój agroturystyki i ekoturystyki

Opis programu 2/4:

Celem programu jest rozwój agroturystyki i ekoturystyki w mieście i gminie oraz stworzenie takiej organizacji, która zapewni odpowiednie wsparcie doradcze i informacyjne dla przedsiębiorców z Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, a także osobom podejmującym działalność gospodarczą, którzy zainteresowani są agroturystyką i ekoturystyką.

W chwili obecnej nie ma w Nakle nad Notecią organizacji, która mogłaby odgrywać taką potrzebną rolę.

Ideą tego programu jest stworzenie niewielkiej organizacji, ściśle współpracującej z Urzędem Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, władzami powiatowymi i gospodarstwami agroturystycznymi, która koordynowałaby i inicjowałaby działania na rzecz rozwoju tego rodzaju gospodarstw w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Program ma charakter jednorazowy, ciągle natomiast powinna być działalność organizacji w celu znalezienia alternatywnych źródeł dochodu poza rolnictwem.

W Polsce większość takich lokalnych organizacji działa w ramach tzw. Krajowego Systemu Usług koordynowanego przez Polską Organizację Turystyki (POT) i zapewnia odpowiednie doradztwo, mając ponadto dostęp do najnowszych informacji o programach pomocowych i innych wydarzeniach ważnych dla lokalnej gospodarki.

Przy realizacji tego programu istotny będzie proces tworzenia takiego stowarzyszenia z uwzględnieniem:

- dostosowania formy organizacyjnej do celów jakie stowarzyszenie będzie realizować,
- łatwości założenia, rejestracji i działania stowarzyszenia w określonej formule i poziomie kosztów,
- dostępności różnych źródeł finansowania,
- wpływu założycieli (przede wszystkim Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią) na działanie stowarzyszenia, jego lokalizację,
- źródeł finansowania stowarzyszenia.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z lokalnymi gospodarstwami agroturystycznymi.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt utworzenia i prowadzenia Stowarzyszenia nie powinien być wysoki i należy oszacować go na poziomie ok. 20.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy. Należy dążyć również do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych np Polskiej Fundacji Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko - Pomorskiego lub w ramach europejskich funduszy promujących rozwój agroturystyki i ekoturystyki.

Łączne finansowanie z budżetu miasta i gminy:

25% kosztów programu, tj. 4.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.10.2009 – 31.04.2010 /wariant optymistyczny/, **01.01.2010 – 31.05.2010 /wariant realistyczny/,** 01.05.2010 – 31.12.2010 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu powinno być utworzenie funkcjonującej organizacji, będącej w stanie zapewnić w ramach posiadanych możliwości, niezbędne doradztwo oraz promocję dla gospodarstw agroturystycznych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/4/1 - powołanie zespołu inicjatywnego koordynującego prace związane z procesem założycielskim stowarzyszenia.

Zadanie 2/4/2 - Forma organizacyjna i źródła finansowania stowarzyszenia.

Zadanie 2/4/3 - podjęcie decyzji o lokalizacji stowarzyszenia i jego wyposażeniu biurowym.

Zadanie 2/4/4 - prawna rejestracja stowarzyszenia i rozpoczęcie działalności. Faktyczny czas realizacji tego zadania istotnie zależy od wybranej formy organizacyjnej stowarzyszenia.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 2	Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji
Program 2/5	Budowa placów zabaw, boisk sportowych, ścieżek rowerowych oraz dla turystyki konnej

Opis programu 2/5

Rozwój infrastruktury turystycznej jest istotnym elementem tworzenia warunków dla wypoczynku i rekreacji mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz potencjalnych turystów, a także źródłem przyszłych dochodów.

Program przyczyni się do uruchomienia sieci kampingów, sieci placów zabaw, bazy obsługi turystyki rowerowej, konnej itp, koordynacji i komercjalizacji usług turystycznych.

Program ma charakter jednorazowy, ciągła natomiast powinna być działalność w zakresie powyższych form aktywnej turystyki w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z lokalnym Stowarzyszeniem Gospodarstw Agroturystycznych oraz Starostwem Powiatowym w Nakle nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu

Koszt infrastruktury turystycznej, placów zabaw, sieci ścieżek rowerowych oraz dla turystyki konnej należy oszacować na poziomie ok. 3.950.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego programu Operacyjnego).

Łączne finansowanie z budżetu miasta i gminy:

61,2% kosztów programu, tj. 2.370.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 – 31.12.2011 /wariant optymistyczny/, **01.09.2009 – 31.12.2012 /wariant realistyczny/,** 01.09.2009 – 31.12.2013 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu powinno być wybudowanie podstawowej i niezbędnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (place zabaw, sieć ścieżek rowerowych, konnych, krajoznawczych) Miasta i Gminy Nakło nad Notecią dla jej mieszkańców i potencjalnych turystów.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/5/1 - opracowanie szczegółowej koncepcji budowy infrastruktury turystycznej, placów zabaw, sieci ścieżek rowerowych, konnych, krajoznawczych oraz niezbędnych zakupów sprzętu w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/5/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestorów do budowy infrastruktury turystycznej, placów zabaw, sieci ścieżek rowerowych, konnych, krajoznawczych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią zgodnie z koncepcją.

Zadanie 2/5/3 - opracowanie projektu budowy infrastruktury turystycznej, placów zabaw, sieci ścieżek rowerowych, konnych, krajoznawczych placów zabaw, ścieżek rowerowych i konnych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią zgodnie z opracowaną koncepcją, łącznie z podpisaniem umów z wytypowanymi (w przetargu) inwestorami.

Zadanie 2/5/4 - realizacja inwestycji zgodnie z projektem.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 2	Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji
Program 2/6	Budowa systemu promocji Miasta i Gminy / informacji turystycznej

Opis programu 2/6:

Niezbędnym uzupełnieniem programów I/2/2, I/2/3, I/2/4 i I/2/5 jest ich promocja ukierunkowana na potencjalnych turystów i inwestorów.

Stwarzanie jednorodnego, zintegrowanego systemu informacji i promocji ma szczególnie przyczynić się do przygotowania:

- nowych ofert turystycznych i inwestycyjnych,
- nowych tablic informacyjnych głównie z mapami (drogi wjazdowe, przystanki PKS, w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, w miejscach skupisk ruchu turystycznego),
- tablic informacyjnych na skrzyżowaniach, placach,
- tablic informacyjnych z planem szlaków turystycznych (w miejscach węzłowych),
- tablic kierunkowych wskazujących kierunek i odległość do ważniejszych obiektów (parkingi, wypożyczalnie, noclegownie, atrakcje itp),
- tabliczki i oznakowanie szlaków turystycznych (rowerowych, konnych, krajoznawczych).

Informacja ta musi dotrzeć do jak najszerszej grupy odbiorców (potencjalnych turystów, inwestorów) w powiecie i regionie.

Program promocji musi zostać dobrze przemyślany i zaplanowany.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Za realizację programu odpowiedzialny będzie Referat Promocji i i Pozyskiwania Środków z Funduszy Zewnętrznych.

Burmistrz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią będzie koordynował realizację programu.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 20.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany ze środków budżetu miasta i gminy.

Wydatki dotyczyć będą przede wszystkim przygotowania materiałów promocyjnych dla potencjalnych turystów i inwestorów oraz wykonania oznakowań.

Łączne finansowanie z budżetu miasta i gminy:

100% kosztów programu, tj. 20.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 - 31.12.2010

/wariant optymistyczny/, **01.09.2009 – 31.12.2011** /wariant realistyczny/,
01.05.2010 – 31.12.2012 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

W wyniku prowadzonej promocji uda się dotrzeć do potencjalnych odbiorców z ofertą turystyczną oraz nawiązać kontakt z grupą kilkunastu inwestorów zainteresowanych inwestycjami w sektorze turystyki w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Ostatecznym efektem programu powinno być stworzenie wizerunku Miasta i Gminy Nakło nad Notecią jako miejsca przyjaznego dla turystów i inwestorów.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/6/1 - opracowanie szczegółowej koncepcji promocji Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/6/2 - opracowanie projektu promocji Miasta i Gminy Nakło nad Notecią zgodnie z opracowaną koncepcją.

Zadanie 2/6/3 - realizacja programu zgodnie z projektem.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 2	Tworzenie przyjaznych warunków dla mieszkańców i inwestorów dla ich rozwoju
Program 3/1	Wsparcie dla organizacji Lokalnego Centrum Wspierania Rolnictwa i Przedsiębiorczości

Opis program 3/1:

W Nakle nad Notecią obecnie nie istnieje jakakolwiek organizacja, która zrzeszałaby przedsiębiorców oraz rolników.

Szczegółowa formuła prawna, założyciele takiej organizacji, jak i źródła jej finansowania, powinny zostać pilnie określone, aby sprostać konkurencji wzrastającej na rynku Unii Europejskiej.

Celem stworzenia takiej organizacji jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia doradczego i informacyjnego rolnikom i przedsiębiorcom z Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, a także osobom podejmującym działalność gospodarczą.

Ideą tego programu jest stworzenie niewielkiej organizacji, ściśle współpracującej z Urzędem Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, władzami powiatowymi, przedsiębiorcami i rolnikami, która koordynowałaby i inicjowałaby działania na rzecz rozwoju małych i średnich firm oraz rolnictwa w Nakle nad Notecią.

Program ma charakter jednorazowy, ciągła natomiast powinna być działalność centrum w tym zakresie.

W Polsce większość takich lokalnych organizacji działa w ramach tzw. Krajowego Systemu Usług koordynowanego przez Polską Fundację Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw i zapewnia odpowiednie doradztwo, mając ponadto

dostęp do najnowszych informacji o programach pomocowych i innych wydarzeniach ważnych dla lokalnej gospodarki.

Przy realizacji tego programu istotną kwestią będzie określenie formy prawnej i źródeł finansowania centrum.

Decyzja co do formy prawnej powinna zostać podjęta przez osoby i organizacje zaangażowane w proces tworzenia z uwzględnieniem:

- dostosowania formy prawnej do celów jakie centrum będzie realizować,
- łatwości założenia, rejestracji i działania centrum w określonej formule i poziomie kosztów,
- dostępności różnych źródeł finansowania dla rozmaitych form prawnych,
- wpływu założycieli (przede wszystkim Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią) na działanie centrum w zależności od wybranej formy prawnej,
- lokalizacji centrum,
- źródeł finansowania centrum.

Przy realizacji tego programu istotną kwestią będzie określenie formy prawnej i źródeł finansowania centrum.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z lokalną organizacją rolników i przedsiębiorców

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt utworzenia i prowadzenia centrum nie powinien być wysoki i należy oszacować go na poziomie ok. 50.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy. Należy dążyć również do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych np. Polskiej Fundacji Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Łączne finansowanie z budżetu miasta i gminy:

50% kosztów programu, tj. 25.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

01.09.2009-31.12.2009/wariant optymistyczny /, **01.11.2009-30.06.2010/wariant realistyczny**/, 01.03.2010-31.12.2010/wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu powinno być utworzenie funkcjonującej organizacji, będącej w stanie zapewnić, w ramach posiadanych możliwości, niezbędne doradztwo dla rolników oraz małych i średnich przedsiębiorstw w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Przez zakończenie realizacji programu rozumie się osiągnięcie pełnych zdolności operacyjnych przez centrum.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 3/1/1 - powołanie zespołu inicjatywnego koordynującego prace związane z procesem założycielskim centrum.

Zadanie 3/1/2 - Forma prawna i źródła finansowania centrum.

Zadanie 3/1/3 - podjęcie decyzji o lokalizacji centrum i jego wyposażeniu biurowym.

Zadanie 3/1/4 - prawna rejestracja centrum i rozpoczęcie działalności.

Faktyczny czas realizacji tego zadania istotnie zależy od wybranej formy prawnej centrum.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 3	Tworzenie przyjaznych warunków dla mieszkańców i inwestorów dla ich rozwoju
Program 3/2	Przygotowanie Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych (MGZTI)

Opis program 3/2:

Dynamiczny rozwój gospodarczy Miasta i Gminy Nakło nad Notecią może być ograniczony, gdy będzie się opierać wyłącznie o zasoby lokalne. Stąd też pojawia się potrzeba podjęcia kompleksowych działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych.

Proces pozyskiwania inwestorów zewnętrznych jest skomplikowany i zazwyczaj długotrwały, poza tym występuje ostra konkurencja, ponieważ ich pozyskanie jest przedmiotem zainteresowania innych gmin.

Stąd konieczność przygotowania i szybkiego wdrożenia całego zestawu instrumentów, który wyróżni propozycję Miasta i Gminy Nakło nad Notecią od innych konkurencyjnych ofert.

Niniejszy program jest elementem składowym działań, które mają doprowadzić do stworzenia sprzyjających warunków, umożliwiających efektywne przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych.

Program, który ma charakter ciągły, ma na celu zinventaryzowanie oraz wydzielenie terenów pod inwestycje w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią (utworzenie tzw.

Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych – MGZTI), wraz z ich profesjonalnym opisem, w postaci bazy danych dla inwestorów (w trakcie realizacji programu dane te będą aktualizowane i analizowane).

Niezmiernie istotną sprawą jest uruchomienie w mieście i gminie systemu gromadzenia i udostępniania podstawowych danych ułatwiających prowadzenie działalności gospodarczej na temat.: gruntów, lokali, siły roboczej i przetargów.

Zakres gromadzonych informacji powinien być możliwy do zebrania i co bardzo ważne powinien ulegać okresowej weryfikacji. Zasadniczą sprawą jest również, aby zbierane dane były łatwo dostępne dla potencjalnych użytkowników i aby były one aktualne i przejrzyste.

Informacje o MGZTI muszą zostać wzmocnione ofertą Miasta i Gminy Nakło nad Notecią wyraźnie określonych preferencji w zakresie uzbrojenia terenów, podatków lokalnych i pomocy organizacyjnej przewidzianych w ramach programu I/4/3

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Program realizowany będzie przy udziale Wydziału Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej, Referat do spraw Promocji i Pozyskiwania Środków z Funduszy Europejskich Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz w współpracy z Lokalnym Centrum Wspierania Rolnictwa i Przedsiębiorczości w Nakle nad Notecią, a także z Powiatowym Urzędem Pracy w Nakle nad Notecią. Realizację programu będzie koordynował Sekretarz Miasta i Gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 20.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy.

Nie powoduje on konieczności ponoszenia dużych nakładów na usługi zewnętrzne – wydatki dotyczyć będą przede wszystkim przygotowania szczegółowej bazy danych dla inwestorów.

Należy dążyć również do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych np. Polskiej Fundacji Promocji Małych i Średnich Przedsiębiorstw [MŚP].

Łączne finansowanie z budżetu miasta i gminy:

100% kosztów programu, tj. 20.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.10.2009 - 30.10.2010 r./wariant optymistyczny /,01.01.2010-31.12.2010/wariant realistyczny/, 10.01.2010 – 31.12.2011/wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu powinno być udzielenie lokalnym przedsiębiorcom i innym zainteresowanym osobom w okresie działania programu co najmniej 50 porad / informacji w skali roku.

W Mieście i Gminie Nakło nad Notecią potencjalni inwestorzy uzyskają dostęp do aktualnych danych i informacji, które zaprezentowane w profesjonalny sposób mogą być niezbędnymi w procesie przygotowania decyzji inwestycyjnych.

Istnienie Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych docelowo umożliwi realizację kilku inwestycji firmom oraz wykorzystanie przez nie lokalnych zasobów.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 3/2/1 - powołanie w Urzędzie Miasta i Gminy Nakło nad Notecią zespołu ds. opracowania szczegółowej koncepcji utworzenia Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych oraz systemu preferencji dla inwestorów (Burmistrz, Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej, Referat ds. Promocji i Pozyskiwania Środków z Funduszy Europejskich, Radca prawny).

Zadanie 3/2/2 - dokonanie przeglądu terenów pod kątem możliwości włączenia w skład Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych wraz z określeniem szacunkowych nakładów inwestycyjnych na dozbrojenie (do wykorzystania w przypadku pojawienia się ofert inwestycyjnych)

Zadanie 3/2/3 - budowa szczegółowej bazy danych o terenach włączonych w skład Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych, bieżąca aktualizacja bazy danych (analiza możliwości pozyskiwania nowych terenów pod inwestycje).

Zadanie 3/2/4 - ostateczne dopracowanie koncepcji organizacyjnej Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych (w tym uwzględniającej problem pozyskiwania nowych terenów).

Po zrealizowaniu zadania nastąpi dalsza, ciągła działalność Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych).

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 3	Tworzenie przyjaznych warunków dla mieszkańców i inwestorów dla ich rozwoju
Program 3/3	Stworzenie systemu preferencji dla inwestorów oraz firm kreujących nowe miejsca pracy (w zakresie zobowiązań, podatków i obsługi)

Opis program 3/3:

Program 1/3/3 stanowi niezbędne uzupełnienie poprzedniego programu 1/3/2.

Miejsko-Gminny Zasób Terenów Inwestycyjnych (MGZTI) musi zostać wzmocniony ofertą, która wyraźnie określa preferencje dla inwestorów.

Celem niniejszego programu jest więc budowa systemu preferencji dla inwestorów, którzy gotowi będą realizować inwestycje na obszarze Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych.

Planowany system preferencji powinien objąć trzy sfery:

- zobowiązania ze strony władz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w zakresie uzbrojenia (dozbrojenia) wybranych terenów inwestycyjnych w ramach Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych (z włączeniem mediów energii elektrycznej), w przypadku pojawienia się podmiotów zainteresowanych inwestowaniem w Nakle nad Notecią,
- preferencji podatkowych (podatki lokalne), w zakresie uzależnionym od oferowanych nakładów inwestycyjnych i/lub liczby tworzonych miejsc pracy,
- pomocy ze strony Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w procesie inwestycyjnym (obsługa uzgodnień formalnych), tzw. obsługa inwestorska.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Program będzie realizowany przy udziale Wydziału Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią (we współpracy z doradcami zewnętrznymi oraz Radcą Prawnym i Starostwem Powiatowym w Nakle nad Notecią)

Sekretarz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią będzie koordynował realizację programu.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 5.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany ze środków budżetu miasta i gminy.

Nie powoduje on konieczności ponoszenia dużych nakładów na usługi zewnętrzne analiz prawnych / finansowych.

Łączne finansowanie z budżetu miasta i gminy:

100% kosztów programu, tj. 10.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.10.2009 - 31.05.2010 r./wariant optymistyczny /,01.10.2009 – 30.10.2010/wariant realistyczny/,01.10.2010 – 31.03.2011/wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

W Nakle nad Notecią zostanie stworzony (obiektywny) system preferencji dla inwestorów zewnętrznych realizujących inwestycje w ramach MGZTI.

System preferencji przybierze postać dokumentu prawnego (uchwały Rady Miasta i Gminy Nakło nad Notecią), z którego wynikać będą zobowiązania Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w zakresie określonych preferencji, stosowanych jedynie w konkretnych umowach inwestycyjnych.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 3/3/1 - przeprowadzenie analizy prawnych uwarunkowań do udzielania przez władze Miasta i Gminy Nakło nad Notecią preferencji (w podatkach lokalnych) dla inwestorów, w tym analiza doświadczeń innych gmin.

Zadanie 3/3/2 - przygotowanie propozycji dotyczących zakresu i procedury realizacji zobowiązań władz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w zakresie dozbrajania terenów pod inwestycje w ramach Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych oraz w zakresie pomocy w procesie inwestycyjnym (obsługa

uzgodnień formalnych).

Zadanie to będzie realizowane równoległe z zadaniem 4/3/1).

Zadanie 3/3/3 - opracowanie systemu preferencji w formie oficjalnego dokumentu preferencje w zamian za tworzone nowe miejsca pracy i /lub realizowane nakłady inwestycyjne w ramach Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych, potwierdzone w ramach umów inwestycyjnych.

Zadanie 3/3/4 - przyjęcie systemu preferencji i jego promocja ukierunkowana na potencjalnych inwestorów (patrz program 1/4/4).

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 3	Tworzenie przyjaznych warunków dla mieszkańców i inwestorów dla ich rozwoju
Program 3/4	Identyfikacja podstawowych barier i problemów we współpracy firm z instytucjami publicznymi oraz planu działań dla ich usunięcia.

Opis program 3/4:

Program jest związany z szeregiem barier i utrudnień, które napotykają przedsiębiorcy oraz rolnicy Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w kontaktach z różnymi instytucjami publicznymi (Urząd Miasta i Gminy, Starostwo Powiatowe, ZUS, Urząd Skarbowy, banki itd).

Program ten ma charakter jednorazowy natomiast niewykluczone jest, że po kilku latach niezbędne będzie jego powtórzenie.

Celem programu jest identyfikacja występujących barier i problemów oraz podjęcie działań zmierzających do ich usunięcia, głównie na poziomie lokalnym, poprzez np. zapewnienie dostępu do lepszej informacji, ustalenie korzystniejszych godzin przyjęć interesantów, uproszczenie procedur, itd.

Realizacja tego programu powinna być dobrze skoordynowana z programami dotyczącymi obsługi inwestorów (patrz programy 1/3/1 i 1/3/3).

Program ten zostanie zapoczątkowany poprzez przeprowadzenie szerokiej akcji zbierania informacji i opinii wśród lokalnych przedsiębiorców, rolników na temat najważniejszych barier i problemów napotkanych w kontaktach z instytucjami publicznymi.

Informacje będą zbierane za pomocą odpowiednio przygotowanej ankiety oraz wywiadów.

Głównym problemem związanym z wdrożeniem programu będzie promocja całego przedsięwzięcia, tak aby dotrzeć do największej liczby przedsiębiorców oraz rolników i uzyskać od nich szczerą odpowiedź.

Zebrane informacje zostaną gruntownie przeanalizowane i opublikowane na stronie internetowej Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

W programie największą uwagę należy poświęcić problemom, na które społeczność lokalna może mieć znaczący wpływ.

Po wypracowaniu konkretnych zaleceń dotyczących sposobu usuwania podstawowych barier i problemów lokalnych firm, rolników w ich kontaktach z instytucjami publicznymi konieczna będzie realizacja programu.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej oraz Referat ds. promocji Urzędu Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią, przy udziale Starostwa Powiatowego w Nakle nad Notecią.

W ramach realizacji programu niezbędna będzie również bliska współpraca z szeregiem różnych instytucji np. w których będą udoskonalane procedury oraz z organizacjami przedsiębiorców i rolników.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Program ten nie jest w zasadzie kosztowny.

Zakłada się, że jego koszt nie powinien przekroczyć kwoty 10.000 zł, co będzie głównie obejmować koszty przygotowania druku, dystrybucji, zebrania i opracowania ankiet.

Źródło finansowania programu:

Zakłada się, że program w 80% (8.000 zł) będzie finansowany przez Urząd Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią, pozostałe 20% (2.000 zł) zostanie sfinansowane przez lokalną organizację przedsiębiorców i rolników.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.01.2010 - 31.09.2010 r./wariant optymistyczny /,01.01.2010 – 31.12.2010/wariant realistyczny/, 10.01.2010 – 31.12.2011/wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy:

Praktyczne zrealizowanie co najmniej 60% zaleceń programu.

Zadania do zrealizowania w programie:

Zadanie 3/4/1 - zebranie danych o podstawowych barierach i problemach lokalnych przedsiębiorców oraz rolników w kontaktach z instytucjami publicznymi.

Zadanie to będzie polegać na zbieraniu i analizie opinii rolników oraz lokalnych przedsiębiorców na temat podstawowych barier i problemów.

Zadanie 3/4/2 - analiza uzyskanych informacji i zaproponowanie realistycznych rozwiązań w celu usunięcia podstawowych problemów i barier.

Zadanie 3/4/3 - realizacja zaleceń wypracowanych w ramach zadania 3/4/2. Zadanie to będzie realizowane w oparciu o zebranie danych o podstawowych barierach i problemach przedsiębiorców oraz rolników w kontaktach z instytucjami publicznymi.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 3	Tworzenie przyjaznych warunków dla mieszkańców i inwestorów dla ich rozwoju
Program 3/5	Przygotowanie systemu promocji Miasta i Gminy opartego na systemie preferencji i MGZTI

Opis program 3/5:

Niezbędnym uzupełnieniem programów I/3/1i I/3/3 jest ich promocja ukierunkowana na potencjalnych inwestorów.

Utworzenie Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych oraz przyjęcie systemu preferencji stwarzać będą dogodne warunki do promocji Miasta i Gminy Nakło nad Notecią jako miejsca przyjaznego wobec inwestorów zewnętrznych. Informacja ta musi dotrzeć do jak najszerszej grupy odbiorców (potencjalnych inwestorów), tak w kraju, jak i poza jej granicami.

W tym celu konieczne będzie zastosowanie rozmaitych, nowoczesnych technik i nośników informacji. Program promocji musi zostać dobrze przemyślany i zaplanowany.

Jak już zaznaczono jego kluczowymi elementami będą Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych i system preferencji.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Za realizację programu odpowiedzialne będzie Referat ds. Promocji i Pozyskiwania Środków z Funduszy Europejskich Urzędu Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią Sekretarz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią będzie koordynował realizację programu.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 20.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany ze środków budżetu miasta i gminy. Wydatki dotyczyć będą przede wszystkim przygotowania materiałów promocyjnych dla potencjalnych inwestorów.

Łączne finansowanie z budżetu miasta i gminy:

100% kosztów programu, tj. 20.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.10.2009 - 30.10.2010 r./wariant optymistyczny /, **01.01.2010 - 31.12.2010/wariant realistyczny/**, 01.04.2010-31.10.2012/wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

W wyniku prowadzonej promocji uda się nawiązać kontakt z grupą kilkunastu inwestorów zainteresowanych inwestycjami w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią. Ostatecznym efektem programu powinno być uruchomienie kilku małych i średnich przedsiębiorstw w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 3/5/1 - wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za opracowanie programu, określenie operacyjnych zasad promocji opartego na systemie preferencji oraz Miejsko-Gminnym Zasobie Terenów Inwestycyjnych.

Zadanie 3/5/2 - zorganizowanie dwóch wizyt studialnych w gminach, które uruchomiły tzw. miejsko-gminne strefy inwestycyjne, gromadzenie doświadczeń w zakresie marketingu – przyciągania inwestorów.

Zadanie to będzie realizowane równolegle z zadaniem 3/5/1).

Zadanie 3/5/3 - zaktualizowanie strony internetowej Miasta i Gminy Nakło nad Notecią z informacjami kierowanymi bezpośrednio do inwestorów, szczególnie na temat systemu preferencji Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych (kompleksowa rozbudowa strony „www” pod kątem potrzeb potencjalnych inwestorów, ankieta, zapytanie ofertowe, ect)..

Zadanie 3/5/4 - włączenie informacji o systemie preferencji i Miejsko-Gminnym Zasobie Terenów Inwestycyjnych do wszystkich publikacji / materiałów o Mieście i Gminie Nakło nad Notecią oraz imprez promocyjnych, w których miasto i gmina uczestniczy.

Zadanie 3/5/5 - rozpowszechnianie informacji z uwzględnieniem wyników bieżącej aktualizacji stanu Miejsko-Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych (bazy danych) oraz realizowanych preferencji (prezentacja pozytywnych doświadczeń).

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 3	Tworzenie przyjaznych warunków dla

	mieszkańców i inwestorów dla ich rozwoju
Program 3/6	Budowa obiektów dla potrzeb społeczności lokalnej

Opis programu 3/6:

W Mieście i Gminie Nakło nad Notecią w poszczególnych sołectwach brak jest szeregu obiektów, które między innymi związane są z szeroko pojętą kulturą również kulturą fizyczną i sportem.

Istnieje więc konieczność ich budowy, aby zapewnić mieszkańcom miasta i gminy lepsze możliwości rozwoju i wykorzystania wolnego czasu.

Należy zwrócić szczególną uwagę, że w Unii Europejskiej kładzie się ogromny nacisk na rozwój aktywnych form wypoczynku i przeznaczają na ten cel dość duże środki. Celem niniejszego programu jest 50% zabezpieczenie potrzeb w tym zakresie w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 15.300.000 zł, w tym 14.000.000 zł w okresie 2009 – 2014 oraz 1.300.000 zł. w okresie 2015 – 2020.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków miasta i gminy (8.414.000 zł) oraz funduszy pomocowych Unii Europejskiej – 5.586.000 zł (Regionalny Program Operacyjny).

Data rozpoczęcia /zakończenia/ realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 – 31.12.2020 /wariant optymistyczny/, **01.01.2010– 31.12.2020 wariant realistyczny/**, 10.01.2011 – 31.12.2020/ wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia oraz stanu zdrowia mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadania do zrealizowania w programie:

Zadanie 3/6/1 - opracowanie koncepcji budowy obiektów dla potrzeb społeczności miasta i gminy.

Zadanie 3/6/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestorów na budowę obiektów dla potrzeb społeczności miasta i gminy.

Zadanie 3/6/3 - opracowanie programu budowy obiektów dla potrzeb społeczności miasta i gminy oraz podpisanie umowy z wytypowanymi (w przetargu) inwestorami.

Zadanie 3/6/4 - realizacja inwestycji zgodnie z programem.

II

ZASADNICZY OBSZAR PROBLEMOWY

**ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH, W
TYM INFRASTRUKTURY
EDUKACYJNEJ, SPOŁECZNEJ
ZDROWOTNEJ I KULTUROWEJ**

PROGRAMY OPERACYJNE

**STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I
GMINY NAKŁO NAD NOTECIAŃ**

NA LATA 2009-2020

**ZESPÓŁ PROGRAMOWY DS. STRATEGII
ROZWOJU OŚWIATY, WYCHOWANIA I
KULTURY**

**ZESPÓŁ PROGRAMOWY DS. STRATEGII
ROZWOJU ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców
Program 1/1	Zagospodarowanie wolnego czasu w dziedzinie kultury, oświaty i sportu

Opis program 1/1:

Zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży, szczególnie w poszczególnych sołectwach oraz osiedlach miejskich Miasta i Gminy Nakło nad Notecią będzie odgrywać dużą rolę w procesie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej.

Przede wszystkim program zapewni młodzieży szerszy kontakt z kulturą, Internetem i sportem – pośrednio przyczyni się również do zmniejszenia patologii społecznej w poszczególnych sołectwach oraz osiedlach miejskich Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Niniejszy program ma na celu stworzenie systemu nowoczesnie funkcjonujących wiejskich ośrodków kultury, pełniących jednocześnie funkcję sołeckich punktów bibliotecznych, klubów internetowych, zainteresowań, dyskotek, kawiarenek, nauki języków obcych, spotkań organizacji społecznych i biznesowych. Program w zdecydowany sposób ma również zwiększyć możliwości zagospodarowania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży w poszczególnych sołectwach i osiedlach miejskich.

Program ma również na celu motywowanie dyrektorów jednostek oświatowych zlokalizowanych w sołectwach i osiedlach miejskich do tworzenia zajęć pozalekcyjnych z szerokim wykorzystaniem szkolnego zaplecza dla rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji (place zabaw dla dzieci, boiska itp).

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Nakielski Ośrodek Kultury , biblioteka publiczna , sołtysi, przewodniczący osiedli miejskich, mieszkańcy oraz dyrektorzy szkół.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 866.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, którego średnioroczne koszty szacuje się na poziomie 173.200 zł.

Należy dążyć również do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej np. programu Tempus, Sokrates, Młodzież, Leonardo da Vinci.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 - 30.06.2011/wariant optymistyczny/, **01.01.2010 – 30.06.2012/wariant realistyczny/**, 01.09.2010 – 30.06.2013 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Miernikami realizacji programu będzie: liczba imprez kulturalnych lub suma wydatków na ich realizację, liczba uczestników, ilość zajęć pozalekcyjnych w poszczególnych sołectwach oraz osiedlach miejskich Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/1/1- stworzenie w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią systemu nowoczesnie funkcjonujących wiejskich ośrodków kultury, pełniących jednocześnie funkcję sołeckich punktów bibliotecznych, klubów internetowych, zainteresowań, dyskotek, kawiarenek, nauki języków obcych, spotkań organizacji społecznych i biznesowych.

Zadanie 1/1/2-motywowanie dyrektorów jednostek oświatowych zlokalizowanych w sołectwach i osiedlach miejskich Miasta i Gminy Nakło nad Notecią do tworzenia zajęć pozalekcyjnych z szerokim wykorzystaniem szkolnego zaplecza dla rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji (place zabaw dla dzieci, boiska itp.).

Zadanie 1/1/3 - promocja i wykorzystanie systemu dotowania imprez organizowanych w Nakielskim Ośrodku Kultury, bibliotece publicznej, w wiejskich ośrodkach kultury oraz w czasie zajęć pozalekcyjnych na terenie szkół.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwie mieszkańców
Program 1/2	Organizacja Gminnego Centrum Edukacji Europejskiej

Opis program 1/2:

Kwestie dotyczące edukacji w państwach UE nie podlegają regulacjom wspólnotowym.

Każde państwo realizuje własną politykę oświatową, wyznaczając jej cele i kierunki.

Jednak poprzez art. 126 Traktatu z Maastricht oraz art. 76 Układu Europejskiego Wspólnota Europejska zachęca państwa członkowskie do współpracy w dziedzinie edukacji.

W większości państw UE edukacja europejska nie stanowi odrębnego przedmiotu ani ścieżki między przedmiotami (Belgia, Francja, Holandia, Dania, Portugalia).

W nielicznych państwach, jak np. Szkocji i Austrii, potrzeba podejmowania tych zagadnień ujęta jest w programach nauczania.

Edukacja europejska w polskich szkołach realizowana jest od 1999 roku na poziomie gimnazjum w postaci ścieżki między przedmiotami "edukacja europejska" oraz "kultura polska na tle tradycji śródziemnomorskiej".

Jego zadaniem jest informowanie polskiego społeczeństwa o Unii Europejskiej, procesie integracji europejskiej, przewidywanych kosztach oraz korzyściach przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, udziale Polski w pracach instytucji UE oraz wielu innych zagadnieniach związanych z procesem integracji w Europie.

Decyzją Rady Unii Europejskiej z dnia 6 grudnia 1994 roku ustanowiono programy działania Wspólnot Europejskich w dziedzinie polityki kształcenia i szkolenia zawodowego, wspierającej i uzupełniającej aktywność państw członkowskich w tym zakresie.

Brakuje wciąż rzetelnej wiedzy poświęconej Unii Europejskiej, integracji Polski z jej strukturami oraz na temat funduszy pomocowych i różnego rodzaju szkoleń, z których można by korzystać na poziomie lokalnym.

Tę lukę informacyjną w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią ma wypełnić Lokalne Centrum Edukacji Europejskiej. Będzie ono nie tylko miejscem gromadzenia dostępnych materiałów informacyjnych, promocyjnych, ale również inicjatorem i organizatorem różnego rodzaju szkoleń dla młodzieży, przedsiębiorców, rolników oraz mieszkańców.

Centrum Edukacji Europejskiej w Nakle nad Notecią może szeroko współpracować również z szkolnymi Klubami Europejskimi, które zajmą się upowszechnianiem wiedzy o Europie – państwach, historii, geografii, sztuce, nauce, sławnych ludziach, instytucjach i organizacjach, integracji europejskiej wśród członków klubu.

Działalność tych klubów może przyczynić się do kształtowania poczucia jedności europejskiej, do przygotowania młodzieży do życia i pracy w zjednoczonej Europie, oraz do innych form aktywności.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Sekretarz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z Starostwem Powiatowym w Nakle nad Notecią, Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy oraz Miejsko-Gminnym Zespołem Obsługi Oświaty w Nakle nad Notecią i dyrektorami szkół w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Program będzie koordynował Sekretarz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu do roku 2015 należy oszacować na poziomie 350.000 zł, z czego 70.000 zł będzie pochodzić ze środków własnych, a 280.000 zł ze środków pomocowych Unii Europejskiej przy współpracy z Fundacją Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Ministerstwem Rozwoju Regionalnego oraz innych instytucji publicznych.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków Unii Europejskiej (RPO), budżetu Województwa kujawsko-pomorskiego i starosty nakielskiego oraz w minimalnej wysokości z budżetu miasta i gminy.

Średnioroczne koszty realizacji programu szacuje się na poziomie około 50.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 do 31.12.2012/wariant optymistyczny /,01.01.2010–31.12.2015/wariant realistyczny/,01.01.2010–31.12.2015 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu powinno być utworzenie sprawnie funkcjonującej organizacji, która będzie gromadzić dostępne materiały informacyjne, promocyjne na temat Unii Europejskiej, która również będzie inicjatorem i organizatorem różnego rodzaju szkoleń dla młodzieży, przedsiębiorców, rolników oraz mieszkańców.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/2/1 - powołanie zespołu inicjatywnego koordynującego prace związane z procesem założycielskim centrum.

Zadanie 1/2/2 - Forma prawna i źródła finansowania centrum .

Zadanie 1/2/3 - podjęcie decyzji o wyposażeniu biurowym centrum.

Zadanie 1/2/4 - prawna rejestracja centrum i rozpoczęcie działalności.

Faktyczny czas realizacji tego zadania istotnie zależy od wybranej formy prawnej centrum.

Zadanie 1/2/5 - Realizacja działalności Centrum Edukacji Europejskiej w Nakle nad Notecią.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwie mieszkańców

Program 1/3	Zwiększenie konkurencyjności edukacji i wychowania
-------------	---

Opis program 1/3:

Zwiększenie konkurencyjności edukacji i wychowania w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią jest bardzo ważne dla zapewnienia dzieciom i młodzieży, szczególnie wiejskiej lepszego startu zawodowego.

Niniejszy program ma na celu wzmocnienie bazy edukacyjnej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią oraz efektywniejsze wykorzystanie środków przekazanych przez budżet państwa na prowadzenie działalności oświatowej i wychowawczej.

W programie przewiduje się realizację zadań, które przyczynią się do poprawy warunków kształcenia poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej szkół oraz podwyższenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli.

Program ma również na celu dostosowanie transportu do wymagań warunków kształcenia w strukturze sieci szkół w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Miejsko-Gminny Zespół Obsługi Oświaty w Nakle nad Notecią, dyrektorzy szkół w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią w współpracy z Starostwem Powiatowym w Nakle nad Notecią, Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy. Program będzie koordynował Sekretarz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 18.500.000 zł, w tym do roku 2015 na poziomie 15.300.000 zł a do roku 2020 na poziomie 3.200.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, budżetu województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu nakielskiego.

Średnioroczne koszty realizacji programu szacuje się na poziomie około 1.423.000 zł. Należy dążyć również do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej np. Leader Plus, programu Tempus, Sokrates, Młodzież, Leonardo da Vinci.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 - 31.12.2020/wariant optymistyczny/, **01.05.2010 – 31.12.2020 /wariant realistyczny/**, 01.10.2010 – 31.12.2020/wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Miernikami realizacji programu będzie: liczba dzieci na oddział, liczba obiektów sportowych w mieście i gminie, liczba pracowni tematycznych i przedmiotowych w mieście i gminie, liczba stołówek szkolnych w mieście i gminie a także procent gimnazjalistów zdających egzaminy do liceum ogólnokształcącego lub procent uczniów uzyskujących najwyższą punktację w testach kompetencyjnych.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/2/1 - modernizacja szkół w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/2/2 - opracowanie i wdrożenie programu podwyższania kwalifikacji nauczycieli.

Zadanie 1/2/3 - zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla szkół w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/2/4 - organizacja pracowni tematycznych i przedmiotowych dostosowanych do wymagań warunków kształcenia w strukturze sieci szkół w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców
Program 1/4	Tworzenie warunków dla kontraktowania usług publicznych (przedszkole, oświata)

Opis program 1/4:

Rozwój gospodarczy jest rezultatem wspólnych działań sektora publicznego i prywatnego.

Samorząd lokalny dysponuje wieloma narzędziami animowania i wspierania tego rozwoju, w tym usługami komunalnymi, infrastrukturą, finansami oraz działaniami marketingowymi.

Miasto i Gmina Nakło nad Notecią w systemie oświaty uwzględnia funkcjonowanie przedszkola samorządowego, szkół podstawowych, gimnazjum oraz placówek niepublicznych tworzonych w celu poszerzenia oferty działalności oświatowej i konkurencyjności w tej dziedzinie.

Celem niniejszego programu jest bardziej efektywne wykorzystanie środków publicznych, które są w dyspozycji władz miasta i gminy, poprzez stworzenie warunków dla kontraktowania usług opiekuńczych w zakresie oświaty (przedszkola i oddziały w szkołach w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią).

Program ma za zadanie również wsparcie idei konkurencji, opieki przedszkolnej w mieście i gminie w celu wzrostu szans rozwojowych dzieci z terenu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią (program II/1 / 2).

Nowelizacja ustawy o systemie oświaty stworzyła możliwości tworzenia oraz przekształcania przedszkoli i ich oddziałów szkolnych w placówki niepubliczne i uzyskania określonych efektów z realizacji niniejszego programu.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Sekretarz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 700.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego „Rozwój Zasobów Ludzkich” – Projekt : Edukacja przedszkolna (wdrożenie pilotażu: Bezpieczny start) .

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 - 30.09.2011/wariant optymistyczny /,01.01.2010 – 31.12.2011 /wariant realistyczny/, 01.05.2010 – 30.06.2012 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Zmiana przedszkoli w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią oraz oddziałów w szkołach w placówki niepubliczne będzie sprzyjać podniesieniu standardów świadczonych usług i zaangażowaniu personelu w wykonywana prace, pełniejszej i bardziej różnorodnej oferty zajęć dla dzieci, która również będzie dostosowana do wymagań rodziców („ruchomy” czas pracy przedszkola i oddziałów).

Program służy również wyrównywaniu szans rozwojowych dzieci z Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/4/1 - ogłoszenie przetargu na świadczenie prywatnych usług oświatowych w przedszkolach i oddziałach w szkołach Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/4/2 - opracowanie i podpisanie umów na świadczenie prywatnych usług oświatowych w przedszkolach i oddziałach w szkołach w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/4/3 - opracowanie systemu finansowania przedszkoli i oddziałów w szkołach oraz kalkulacji kosztów, przygotowanie programu „Bezpieczny start” wspierający opiekę przedszkolną w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/4/4 - realizacja programu „Bezpieczny start” w przedszkolach społecznych Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców
Program 1/5	Zorganizowanie Poradni Planowania Kariery Zawodowej Uczniów

Opis programu 1/5

W sytuacji ogólnych trudności związanych ze znalezieniem pracy, uruchamianiem własnej działalności gospodarczej, konieczności ustawicznego kształcenia oraz dostosowania się do wymogów rynkowych, coraz większe znaczenie mają:

- badania przygotowania sześciolatków do edukacji szkolnej,
- badania uczniów i młodzieży pod kątem ich predyspozycji i zdolności,
- komputeryzacja poradni i wyposażenie jej w programy do planowania kariery zawodowej,
- materiały do planowania kariery zawodowej uczniów.

Celem niniejszego programu jest utworzenie w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią, Miejsko-Gminnej Poradni Planowania Kariery Zawodowej Uczniów, która zapewni im dokonanie wyboru takich kierunków ich przyszłej aktywności zawodowej, aby były one najlepiej dopasowane do wymogów rynku i ich własnych predyspozycji i zdolności.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Sekretarz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 250.000zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój Zasobów Ludzkich” – Projekt : Poradnia Planowania Kariery Zawodowej Uczniów (wdrożenie pilotażu: Przyszła Praca).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 - 30.09.2011/wariant optymistyczny/, **01.01.2010 – 31.12.2011 /wariant realistyczny/,** 01.05.2010 – 30.06.2012/wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Dokonanie badań przygotowania sześciolatków do edukacji szkolnej, predyspozycji i zdolności uczniów i młodzieży Miasta i Gminy Nakło nad Notecią pod kątem ich przyszłej kariery zawodowej.

Podniesienie standardów świadczonych usług edukacyjnych z uwzględnieniem wyników badań , przygotowanie działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z trudnościami w nauce w celu wyrównania ich szans rozwojowych.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/5/1 - ogłoszenie przetargu na świadczenie prywatnych usług w Miejsko-Gminnej Poradni Planowania Kariery Zawodowej Uczniów Miasta i Gminy Nakło Nad Notecią.

Zadanie 1/5/2 - opracowanie i podpisanie umowy na świadczenie prywatnych usług w Miejsko- Gminnej Poradni Planowania Kariery Zawodowej Uczniów Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/5/3 - opracowanie systemu finansowania Gminnej Poradni Planowania Kariery Zawodowej Uczniów Miasta i Gminy Nakło nad Notecią i kalkulacji kosztów,

przygotowanie programu „Przyszła praca” wspierający rozwój uczniów i młodzieży w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/5/4 - realizacja programu „Przyszła praca” w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców
Program 1/6	Przygotowanie projektu stypendiów dla dzieci i młodzieży wiejskiej

Opis program 1/6:

Planowanie świadczenia usług w zakresie promocji przedsiębiorczości i informacji gospodarczej (program: 1/3/5), które między innymi przyczynią się do ożywienia gospodarki lokalnej, nie może być traktowane jako jedyne rozwiązanie wielu problemów społecznych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Realizacja pomysłu utworzenia funduszu stypendialnego dla uzdolnionych dzieci i młodzieży spowoduje integrację lokalnego środowiska wokół szczytnego celu i co najważniejsze wpłynie na zahamowanie odpływu młodzieży z miasta i gminy.

Z pomocy funduszu będą mogli korzystać absolwenci szkół podstawowych, gimnazjów, szkół średnich oraz wyższych, którzy spełnią określone w regulaminie funduszu warunki.

Ogólnie pomoc kierowana będzie do osób osiągających bardzo dobre wyniki w nauce, do uczestników olimpiad lub tych, którzy mają udokumentowane szczególne osiągnięcia w innych dziedzinach.

Pomoc będzie przyznawana przez komisję kwalifikacyjną wybraną przez radę funduszu, która będzie sprawować nadzór nad jego działalnością.

Po opracowaniu regulaminu funduszu i ustaleniu harmonogramu prac związanych z pozyskiwaniem środków finansowych na ten cel, będą one ciągle gromadzone i lokowane w banku, a na potrzeby edukacyjne wykorzystywane będą jedynie odsetki od nich.

Przewiduje się, że rada funduszu będzie co roku organizatorem lokalnego balu charytatywnego, z którego dochód przekazywany będzie w całości na stypendia.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Sekretarz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 200.000 zł. w okresie od 2009 do 2012 roku.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków różnych instytucji: publicznych i prywatnych. Średnioroczne koszty realizacji programu szacuje się na poziomie 50.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 do 30.09.2011./wariant optymistyczny /,**01.01.2010–30.10.2012/wariant realistyczny**/, 01.05.2010 – 30.06.2013 /wariant pesymistyczny/. Przewiduje się również możliwość dalszej kontynuacji programu.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Miernikami realizacji programu będzie: udzielenie wsparcia finansowego co najmniej 120 osobom (średnio 40 w każdym roku szkolnym) ,wzrost liczby młodzieży zaangażowanej w życie publiczne miasta i gminy, zahamowanie odpływu młodzieży z miasta i gminy, wzrost możliwości promocji miasta i gminy w środowisku młodzieży poza miastem i gminą.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/6/1 - zorganizowanie spotkania założycielskiego w sprawie funduszu stypendialnego dla dzieci i młodzieży z Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, wybór rady funduszu i komisji kwalifikacyjnej.

Zadanie 1/6/2 - opracowanie regulaminu funduszu, wzoru wniosków, ustalenie harmonogramu prac w sprawie pozyskiwania środków finansowych oraz uzyskanie deklaracji wpłat od instytucji publicznych oraz prywatnych

Zadanie 1/6/3 - organizacja balów charytatywnych przez radę funduszu w celu pozyskania środków na stypendia.

Zadanie 1/6/4 - udzielanie stypendiów w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią zgodnie z ustaleniami komisji kwalifikacyjnej i rady funduszu

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców
Program 1/7	Budowa pozytywnego wizerunku miasta i gminy w świadomości młodzieży

Opis program 1/7:

Program służy budowie pozytywnego wizerunku miasta i gminy w świadomości młodzieży.

Sposób postrzegania Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz jej ocena kształtują pozytywny bądź negatywny stosunek mieszkańców, w tym młodzieży do miasta i gminy.

Pozytywne nastawienie do miasta i gminy może wpływać na poczucie satysfakcji z faktu zamieszkiwania w mieście i gminie, na poczucie przynależności do społeczności miasta i gminy, na tworzeniu się trwałych więzi pomiędzy członkami społeczności miasta i gminy.

Mieszkańcy, w tym również młodzież identyfikujący się z gminą, integrują się z jego społecznością, stają się bardziej aktywni w działaniach na rzecz miasta i gminy, są bardziej przedsiębiorczy, mogą uczestniczyć w procesie przekształcania miasta i gminy i kreować procesy innowacyjne w mieście i gminie.

Negatywne oceny miasta i gminy, które są wynikiem frustracji i poczucia obcości prowadzą do dezintegracji i inercji społecznej, jak również do odpływu młodzieży z miasta i gminy.

Praca nad wizerunkiem miasta i gminy powinna angażować różnych uczestników lokalnego życia publicznego, których łączy wspólna wizja, cele i dyskontowanie zbiorowej aktywności.

Koordinacja ich działań promocyjnych, rzutujących na wspólny wizerunek miasta i gminy, przyczyni się do wyrazistego odbioru wiarygodnego obrazu miasta i gminy przez środowisko zewnętrzne, ułatwi też poszukiwanie możliwości wspólnych przedsięwzięć samorządu lokalnego z komercyjnie działającymi firmami, by osiągnąć większe efekty i korzyści publiczne.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat ds. Promocji i Pozyskiwania Środków z Funduszy Europejskich Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 300.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy.

Średnioroczne koszty realizacji programu szacuje się na poziomie 25.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 - 31.12.2020/wariant optymistyczny /,01.01.2010 – 31.12.2020/wariant realistyczny/, 01.09.2010 – 31.12.2020 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Miernikami realizacji programu będzie: wzrost liczby młodzieży zaangażowanej w życie publiczne miasta i gminy, zahamowanie odpływu młodzieży z miasta i gminy, wzrost możliwości promocji miasta i gminy w środowisku młodzieży poza gminą, poczucie dumy z bycia mieszkańcem miasta i gminy.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/7/1 - stworzenie systemu przekazywania informacji na temat działalności komórek organizacyjnych Urzędu do osoby odpowiedzialnej za promocję miasta i gminy.

Zadanie 1/7/2 - opracowanie katalogu usług świadczonych przez gminę(w formie drukowanej na stronach WWW)

Zadanie 1/7/3 - usprawnienie kontaktów bezpośrednich władz miasta i gminy z mieszkańcami, w tym z młodzieżą

Zadanie 1/7/4 - usprawnienie współpracy miasta i gminy z mediami

Zadanie 1/7/5 - promocja miasta i gminy na zewnątrz oraz intensyfikacja współpracy władz miasta i gminy z organizacjami społecznymi, biznesowymi i młodzieżą.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwie mieszkańców
Program 1/8	Rozwijanie budownictwa mieszkaniowego

Opis program 1/8:

Rozwijanie budownictwa mieszkaniowego powinno stać się jednym z ważnych elementów przeciwdziałania wzrostowi bezrobocia, odpływu młodzieży z miasta i gminy i przyczynić się do rozwoju przedsiębiorczości z wykorzystaniem lokalnych zasobów ludzkich w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią ecią. Inną bardzo ważną sprawą jest również budowa uzbrojenia terenów inwestycyjnych Parku Przemysłowego w Paterku.

Miasto i Gmina uwzględni w projektach przestrzennego zagospodarowania potrzeby budownictwa mieszkaniowego w formie małych spółdzielni, TBS-u i budownictwa indywidualnego oraz deklaruje wsparcie i systematyczne uzbrajanie terenów budowlanych.

Program ma na celu rozwijanie budownictwa mieszkaniowego w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią w oparciu o umowę publiczno – prywatną, która będzie zawarta pomiędzy Urzędem Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią a lokalną Spółdzielnią Mieszkaniową lub TBS-em.

Na podstawie takiej umowy Gmina Nakło nad Notecią przekaże spółdzielni lub TBS-owi w wieczystą dzierżawę 5 ha ziemi i zobowiąże się do jej uzbrojenia.

Dodatkowo gmina zadeklaruje, że poręczy nisko oprocentowane kredyty (program I/3/3) dla ludzi, którzy w ramach spółdzielni lub TBS-u wybudują własne „M” i zobowiążą się mieszkać na tym terenie przez dłuższy czas.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z lokalną Spółdzielnią Mieszkaniową lub Towarzystwem Budownictwa Społecznego. Program będzie koordynował Sekretarz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 10.480.000 zł, w tym 7.470.000 zł do 2013 r., a 3.010.000 zł do 2020 r..

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy oraz prywatnych inwestorów. Średnioroczne koszty realizacji programu szacuje się na poziomie około 870.000 zł.

Należy dążyć również do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 - 31.12.2020/wariant optymistyczny /,01.01.2010 – 31.12.2020/wariant realistyczny/,01.10.2010 – 31.12.2020 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Miernikami realizacji programu będzie: liczba mieszkań w mieście i gminie, liczba udzielonych pożyczek mieszkaniowych, wielkość uzbrojonego terenu na realizację inwestycji mieszkaniowych, usprawnienie procedur decyzyjnych związanych z rozpoczęciem inwestycji budowlanych.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/8/1 - zbrojenie terenów pod budownictwo w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią i ujęcie tego zadania w wieloletnim planie inwestycyjnym.

Zadanie 1/8/2 - pomoc dla małych spółdzielni mieszkaniowych lub Towarzystwa Budownictwa Społecznego poprzez rozwijanie infrastruktury wokół terenu mieszkaniowego.

Zadanie 1/8/3 - opracowanie wspólnie z wytypowanym wykonawcą regulaminu określającego warunki udzielania pożyczek mieszkaniowych.

Zadanie 1/8/4 - udzielanie pomoc w stworzeniu organizacyjnych podstaw funkcjonowania spółdzielni, Towarzystwa Budownictwa Społecznego.

Zadanie 1/8/5 - udzielanie pomocy w pozyskaniu odpowiednich terenów inwestycyjnych.

Zadanie 1/8/6 - usprawnienie procedur decyzyjnych w Urzędzie miasta i Gminy Nakło nad Notecią związanych z rozpoczęciem inwestycji budowlanych.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwie mieszkańców
Program 1/9	Pomoc w opracowaniu zintegrowanego systemu bezpieczeństwa

Opis programu 1/9:

W Mieście i Gminie Nakło nad Notecią brak jest zintegrowanego systemu bezpieczeństwa, stąd konieczność jego wdrożenia.

Celem niniejszego programu jest zapewnienie mieszkańcom Miasta i Gminy Nakło nad Notecią zintegrowanego bezpieczeństwa w zakresie: porządku publicznego, pożarowego, zagrożenia weterynaryjnego, sanitarno – epidemiologicznego oraz budowlanego.

Realizacja programu przyczyni się również do opracowania koncepcji zintegrowanego systemu bezpieczeństwa w oparciu o szczegółową diagnozę stanu potrzeb w tym zakresie oraz dla lepszego wykorzystania istniejących zasobów.

Program także zapewni większe zadowolenie społeczne i przyczyni się do integracji mieszkańców miasta i gminy i wzrostu świadomości społecznej.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z następującymi instytucjami w poszczególnych tematach:

- porządku publicznego z Komendą Powiatową Policji w Nakle nad /Notecią,
- porządku pożarowego z Komendą Powiatowej Straży Pożarnej w Nakle nad Notecią oraz Ochotniczą Strażą Pożarną w Nakle nad Notecią i z innych miejscowości miasta i gminy,
- zagrożenia weterynaryjnego z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w Nakle nad Notecią,
- zagrożenia sanitarno-epidemiologicznego z Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Nakle nad Notecią,
- zagrożenia budowlanego z Powiatowym Inspektorem Nadzoru

Budowlanego w Nakle nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 240.000 zł. do roku 2014.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, dotacji celowych z Funduszu Prewencji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia/realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.01.2010 - 31.12.2011/wariant optymistyczny/, **01.01.2010 – 31.12.2014 /wariant realistyczny/,** 01.06.2010 – 31.12.2015 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy stanu bezpieczeństwa w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią, szczególnie do poprawy porządku publicznego i pożarowego oraz do obniżenia poziomu występujących zagrożeń.

Program przyczyni się również do racjonalizacji kosztów świadczonych usług w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w mieście i gminie.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/9/1 - dokonanie analizy potrzeb w zakresie zapewnienia porządku i przeciwdziałania występującym zagrożeniom w poszczególnych sołectwach Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/9/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu opracowania programu zintegrowanego systemu bezpieczeństwa w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/9/3 - opracowanie projektu zintegrowanego systemu bezpieczeństwa w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią łącznie z podpisaniem umowy z wytypowanym (w przetargu) wykonawcami.

Zadanie 1/9/4 - realizacja projektu, poprawa stanu porządku oraz obniżenie poziomu zagrożeń w mieście i gminie w oparciu o wyniki szczegółowej analizy potrzeb w zakresie bezpieczeństwa w poszczególnych sołectwach i osiedlach miejskich Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/1	Wspieranie i upowszechnianie wśród mieszkańców idei samorządowej

Opis program 2/1:

Społeczności lokalne stanowią jedną z zasadniczych podstaw ustroju demokratycznego, a prawo mieszkańców do uczestniczenia w zarządzaniu sprawami publicznymi wchodzi w zakres demokratycznych zasad, wspólnych dla wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej.

W efekcie funkcjonowania samorządu przekształceniu uległ sektor życia publicznego. Samorząd stał się:

- istotnym czynnikiem rozwoju ekonomicznego,
- istotnym czynnikiem rozwoju społecznego szkołą demokracji,
- czynnikiem, który spowodował przełamanie barier odziedziczonych z okresu władzy totalitarnej,
- polem dla rozwoju inicjatyw i organizacji obywatelskich.

Jednakże proces rozwoju samorządności, jak każdy inny proces przekształceń społecznych i ustrojowych przebiega na różnych płaszczyznach i musi pokonywać różnorodne bariery.

Przeszkody wynikają zarówno z przyczyn zewnętrznych, gdyż cały nasz kraj, w tym każda gmina podlega dynamicznym przemianom we wszystkich dziedzinach życia - działania władz lokalnych muszą się zmieniać, aby sprostać coraz to nowym wyzwaniom.

Zmiany polityczne 1989 r. pozwoliły na stworzenie w Polsce demokracji reprezentatywnej, w której społeczeństwo uzyskało możliwość powierzania władzy wybranym reprezentantom.

Natomiast nie powstała jeszcze demokracja partycypacyjna, gdyż ludzie nie nauczyli się jeszcze sposobu uczestniczenia w sprawowaniu władzy.

Budowa społeczeństwa obywatelskiego, demokracji lokalnej wymaga programu, który by wyznaczył cele i formy działalności, takiej aby każdy mieszkaniec działający aktywnie, każda organizacja, nawet ta najmniejsza, miały świadomość, że przez swą pracę, przyczynia(ją) się do realizacji celu dla całego obszaru miasta i gminy.

Poparcie społeczne jest warunkiem funkcjonowania samorządności.

Trzeba więc inicjować wszelkie formy dialogu nawet pomiędzy organizacjami reprezentującymi różne światopoglądy, czy podejścia do sposobu rozwiązywania konkretnych problemów lokalnych.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Program będzie koordynował Sekretarz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu do roku 2015 należy oszacować na poziomie 36.000 zł /6000 zł rocznie/, z czego 14.000 zł będzie pochodzić ze środków własnych, a 22.000 zł ze środków Unii Europejskiej (RPO).

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków Unii Europejskiej (RPO) oraz w minimalnej wysokości z budżetu miasta i gminy.

Średnioroczne koszty realizacji programu szacuje się na poziomie około 6.000 zł.

Data rozpoczęcia /zakończenia/ realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 – 31.12.2013/wariant optymistyczny/, **01.06.2010 – 31.12.2015 /wariant realistyczny/,** 01.01.2011 – 31.12.2016 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Kończącym efektem programu powinno być większe uczestnictwo społeczności lokalnej w procesie decyzyjnym miasta i gminy wyrażone współdecydowaniem, wzrostem akceptacji i odpowiedzialności dla podejmowanych działań oraz poprawą stanu komunikacji społecznej w mieście i gminie.

Zadania do zrealizowania w programie:

Zadanie 2/1/1 - powołanie zespołu inicjatywnego, koordynującego prace związane z opracowaniem programu budowy społeczeństwa obywatelskiego.

Zadanie 2/1/2 - przygotowanie projektu uchwały Rady Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w sprawie budowy społeczeństwa obywatelskiego w mieście i gminie.

Zadanie 2/1/3 - realizacja programu budowy społeczeństwa obywatelskiego w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/2	Opracowanie programu polityki prorodzinnej

Opis programu 2/2

Polityka prorodzinna ma na celu zapewnienie trwania i rozwoju rodziny oraz należnych jej praw, w tym prawa do samodzielności ekonomicznej oraz decydowania o wychowaniu dzieci.

Dlatego też polityka prorodzinna i skuteczna polityka socjalna powinna rozwijać się w stosunku do rodzin dysfunkcyjnych i znajdujących się w trudnej sytuacji – powinna

polegać na zasadzie pomocniczości oraz mieć charakter interwencyjny i uzupełniający.

Realizacja niniejszego programu w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią ma zapewnić osiągnięcie w dłuższej perspektywie czasu następujących celów:

- pomoc rodzinom w uzyskaniu samodzielności finansowej,
- poprawę warunków mieszkaniowych ludności miasta i gminy,
- przygotowanie dzieci i młodzieży do pełnienia funkcji rodzinnych i społecznych,
- zahamowanie istniejących negatywnych tendencji związanych z sytuacją demograficzną miasta i gminy.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 50.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, dotacji celowych ze Starostwa Powiatowego w Nakle nad Notecią oraz z pozyskanego wsparcia z organizacji zewnętrznych, także z programów Unii Europejskiej – Regionalnego Programu Operacyjnego.

Data rozpoczęcia /zakończenia/ realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.10.2009 – 30.06.2010 /wariant optymistyczny/, **01.01.2010 – 31.12.2010** /wariant realistyczny/, 01.01.2010 – 31.12.2011 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią przyczyni się do:

- zmiany postaw prokreacyjnych w kierunku zwiększenia dzietności rodzin w mieście i gminie,
- zahamowania spadku liczby zawieranych małżeństw,
- wdrożenia skutecznego systemu wspierania budownictwa mieszkaniowego w mieście i gminie,
- poprawy warunków życia i pracy mieszkańców wsi, w tym sytuacji dochodowej
- wprowadzenia nowych rozwiązań dotyczących finansowania edukacji i szkolnictwa,
- wspierania rodziców w wychowaniu dzieci i młodzieży,
- zmiany systemu pomocy społecznej w celu zwiększenia skuteczności jej działania.

Zadania do zrealizowania w programie:

Zadanie 2/2/1 - dokonanie analizy potrzeb w zakresie polityki prorodzinnej w poszczególnych sołectwach Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/2/2 - opracowanie programu polityki prorodzinnej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/2/3 - realizacja programu w poszczególnych sołectwach Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/3	Wsparcie dla projektu zachowania miejsko-gminnego dziedzictwa kulturowego

Opis programu 2/3:

Celem niniejszego programu jest zachowanie gminnego dziedzictwa kulturowego poprzez restytucję istniejących w mieście i gminie obiektów, które mają określoną wartość kulturową i turystyczną.

Realizacja programu przyczyni się do zahamowania procesu niszczenia zabytkowych obiektów Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, które mogą stać się atrakcjami turystycznymi, a także miejscem pracy dla mieszkańców.

Zapewni ona także mieszkańcom Miasta i Gminy Nakło nad Notecią możliwość czynnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, lepsze warunki wykorzystania wolnego czasu, wypoczynku i rozwoju zainteresowań, a tym samym zwiększy zadowolenie społeczne i integrację mieszkańców miasta i gminy.

Ważnym elementem aktywizacji kulturalnej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią jest opracowanie i wdrożenie programu zarządzania kulturą, w tym jej finansowania z różnych źródeł wewnętrznych i zewnętrznych.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Nakielski Ośrodek Kultury oraz Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 700.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, dotacji celowych z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko – Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wdrożenie i zarządzanie) , mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej, a szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego.

Data rozpoczęcia / zakończenia/ realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009- 31.12.2012 wariant optymistyczny/, **01.01.2010 – 31.12.2015 /wariant realistyczny/, 01.06.2010 – 31.12.2016 /wariant pesymistyczny/.**

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, zmniejszenia skali patologii społecznej w mieście i gminie, rozwoju zainteresowań, lepszego wypoczynku i rekreacji oraz zwiększenia oferty kulturalnej.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/3/1 - dokonanie inwentaryzacji obiektów zaliczanych do gminnego dziedzictwa kulturowego w poszczególnych sołectwach Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/3/2 - opracowanie koncepcji restauracji obiektów gminnego dziedzictwa kulturowego Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/3/3 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestorów dla realizacji odtworzenia obiektów gminnego dziedzictwa kulturowego Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/3/4 - opracowanie projektu odtworzenia obiektów gminnego dziedzictwa kulturowego Miasta i Gminy Nakło nad Notecią łącznie z podpisaniem umowy z wytypowanym (w przetargu) inwestorami.

Zadanie 2/3/5 - realizacja inwestycji zgodnie z projektem.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/4	Pomoc w wdrożeniu menedżerskiego systemu zarządzania kulturą

Opis programu 2/4:

Celem niniejszego programu jest zapewnienie mieszkańcom Miasta i Gminy Nakło nad Notecią możliwości czynnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, lepszych warunków wykorzystania wolnego czasu, wypoczynku i rozwoju zainteresowań, a tym samym większego zadowolenia społecznego i integracji mieszkańców miasta i gminy.

Ważnym elementem aktywizacji kulturalnej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią jest aktywizująca działalność Nakielskiego Ośrodka Kultury w Nakle nad Notecią oraz opracowanie i wdrożenie programu zarządzania kulturą, w tym jej finansowania z różnych źródeł wewnętrznych i zewnętrznych. Niniejszy program jest ściśle powiązany z programem III/1/7.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Nakielski Ośrodek Kultury oraz Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 1.200.000 zł. do roku 2014.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych oraz pożyczek z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko-Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wdrożenie i zarządzanie), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.01.2010 - 31.12.2012 r./wariant optymistyczny /, **01.05.2010 – 31.12.2014 /wariant realistyczny/,** 01.05.2010 – 31.12.2015 r/wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, zmniejszenia skali patologii społecznej w Mieście i Gminie, rozwoju zainteresowań, lepszego wypoczynku i rekreacji oraz zwiększenia oferty kulturalnej.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/4/1 - dokonanie analizy potrzeb kulturalnych mieszkańców poszczególnych sołectw w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/4/2 - ogłoszenie konkursu w celu wyłonienia autora opracowania koncepcji systemu zarządzania kulturą w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/4/3 - opracowanie koncepcji systemu zarządzania kulturą w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią łącznie z podpisaniem umowy z wytypowanym autorem.

Zadanie 2/4/4 - wdrożenie menedżerskiego systemu zarządzania kulturą w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią poprzez zatrudnienie instruktorów (umowy zlecenia) według rozpoznanych potrzeb.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/5	Wdrożenie zintegrowanego systemu obsługi bibliotek i jej filii

Opis programu 2/5:

W Mieście i Gminie Nakło nad Notecią brak jest zintegrowanego systemu obsługi bibliotek i punktów bibliotecznych (szkolnych i publicznych), stąd konieczność jego wdrożenia.

Celem niniejszego programu jest zapewnienie mieszkańcom Miasta i Gminy Nakło nad Notecią lepszych warunków do korzystania z książek w czytelnich oraz dostępu do organizowanych imprez kulturalnych.

Realizacja programu przyczyni się również do racjonalizacji zakupów książek adekwatnie do potrzeb mieszkańców oraz do lepszego wykorzystania istniejących zasobów bibliotecznych.

Program także zapewni lepsze warunki wykorzystania wolnego czasu, wypoczynku i rozwoju zainteresowań, a tym samym większy zadowolenia społeczne i integracje mieszkańców miasta i gminy.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Nakielski Ośrodek Kultury, biblioteka publiczna, dyrektorzy szkół oraz Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 60.000 zł do 2010 r.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, dotacji celowych z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko – Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wdrożenie), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.01.2010 - 31.12.2010 /wariant optymistyczny/, **01.05.2010 – 30.06.2011** /wariant realistyczny/, 01.05.2010 – 31.12.2011 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, zwiększenia oraz poprawy jakości oferty kulturalnej zmniejszenia skali patologii społecznej w mieście i gminie, rozwoju zainteresowań, lepszego wypoczynku i rekreacji.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/5/1 - opracowanie koncepcji zintegrowanego systemu obsługi biblioteki i punktów bibliotecznych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/5/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu Wyłonienia inwestora dla wdrożenia zintegrowanego systemu obsługi biblioteki i punktów bibliotecznych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/5/3 - opracowanie projektu zintegrowanego systemu obsługi biblioteki i punktów bibliotecznych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią łącznie z podpisaniem umowy z wytypowanym (w przetargu) inwestorem.

Zadanie 2/5/4 - realizacja inwestycji zgodnie z projektem.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/6	Zapewnienie szerszego dostępu do internetu na terenie miasta i gminy

Opis programu 2/6:

Przyspieszenie rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego, które obserwuje się obecnie w wyniku automatyzacji, rozwoju elektroniki i informatyki przyczynił się do uproszczenia dostępu do wiedzy i informacji głównie poprzez internet. Wszystkie działania sprowadzają się do budowy na różnych poziomach, w tym na poziomie lokalnym społeczeństwa informacyjnego.

Dostęp do internetu staje się coraz bardziej potrzebny nie tylko w biznesie, ale także w życiu codziennym. Zasadniczym problemem jest w dalszym ciągu ograniczony dostęp do internetu oraz wysokie koszty jego użytkowania.

Celem programu jest upowszechnienie dostępu do internetu, głównie na obszarach wiejskich Gminy Nakło nad Notecią.

Program przyczyni się do:

- rozbudowy sieci oraz zwiększenie ilości publicznych punktów dostępu do internetu,

- rozwoju świadczonych przez Urząd Miasta i Gminy Nakło nad Notecią usług za pośrednictwem internetu,
- budowy zintegrowanego gminnego systemu teleinformatycznego.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 210.000 zł do 2011 r.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, dotacji celowych z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko – Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wdrożenie), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 - 31.12.2010 /wariant optymistyczny/, **01.09.2009 – 31.12.2011** /wariant realistyczny/, 01.05.2010 – 31.12.2012 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, zwiększenia ilości mieszkańców z dostępem do internetu.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/6/1 - opracowanie koncepcji rozwoju sieci internetowej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/6/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestora dla budowy sieci internetowej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/6/3 - opracowanie projektu oraz realizacja budowy sieci internetowej w mieście i gminie.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego

Program 2/7	Rozbudowa i remonty obiektów infrastruktury kulturalnej i społecznej
--------------------	---

Opis programu 2/7:

Celem niniejszego programu jest rozbudowa i remonty obiektów infrastruktury kulturalnej i społecznej w oparciu o szczegółową analizę potrzeb mieszkańców poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Nakło nad Notecią dla zwiększenia zakresu i jakości oferty kulturalnej oraz usług społecznych, z uzględnieniem osób niepełnosprawnych, starszych i chorych.

Program zapewni także większe zadowolenie społeczne ze świadczonych usług kulturalnych oraz związanych z opieką społeczną w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z Zakładami Opieki Zdrowotnej w Nakle nad Notecią i Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią oraz z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 1.200.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany między innymi ze środków budżetu miasta i gminy, dotacji celowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia/ realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.01.2010 do 31.12.2013 /wariant optymistyczny/, **01.06.2010 – 31.12.2014** /wariant realistyczny/, 01.06.2010 – 31.12.2015 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do dostosowania zakresu i jakości świadczonych usług kulturalnych i społecznych do potrzeb różnych grup mieszkańców poszczególnych sołectw miasta i gminy.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/7/1 - opracowanie koncepcji modernizacji budynków wyżej wymienionych instytucji w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią w zakresie dostosowania ich do standardów zgodnie z rozporządzeniem Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej. Dokonanie analizy potrzeb w zakresie usług zdrowotnych mieszkańców poszczególnych sołectw i osiedli miejskich Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/7/2 - opracowanie projektu modernizacji budynków wyżej wymienionych instytucji w mieście i gminie zgodnie z koncepcją.

Zadanie 2/7/3 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu

wyłonienia inwestora na realizację modernizacji budynków wyżej wymienionych instytucji publicznych w mieście i gminie zgodnie dokumentacją łącznie z podpisaniem umowy.

Zadanie 2/7/4 - realizacja inwestycji zgodnie z projektem oraz poprawy jakości i dostępności usług zdrowotnych i opieki społecznej w mieście i gminie w oparciu o wyniki szczegółowej analizy potrzeb mieszkańców w tym zakresie z poszczególnych sołectw i osiedli miejskich Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/8	Zwiększenie oferty w zakresie opieki społecznej i kryzysowej.

Opis programu 2/8:

W Mieście i Gminie Nakło nad Notecią realizowana jest rehabilitacja dzieci niepełnosprawnych. Brakuje jednak zajęć rehabilitacyjnych dla niepełnosprawnych dorosłych oraz starszych osób. W Paterku funkcjonuje noclegownia (30 miejsc) dla bezdomnych mężczyzn, brak jest natomiast mieszkań socjalnych, stąd konieczność ich budowy.

Celem niniejszego programu jest rozszerzenie oferty rehabilitacyjnej oraz utworzenie i wyposażenie miejsca dla rehabilitacji dorosłych. Program ma zapewnić mieszkańcom Miasta i Gminy Nakło nad Notecią lepsze warunki do korzystania z pomocy społecznej oraz lepsze możliwości dla działań w sytuacjach kryzysowych.

Realizacja programu ma zapewnić również poprawę jakości i dostępności usług społecznych w mieście i gminie w oparciu o szczegółową analizę w tym zakresie potrzeb mieszkańców poszczególnych sołectw i osiedli miejskich Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Program zapewni także większe zadowolenie społeczne ze świadczonych usług społecznych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią oraz przedstawicielami zainteresowanych organizacji pozarządowych z terenu miasta i gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 1.500.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, dotacji celowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.01.2010 do 31.12.2011 /wariant optymistyczny/, **01.01.2010 – 31.12.2013** /wariant realistyczny/, 01.06.2010 – 31.12.2014 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy jakości usług w zakresie pomocy społecznej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią oraz w gminach sąsiednich, racjonalizacji kosztów świadczonych usług, zapewnienia rehabilitacji osobom, szczególnie niepełnosprawnym, starszym, samotnym i dzieciom, a także poszkodowanym w wypadkach drogowych lub z wadami budowy ciała.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/8/1 - opracowanie koncepcji budowy ośrodka rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych, samotnych, starszych i poszkodowanych w wypadkach drogowych oraz placówek socjalnych – mieszkań socjalnych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią. Dokonanie analizy potrzeb w zakresie usług dotyczących pomocy społecznej mieszkańców poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/8/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestorów na realizację budowy w/w obiektów w mieście i gminie zgodnie z opracowaną koncepcją.

Zadanie 2/8/3 - opracowanie projektu rozbudowy ośrodka rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych, samotnych, starszych, poszkodowanych w wypadkach drogowych oraz placówek socjalnych- mieszkań socjalnych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią zgodnie z projektem łącznie z podpisaniem umów z wytypowanymi (w przetargu) inwestorami.

Zadanie 2/8/4 - realizacja inwestycji zgodnie z projektem oraz poprawa jakości i dostępności usług w zakresie pomocy społecznej i rehabilitacji w mieście i gminie w oparciu o wyniki szczegółowej analizy potrzeb mieszkańców w tym zakresie z poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 3	Wspieranie promocji i profilaktyki zdrowia
Program 3/1	Wspieranie promocji aktywnych form wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych

Opis programu 3/1:

Wyznacznikiem wysokiego poziomu życia mieszkańców, a także jednym z głównych uwarunkowań aktywnego udziału mieszkańców w kreowaniu rozwoju społeczno gospodarczego miasta i gminy, jest odpowiedni stan zdrowia. Dążenie do poprawy kondycji zdrowotnej mieszkańców miasta i gminy jest przyczyną wsparcia promocji aktywnych form wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Zwiększenie aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców miasta i gminy jest ważne, ponieważ służy ono nie tylko poprawie ogólnej kondycji zdrowotnej, regeneracji sił psychofizycznych, ale w przypadku dzieci i młodzieży ogranicza ich podatność na zachowania, które są często związane z zagrożeniem zdrowia i życia.

Celem programu jest promocja zachowań oraz organizowanie imprez masowych, które będą służyć zdrowotności mieszkańców miasta i gminy

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Nowy Szpital w Nakle nad Notecią i Szubinie we współpracy z Miejsko-Gminnym Zespołem Oświaty, Nakielskim Ośrodkiem Kultury w Nakle nad Notecią, Wiejskim Domem Kultury w Paterku i Potulicach oraz Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią oraz przedstawicielami zainteresowanych organizacji pozarządowych z terenu miasta i gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 200.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, dotacji celowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.10.2009 do 31.12.2012 /wariant optymistyczny/, **01.10.2009 – 31.12.2013 /wariant realistyczny/,** 01.03.2010 – 31.12.2014 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy stanu zdrowotności dzieci, młodzieży i dorosłych miasta i gminy.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 3/1/1 - opracowanie koncepcji imprez masowych promujących aktywność dzieci, młodzieży i dorosłych w mieście i gminie.

Zadanie 3/1/2 – przygotowanie wniosków na dofinansowanie imprez masowych dla mieszkańców miasta i gminy zgodnie z opracowaną koncepcją.

Zadanie 3/1/3 – realizacja imprez masowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w mieście i gminie.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 3	Wspieranie promocji i profilaktyki zdrowia
Program 3/2	Pomoc w zwiększeniu jakości i dostępności usług zdrowotnych

Opis programu 3/2:

Celem niniejszego programu jest zwiększenie jakości i dostępności usług zdrowotnych w Mieście i Gminie poprzez dostosowanie Nowego Szpitala w Nakle nad Notecią i Szubinie oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią do obowiązujących standardów zgodnych z rozporządzeniem Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej, poprzez likwidację barier architektonicznych poprawiających dostęp do tych placówek osobom niepełnosprawnym i starszym.

Realizacja programu ma zapewnić również poprawę jakości i dostępności usług zdrowotnych w Mieście i Gminie w oparciu o szczegółową analizę potrzeb mieszkańców poszczególnych sołectw oraz osiedli miejskich Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Program zapewni także większe zadowolenie społeczne ze świadczonych usług zdrowotnych i związanych z opieką społeczną w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Gospodarki Przestrzennej i Inwestycji, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z Nowym Szpitalem w Nakle nad Notecią i Szubinie oraz Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią oraz z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 600.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany między innymi ze środków budżetu miasta i gminy, dotacji celowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia/ realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.01.2010 do 31.12.2010 /wariant optymistyczny/, **01.03.2010 – 30.06.2011 /wariant realistyczny/,** 01.03.2010 – 31.12.2011 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do dostosowania budynków wyżej wymienionych instytucji publicznych w Nakle nad Notecią do obowiązujących standardów zgodnie z rozporządzeniem Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej oraz poprawy jakości usług zdrowotnych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią poprzez likwidację barier architektonicznych.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 3/2/1 - opracowanie koncepcji dostosowania wyżej wymienionych instytucji w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią do standardów zgodnych z rozporządzeniem Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej. Dokonanie analizy potrzeb w zakresie usług zdrowotnych mieszkańców poszczególnych sołectw i osiedli miejskich Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadanie 3/2/2 - opracowanie projektu modernizacji budynków w/w instytucji w mieście i gminie zgodnie z koncepcją.

Zadanie 3/2/3 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestora na realizację modernizacji budynków w/w instytucji publicznych w mieście i gminie zgodnie dokumentacją łącznie z podpisaniem umowy.

Zadanie 3/2/4 - realizacja inwestycji zgodnie z projektem oraz poprawy jakości i dostępności usług zdrowotnych i opieki społecznej w mieście i gminie w oparciu o wyniki szczegółowej analizy potrzeb mieszkańców w tym zakresie z poszczególnych sołectw i osiedli miejskich Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 3	Wspieranie promocji i profilaktyki zdrowia
Program 3/3	Prowadzenie zdrowotnych programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych

Opis programu 3/3:

Istotnym ograniczeniem zachorowalności mieszkańców Miasta i Gminy jest odpowiednio wczesna diagnostyka, zwłaszcza schorzeń, które z różnych powodów

są trudno rozpoznawalne, a zbyt późne zdiagnozowanie może stanowić zagrożenie życia.

Odpowiednio wczesna diagnostyka różnych typów schorzeń w znacznym stopniu zwiększa efektywność leczenia chorych, ogranicza wczesną umieralność. Najtańszym sposobem zabiegania o zdrowie mieszkańców jest skuteczna prozdrowotna edukacja. Zakres takiej edukacji jest praktycznie nieograniczony, począwszy od kształtowania właściwych nawyków żywienia, przekonywania o zagrożeniach dla zdrowia z powodu palenia tytoniu, spożywania alkoholu, narkotyków, przestrzegania higieny, po nabywanie określonych umiejętności np. udzielania pierwszej pomocy lekarskiej.

Inwestowanie w edukację prozdrowotną oraz w odpowiednie programy jest najlepszą drogą ograniczenia kosztów związanych z przywracaniem zdrowia.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Nowy Szpital w Nakle nad Notecią i Szubinie we współpracy z Miejsko-Gminnym Zespołem Oświaty, Nakielskim Ośrodkiem Kultury w Nakle nad Notecią, Wiejskim Domem Kultury w Paterku i Polichnie oraz Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią oraz przedstawicielami zainteresowanych organizacji pozarządowych z terenu miasta i gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 400.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, dotacji celowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 do 31.12.2012 /wariant optymistyczny/, **01.01.2010 – 31.03.2014** /wariant realistyczny/, 01.03.2010 – 31.12.2014 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy stanu zdrowotności dzieci, młodzieży i dorosłych miasta i gminy.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 3/3/1 – przygotowanie harmonogramu zdrowotnych programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w mieście i gminie.

Zadanie 3/3/2 – przygotowanie wniosków na dofinansowanie zdrowotnych programów profilaktycznych dla mieszkańców miasta i gminy .

Zadanie 3/3/3 – realizacja zdrowotnych programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w mieście i gminie.

III

ZASADNICZY OBSZAR PROBLEMOWY

**POPRAWA STANDARDÓW ŻYCIA
MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY, W
TYM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ**

PROGRAMY OPERACYJNE

**STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY
NAKŁO NAD NOTECIĄ**

NA LATA 2009 -2020

**ZESPÓŁ PROGRAMOWY DS. STRATEGII
INFRASTRUKTURY I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI**

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców Miasta i Gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych
Program 1/1	Rozbudowa sieci sanitarnej i oczyszczalni przydomowych

Opis programu 1/1

Obecnie na terenie miasta i gminy funkcjonują: oczyszczalnia ścieków komunalnych (mechaniczno-biologiczna) w miejscowości Bielawy zarządzana przez Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Nakle nad Notecią; oczyszczalnia ścieków komunalnych (mechaniczno-biologiczna) w miejscowości Potulice zarządzana przez Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie oraz przyzakładowa oczyszczalnia ścieków (mechaniczno-biologiczna) przy Cukrowni Nakło, w mieście Nakło nad Notecią. Bardzo ważnym zadaniem w mieście jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej, aby ograniczyć ilość odprowadzanych ścieków bezpośrednio do wód powierzchniowych. W gminie natomiast ważnym zadaniem jest: albo budowa nowej oczyszczalni ścieków komunalnych z siecią kanalizacji sanitarnej, albo realizacja systemu budowy oczyszczalni przyzagrodowych z dowożeniem ścieków surowych do oczyszczalni już istniejących. Według danych GUS 2006 długość sieci kanalizacyjnej w mieście i gminie wynosi ogółem 63,3 km, w tym w mieście 31,1 km. Ilość podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych ogółem wynosi 1146, w tym w mieście 855. Utylizacja ścieków z gospodarstw domowych wynosi ogółem 1111,2 dam³, w tym w mieście 731,3 dam³.

Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w mieście i gminie łącznie z kanalizacją deszczową oraz przyzagrodowymi oczyszczalniami na terenach o rozproszonej zabudowie jest najpoważniejszym problemem w gospodarce wodno-ściekowej miasta i gminy.

Celem realizacji kompleksowego programu dotyczącego tej sfery działalności miasta i gminy jest:

- zapewnienie oczyszczania ścieków dla mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w perspektywie wieloletniej,
- poprawa stanu środowiska poprzez redukcję ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych; podczyszczania wód opadowych oraz eliminację zagrożeń dla jakości wód podziemnych (eliminacja ognisk zanieczyszczeń w postaci przydomowych zbiorników na ścieki (szamb)),
- spełnienie standardów ekologicznych polskich oraz europejskich (dyrektywy 91/271/EWG) w zakresie jakości oczyszczanych ścieków odprowadzanych

- do wód powierzchniowych,
 - podniesienie poziomu wyposażenia miasta i gminy w zakresie podstawowej infrastruktury technicznej,
 - poprawa warunków życia mieszkańców poprzez wyeliminowanie niedoborów jakościowych i ilościowych w zakresie odbioru ścieków na terenie Miasta i Gminy Nakło nad Notecią,
 - poprawa klasy czystości głównie rzeki Noteć i innych rzek w mieście i gminie.
- Okres realizacji programu obejmować będzie lata 2009-2014 (I etap) oraz 2015-2016 (II etap).

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z KPWiK w Nakle nad Notecią i Szubinie.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Łączne szacunkowe nakłady inwestycyjne brutto związane z realizacją całego programu wyniosą 22.480.000 zł, w tym dotyczące I etapu wynosić będą 17.485.000 zł, natomiast II etapu wyniosą 4.995.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wykonanie i zarządzanie), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 do 31.12.2013/wariant optymistyczny/, **01.01.2010 – 31.12.2017/wariant realistyczny/**, 10.01.2010 – 31.12.2018 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz stanu jakości środowiska przyrodniczego w mieście i gminie.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/1/1 – rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią – I etap .

Zadanie 1/1/2 - rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/1/3 - budowa oczyszczalni przyzagrodowych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią na terenach o rozproszonej zabudowie.

Zadanie 1/1/4 - budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią – II etap

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców Miasta i Gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych
Program 1/2	Modernizacja sieci wodociągowej i systemu poboru wody

Opis programu 1/2

Miasto i Gmina Nakło nad Notecią ze względu na procesy wylesień, urbanizacji i regulacji stosunków wodnych (głównie dla potrzeb rolnictwa) istotnie wpływa na zmniejszenie zdolności retencyjnej terenu, co z kolei ma wpływ na występowanie niepożądanego zjawiska suszy (deficytu wody). Sytuacja ta powoduje konieczność podejmowania ponad standardowych działań mających na celu zaspokojenie potrzeb w tym zakresie, głównie dla rolnictwa. Na terenie miasta i gminy zaopatrzenie w wodę odbywa się na bazie 28 Stacji Ujęć Wody (SUW) w mieście oraz 60 w gminie i w przyszłości należy zakładać konieczność ich modernizacji. Źródło: (Program Ochrony Środowiska powiatu nakielskiego 2004-2008). Według danych GUS 2006 długość sieci wodociągowej w mieście i gminie wynosi ogółem 152,2 km, w tym w mieście 38,1 km. Ilość połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych ogółem wynosi 3322, w tym w mieście 1594. Zużycie wody z gospodarstw domowych wynosi ogółem 1021,0 dam³, w tym w mieście 659,6 dam³.

Istnieje w dalszym ciągu konieczność dalszej modernizacji systemu poboru wody oraz sieci wodociągowej, szczególnie wymiany rur azbestowo – cementowych na rury polietylenowe.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią we współpracy z Komunalnym Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji w Nakle nad Notecią i Szubinie.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 2.760.000 zł. do roku 2014, w tym 1.900.000 na sieć wodociągową oraz 860.000 na system poboru wody.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko-Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wykonanie i zarządzanie),

mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.01.2010 - 31.12.2012/wariant optymistyczny/, **01.01.2010 – 31.12.2015 /wariant realistyczny/,** 01.03.2010 – 31.12.2016 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz stanu jakości środowiska przyrodniczego w mieście i gminie.

Zadania do zrealizowania:

- Zadanie 1/2/1** - opracowanie koncepcji rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej i melioracyjnej w mieście i gminie.
Zadanie 1/2/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestorów na wykonanie rozbudowy i modernizacji siecią wodociągowej i melioracyjnej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.
Zadanie 1/2/3 - opracowanie programu rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej i melioracyjnej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią oraz podpisanie umowy z wytypowanymi(w przetargu) inwestorami.
Zadanie 1/2/4 - realizacja inwestycji zgodnie z programem.

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców miasta i gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych
Program 1/3	Rozbudowa sieci gazowej

Opis programu 1/3

Miasto i Gmina Nakło nad Notecią jest częściowo zgazyfikowana. Gaz wysokometanowy GZ – 50 doprowadzony jest z kierunku Kcyni gazociągiem wysokiego ciśnienia (5,5 Mpa) Dn 150/80 mm, do stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia w Paterku. Wydajność stacji Q = 1500 Nm³/h. Gaz ziemny, po redukcji na średnie ciśnienie (od 5 Kpa do 0,4 Mpa), doprowadzany jest gazociągiem Dn

100 mm do dwóch stacji redukcyjno-pomiarowych II stopnia zlokalizowanych przy ul. Sądowej i Krzywoustego w Nakle nad Notecią.

Przepustowość każdej z tych stacji wynosi $Q = 600 \text{ Nm}^3/\text{h}$.

Do odbiorców gaz doprowadzany jest gazociągami niskiego ciśnienia - do 5 KPa. Końcowy odcinek gazociągu wysokiego ciśnienia do stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia w Paterku, o długości 10 160 m wykonano o średnicy Dn 80 mm.

Gmina jest częściowo zgazyfikowana. Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia Dn 80 mm Kcynia – Paterok ze stacją I stopnia w Paterku o wydajności $Q = 1.500 \text{ m}^3/\text{h}$ oraz projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia Dn 250/150 mm relacji Sępólno Krajeńskie – Mroczka – Weronika.

Stacja redukcyjno-pomiarowa I stopnia w Paterku jest źródłem gazu dla częściowo zgazyfikowanego Paterka oraz dla Miasta Nakła nad Notecią.

Miasto Nakło nad Notecią zasilane jest w gaz gazociągiem średniego ciśnienia Dn 100 mm i stacją redukcyjno-pomiarową II stopnia $Q = 2 \times 600 \text{ m}^3/\text{h}$. Jest to w chwili obecnej jedyne zasilanie miasta.

Program ma na celu zabezpieczenie potrzeb mieszkańców w tym zakresie w wysokości 30%.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Pomorska Spółka Gazownicza Sp. z o.o. Oddział w Bydgoszczy [PSG/O -Bydgoszcz] we współpracy Wydziałem Gospodarki Przestrzennej i Inwestycji, Wydziałem Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 11.400.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków Pomorskiej Spółki Gazowniczej z Gdańska / oddział w Bydgoszczy, budżetu miasta i gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko-Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wykonanie i zarządzanie), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.01.2010 - 31.12.2012/wariant optymistyczny/, **01.06.2010 – 31.12.2016 /wariant realistyczny/, 10.01.2011-31.12.2017 /wariant pesymistyczny/.**

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz stanu jakości środowiska przyrodniczego w mieście i gminie.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/3/1 - opracowanie programu rozbudowy sieci gazowej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią oraz podpisanie umowy z PWSG Gdańsk/ Oddział w Bydgoszczy.

Zadanie 1/3/2 - realizacja inwestycji zgodnie z programem.

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców miasta i gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych
Program 1/4	Budowa, przebudowa i remonty sieci dróg

Opis programu 1/4

Sieć drogową miasta i gminy stanowią:

- droga krajowa nr 10 „-Granica Państwa, Szczecin, Piła, Nakło nad Notecią, Toruń, Płońsk”, która ogółem przebiega przez teren miasta i gminy na długości około 15 km, w tym 5,5 km obwodnicą Nakła nad Notecią.

Droga krajowa nr 10 zarządzana jest przez Generalną Dyрекcję Dróg Publicznych oddział Północny w Gdańsku, Biuro w Bydgoszczy.

- drogi wojewódzkie: nr 241 Sępólno Kr.- Nakło- Wągrowiec; nr 246 Paterek – Samokłeski Małe – Szubin

Drogi wojewódzkie zarządzane są przez Urząd Marszałkowski w Toruniu.

- drogi powiatowe: ogółem na terenie miasta i gminy jest ich 61,7 km, w tym w mieście 4,8 km (o nawierzchni twardej 58,8 km, natomiast o nawierzchni gruntowej 2,9 km). Na drogach powiatowych na terenie miasta i gminy znajduje się 5 mostów, 25 przepustów, a gęstość dróg w km / km² wynosi 3,0.

Drogi powiatowe zarządzane są przez Starostę Powiatowego z siedzibą w Nakle nad Notecią

- drogi miejsko - gminne stanowią łączną długość 107. 420 mb= ~107,4 km , w tym na terenie gminy 80.436 mb=80,4 km, a w mieście 26.984 mb=~27,0 km. Ogólnie drogi miejsko-gminne oznaczają się zróżnicowanym standardem i stanem technicznym. Dużo gorsza sytuacja jest w gminie, gdzie 48,5 km (60,3%) dróg ma nawierzchnię gruntową, w mieście jedynie 5,0 km (18,5%). W gminie dróg o nawierzchni gruntowo bitumiczno lekkiej jest 15,9 km (19,8%),o nawierzchni gruntowo ulepszonej 12,0 km (14,9%), a w mieście zaledwie 0,52 km (1,9%). W mieście dróg o nawierzchni bitumicznej jest 14,5 km (53,6%), a w gminie natomiast zaledwie 4,0 km (5,0%).

W mieście występują również drogi o nawierzchni z kostki betonowej 5,6 km (20,6%) ; o nawierzchni gruntowej w połączeniu z kostką betonową 1,2 km (4,4%) oraz o nawierzchni brukowej 0,25 km (0,9%).

Ogólnie gęstość dróg lokalnych w mieście wynosi 2,5 km/km², a w gminie 4,6 km / km².

Z powyższego zestawienia wynika pilna konieczność budowy 53,5 km (49,8%) dróg oraz modernizacji 28,4 km (26,4%) w mieście i gminie oraz realizacja innych robót drogowych w celu dostosowania ich do standardów UE.

Celem niniejszego programu jest uzyskanie minimum 37,6% wskaźnika ilości dróg bitumicznych (utwardzonych), które będą spełniać standardy UE w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią do roku 2013 .

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu do roku 2020 należy oszacować na poziomie 64.082.000 zł, w tym 49.082.000 zł do roku 2015.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych, lub pożyczek z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko-Pomorskiego, wybranego wykonawcy (przetarg na wykonanie) , mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu operacyjnego.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.01.2010 do 31.12.2020/wariant optymistyczny/, **01.01.2011 – 31.12.2020 /wariant realistyczny/,** 01.01.2012 – 31.12.2020 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, stanu bezpieczeństwa oraz stanu jakości środowiska przyrodniczego w mieście i gminie.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/4/1 - opracowanie koncepcji rozwoju sieci dróg w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/4/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia wykonawców na wykonanie i modernizację sieci dróg w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/4/3 - opracowanie programu budowy i modernizacji sieci dróg w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią oraz podpisanie umowy z wytypowanymi (w przetargu) wykonawcami.

Zadanie 1/4/4 - realizacja inwestycji zgodnie z programem.

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców miasta i gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych
Program 1/5	Budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej oraz realizacja termomodernizacji budynków publicznych

Opis programu 1/5

Gospodarką ciepłą na terenie miasta zajmuje się Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej spółka z o.o. w Bydgoszczy, Terenowy Rejon Wytwarzania Ciepła - Oddział Nakło nad Notecią.

Głównym źródłem ciepła jest kotłownia rejonowa KR – PRZECZNICA, w której zamontowano 4 kotły WR – 2,5 i 1 kocioł WRp - 12 o łącznej wydajności $Q = 23,63$ MW. Ciepłownia produkuje czynnik grzewczy 150/70 °C na potrzeby c.o. i c.w.u. osiedli mieszkaniowych Chrobrego, Łokietka, Śródmiejskiego i Centralnego. Bilansowe obciążenie kotłowni wynosi $Q = 18,60$ MW.

Poza wymienionymi ciepłowniami czynne są lokalne kotłownie :

- przy ul. Kilińskiego 2 a - $Q = 0,693$ MW,
- przy ul. Dąbrowskiego 17/23 - $Q = 0,657$ MW,
- przy ul. Dąbrowskiego 12/14 - $Q = 0,269$ MW.
- przy ul. Dąbrowskiego 20 - $Q = 0,060$ MW.

Na terenie miasta funkcjonują również kotłownie zakładowe : Nakielskich Zakładów Maszyn i Urządzeń Gastronomicznych „SPOMASZ” o $Q = 1,40$ MW. Jest to kotłownia gazowo-olejowa, z kotłowni Viessman, produkująca ciepło na cele grzewcze.

- Cukrowni NAKŁO,
- Zakładów Sprzętu Instalacyjnego „POLAM”,
- Zakładów Młynarskich,

Na terenie gminy czynne są lokalne źródła ciepła w:

- Paterku, użytkowana przez ZNTK, wyposażona w kotły WR – 10 – szt.1 oraz WR – 5 – szt.1. Moc ciepłowni - 17,45 MW.
- Potulicach – eksploatowana przez Spółdzielnię Mieszkaniową przy ul. Parkowej 4, wydajność 0,814 MW. Ciepło na potrzeby c.o. i c.w.u. dla osiedla mieszkaniowego, Zakładu Karnego i suszarni drewna.
- Chrzastowie - $Q = 0,52$ MW.

W Mieście i Gminie Nakło nad Notecią sieć ciepłowniczej w niewielkim procencie spełnia standardy UE, a stan istniejących kotłowni w większości węglowych

przyczynia się do zanieczyszczania środowiska przyrodniczego i powietrza. Istnieje więc pilna konieczność modernizacji i budowy nowych kotłowni szczególnie gazowych lub takich, które wykorzystywałyby alternatywne surowce energetyczne np. biomasę.

Celem niniejszego programu jest 15% zabezpieczenie potrzeb w tym zakresie w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią. Równie ważną sprawą jest pilna termomodernizacja budynków publicznych, która znacznie ograniczy straty ciepła w mieście i gminie oraz koszty.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 6.600.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych lub pożyczek Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wykonanie i zarządzanie siecią), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, między innymi z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego)

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.01.2010 - 31.12.2015 /wariant optymistyczny/, **01.06.2010 – 31.12.2020 /wariant realistyczny/,** 01.01.2011 – 31.12.2020 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz stanu jakości środowiska przyrodniczego w mieście i gminie.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/5/1 - opracowanie koncepcji rozwoju sieci ciepłowniczej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią oraz termomodernizacji budynków publicznych.

Zadanie 1/5/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestorów na wykonanie i modernizację sieci ciepłowniczej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią oraz termomodernizacji budynków publicznych.

Zadanie 1/5/3 - opracowanie programu budowy i modernizacji sieci ciepłowniczej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią, w tym termomodernizacji budynków publicznych z podpisaniem umowy z wytypowanymi (w przetargu) inwestorami.

Zadanie 1/5/4 - realizacja inwestycji zgodnie z programem.

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców miasta i gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych
Program 1/6	Uzupełnienie systemu oświetlenia drogowego i ulicznego

Opis programu 1/6

Istniejący w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią system oświetlenia jest nowoczesny (energooszczędny), który zabezpiecza aktualnie większość potrzeb odbiorców. Uwzględniając jednak dynamiczny rozwój miasta i gminy w perspektywie realizacji strategii konieczne będzie uzupełnienie systemu oświetlenia drogowego i ulicznego.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 350.000 zł. do roku 2013, w tym 234.000 zł do 2011 r.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych oraz pożyczek z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W finansowaniu programu powinien również uczestniczyć wybrany inwestor (przetarg na wykonanie i zarządzanie siecią) oraz mieszkańcy. Należy dążyć do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 - 31.12.2013/wariant optymistyczny/, **01.01.2010 – 30.06.2014 / wariant realistyczny/, 01.06.2010 – 31.12.2015 /wariant pesymistyczny/.**

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia i bezpieczeństwa mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią. Program przyczyni się również do realizacji planowanego rozwoju i osiągnięcia oszczędności budżetowych.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/6/1 - opracowanie koncepcji uzupełnienia systemu oświetlenia drogowego i ulicznego w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/6/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestora na wykonanie uzupełnienia systemu oświetlenia drogowego i ulicznego w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/6/3 - opracowanie programu uzupełnienia systemu oświetlenia drogowego i ulicznego w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią, podpisanie umowy z wytypowanym (w przetargu) inwestorem.

Zadanie 1/6/4 - realizacja inwestycji zgodnie z programem.

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców miasta i gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych
Program 1/7	Przygotowanie koncepcji utylizacji i zagospodarowania odpadów stałych

Opis programu 1/7

Na terenie Gminy Nakło nad Notecią znajduje się nadpoziomowe składowisko odpadów komunalnych w Rozwarzynie, izolowane folią z drenażem odwadniającym. Składowisko posiada monitoring wód podziemnych spełniony przez 9 piezometrów, z których jeden znajduje się na dopływie, a pozostałe na terenie wysypiska i na odpływie wód podziemnych. Dla składowiska odpadów komunalnych wyznaczona została strefa ochrony pośredniej zewnętrznej i wewnętrznej dla ujęcia miejskiego w Nakle nad Notecią.

Usuwaniem odpadów stałych zajmują się na terenie miasta i gminy specjalistyczne firmy prywatne w oparciu o wydane stosowne decyzje.

Celem niniejszego programu jest znaczna poprawa efektywności segregacji odpadów stałych oraz lepsze zabezpieczenie potrzeb w tym zakresie w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią, w tym poprawa stanu świadomości ekologicznej mieszkańców.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej , Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 1197000 zł. do roku 2015.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych oraz pożyczek Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko-Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wdrożenie i zarządzanie) , mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 - 31.12.2014 /wariant optymistyczny/, **01.09.2009 – 31.12.2015 /wariant realistyczny/,** 01.03.2010 – 31.12.2018 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz poprawy stanu środowiska przyrodniczego w mieście i gminie.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/7/1 - opracowanie koncepcji usprawnienia systemu segregacji i wywozu odpadów komunalnych w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/7/2 - opracowanie programu usprawnienia systemu segregacji i wywozu odpadów w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią .

Zadanie 1/7/3 - realizacja inwestycji zgodnie z projektem oraz programem.

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców miasta i gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych
Program 1/8	Rozbudowa i modernizacja systemu energetycznego

Opis programu 1/8

Obsługę sieci elektroenergetycznej w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią prowadzi Grupa Energetyczna ENEA S.A. Oddział Bydgoszcz - Rejon w Nakle, która również obsługuje inne jednostki samorządowe powiatu nakielskiego. Sieć zapewniającą dostawę energii podzielona jest na: przesyłową, zasilającą oraz rozdzielczą.

Istniejący w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią system energetyczny zabezpiecza aktualnie większość potrzeb odbiorców. Uwzględniając jednak dynamiczny rozwój miasta i gminy w perspektywie realizacji strategii konieczna będzie rozbudowa i modernizacja systemu energetycznego. System ten powinien uwzględniać wzrost potrzeb energetycznych Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Miasto i Gmina Nakło nad Notecią posiada opracowany Strategiczny Program Elektroenergetyczny, w którym oceniono aktualne i przyszłe zużycie energii elektrycznej, ciepłej, mocy stacji transformatorowych, kotłowni, zasobów surowców energetycznych (węgiel, gaz, olej opałowy, słoma, brykiety wierzbowe itp).

Program uwzględnia planowane inwestycje oraz realizację określonych w strategii rozwoju miasta i gminy programów operacyjnych związanych z rozwojem lokalnej przedsiębiorczości i zwiększeniem potrzeb różnych jej odbiorców.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Grupa Energetyczna ENEA S.A. Oddział Bydgoszcz - Rejon w Nakle we współpracy Wydziałem Gospodarki Przestrzennej i Inwestycji Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 1.440.000 zł. do roku 2014.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych oraz pożyczek z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W finansowaniu programu powinien również uczestniczyć wybrany inwestor (przetarg na wykonanie i zarządzanie siecią) oraz mieszkańcy.

Należy dążyć do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 - 31.12.2012/wariant optymistyczny/, **01.09.2009 – 31.12.2014 / wariant realistyczny/,** 01.03.2010 – 31.12.2015 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia i bezpieczeństwa mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią. Program przyczyni się również do realizacji planowanego rozwoju i osiągnięcia oszczędności budżetowych.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/8/1 - opracowanie koncepcji rozbudowy i modernizacji systemu energetycznego w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią.

Zadanie 1/8/2 - opracowanie programu rozbudowy i modernizacji systemu energetycznego w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią, podpisanie umowy z Grupą Energetyczną ENEA S.A. Oddział Bydgoszcz - Rejon w Nakle

Zadanie 1/8/3 - realizacja inwestycji zgodnie z programem.

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców miasta i gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 2	Tworzenie warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców
Program 2/1	Informatyzacja usług Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Opis programu 2/1:

Realizacja programu ma na celu poprawę systemu świadczonych przez Urząd Miasta i Gminy Nakło nad Notecią usług. W ramach programu przewiduje się wdrożenie rozwiązań umożliwiających składanie wniosków w formie elektronicznej oraz posługiwanie się podpisem elektronicznym. Projekt zakłada zakupienie i uruchomienie systemu informacyjnego zapewniającego możliwość definiowania zidentyfikowanych w urzędzie procesów i budowania na ich podstawie systemu obiegu dokumentów i informacji. System umożliwi współdziałanie z Punktem Obsługi Mieszkańców i Klientów zapewniając bieżącą informację o aktualnym stanie załatwiania każdej sprawy.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Wydział Gospodarki Przestrzennej i Inwestycji Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 100.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu miasta i gminy, dotacji celowych z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko-Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wdrożenie), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2009 - 30.06.2010 /wariant optymistyczny/, **01.09.2009 – 31.12.2010** /wariant realistyczny/, 01.09.2009 – 30.06.2011 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz poprawy jakości usług Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/6/1 - opracowanie koncepcji informatyzacji usług Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/6/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia Wykonawcy dla informatyzacji usług Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Zadanie 2/6/3 – realizacja informatyzacji usług Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

2.10 Harmonogram realizacji programów operacyjnych

Cele	Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018-20
Programy	Kwartał	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

I **Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii**
Cel generalny: Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców

Cel nr 1: Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości											
Program 1/1	01.01.2010 – 30.09.2010										
Program 1/2	01.01.2010 – 31.05.2010										
Program 1/3	01.10.2009 - 31.12.2009										
Program 1/4	01.03.2010 – 31.12.2010										
Program 1/5	01.01.2010 – 31.12.2014										
Program 1/6	01.01.2010 – 30.06.2010										
Program 1/7	01.01.2010 – 31.03.2012										
Program 1/8	01.01.2010 – 30.07.2010										
Program 1/9	01.01.2010 – 31.12.2012										

Cel nr 2: Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji											
Program 2/1	01.10.2009 – 31.01.2010										
Program 2/2	01.09.2009 – 31.12.2016										
Program 2/3	01.09.2009 - 31.12.2016										
Program 2/4	01.01.2010 – 31.05.2010										
Program 2/5	01.09.2009 – 31.12.2012										
Program 2/6	01.09.2009 – 31.12.2011										

Cel nr 3: Tworzenie przyjaznych dla mieszkańców i inwestorów warunków dla ich rozwoju											
Program 3/1	01.11.2009 – 30.06.2010										
Program 3/2	01.01.2010 – 31.12.2010										
Program 3/3	01.10.2009 – 30.10.2010										
Program 3/4	01.01.2010 – 31.12.2010										
Program 3/5	01.01.2010 – 31.12.2010										
Program 3/6	01.01.2010 – 31.12.2020										

Cele	Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018-20
Programy	Kwartał	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturalnej

Cel generalny: Rozwój podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej w mieście i gminie

Cel nr 1: Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwie mieszkańców

Program 1/1 01.01.2010 – 30.06.2012											
Program 1/2 01.01.2010 – 31.12.2015											
Program 1/3 01.05.2010 – 31.12.2020											
Program 1/4 01.01.2010 – 31.12.2011											
Program 1/5 01.01.2010 – 31.12.2011											
Program 1/6 01.01.2010 – 30.10.2012											
Program 1/7 01.01.2010 – 31.12.2020											
Program 1/8 01.01.2010 – 31.12.2020											
Program 1/9 01.01.2010 – 31.12.2014											

Cel nr 2: Wspieranie budowy kapitału ludzkiego

Program 2/1 01.06.2010 – 31.12.2015											
Program 2/2 01.01.2010 – 31.12.2010											
Program 2/3 01.01.2010 – 31.12.2015											
Program 2/4 01.05.2010 – 31.12.2014											
Program 2/5 01.05.2010 – 30.06.2011											
Program 2/6 01.09.2009 – 31.12.2011											
Program 2/7 01.06.2010 – 31.12.2014											
Program 2/8 01.01.2010 – 31.12.2013											

Cel nr 3: Wspieranie promocji i profilaktyki zdrowia

Program 3/1 01.10.2009 – 31.12.2013											
Program 3/2 01.03.2010 – 30.06.2011											
Program 3/3 01.01.2010 – 31.03.2014											

Cele	Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018-20
Programy	Kwartał	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

III Poprawa standardów życia mieszkańców miasta i gminy, w tym infrastruktury technicznej

Cel generalny: Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców

Program 1/1 01.01.2010 – 31.12.2017												
Program 1/2 01.01.2010 – 31.12.2015												
Program 1/3 01.06.2010 – 31.12.2016												
Program 1/4 01.01.2011 – 31.12.2020												
Program 1/5 01.06.2010 – 31.12.2020												
Program 1/6 01.01.2010 – 30.06.2014												
Program 1/7 01.09.2009 – 31.12.2015												
Program 1/8 01.09.2009 – 31.12.2014												

Cel nr 2: Tworzenie warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców

Program 2/1 01.09.2009 – 31.12.2010											
-------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Realizacja, monitoring i aktualizacja strategii

System wspomaganie realizacji strategii

Wdrożenie strategii wymaga stworzenia odpowiednich warunków organizacyjnych do skutecznej realizacji ustalonych planów.

Odpowiednio wykwalifikowana kadra pracowników Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, racjonalny podział zadań na stanowiskach pracy w strukturach gminnych, sprawne procedury postępowania, skoordynowana współpraca pomiędzy specjalistami (osobami odpowiedzialnymi za realizację konkretnych programów operacyjnych) i zespołami roboczymi komitetu ds. strategii rozwoju oraz wdrożenie efektywnych systemów zarządzania informacją – to podstawowe cechy sprawnie funkcjonującej organizacji, która zdolna jest skutecznie wprowadzać w życie ustalenia wynikające z strategicznych planów rozwoju.

System organizacyjny procesu wspomaganie realizacji strategii stanowić będą:

- Władze Miasta i Gminy Nakło nad Notecią (Burmistrz, Zastępca Burmistrza, Przewodniczący Rady Miasta i Gminy),
- Komisje Rady Miasta i Gminy Nakło nad Notecią,
- Komitet Koordynacyjny oraz Zespoły Robocze do spraw Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Władze Miasta i Gminy Nakło nad Notecią – główny organ wykonawczy.

Kluczową rolę w procesie wdrażania strategii odgrywać będą władze Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, tj. Burmistrz, Z-ca Burmistrza, Przewodniczący Rady oraz wyznaczeni pracownicy Urzędu Miasta i Gminy.

W celu wyraźnego określenia odpowiedzialności za realizację programów operacyjnych dla każdego z nich wyznaczono jednostkę lub osobę koordynującą.

Ogólny nadzór nad realizacją strategii wykonywany będzie przez burmistrza miasta i gminy.

Komisje Rady Miasta i Gminy Nakło nad Notecią – opiniowanie i ocena procesu wdrażania strategii.

Proces wdrażania strategii wspomagany będzie przez Komisje Rady Miasta i Gminy, które powinny pełnić następujące funkcje:

- opiniujące wyniki procesu wdrażania strategii (monitoring), w tym kontrolujące stopień realizacji poszczególnych programów,
- adresata szczegółowych pytań i problemów pojawiających się w trakcie procesu wdrażania strategii,
- platformy dyskusji na temat wskaźników efektywności poszczególnych programów operacyjnych wdrażanej strategii,
- organizacji osób opracowujących nowe programy operacyjne lub dokonujących ich modyfikacji.

Uwzględniając powyższy katalog funkcji Komisji Rady Miasta i Gminy władze Miasta i Gminy Nakło nad Notecią organizować będą (raz na kwartał lub zgodnie z uzgodnieniami) spotkania sprawozdawcze, podczas których członkowie komisji informowani będą o wynikach realizacji poszczególnych programów i na bieżąco o problemach związanych z wdrażaniem strategii.

Podczas spotkań sprawozdawczych komisje będą miały możliwość zaprezentować swoje stanowiska w kwestiach dotyczących osiągniętych rezultatów realizacji strategii.

Zasadniczym elementem procesu wdrażania strategii będzie sprawne zarządzanie poszczególnymi programami, projektami i zadaniami.

Będzie to związane z koniecznością podejmowania bieżących i szczegółowych decyzji realizacyjnych, które będą poza sferą funkcji Rady Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w tym zakresie.

Komitet ds. Koordynacji Realizacji Strategii [KRS] – pełnienie funkcji doradczych.

Rolą KRS będzie angażowanie do współpracy przedstawicieli innych (poza wymienionymi) lokalnych instytucji, stowarzyszeń oraz (w miarę możliwości) liderów lokalnych i mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Podstawowe funkcje komitetu w procesie wspomaganie realizacji strategii będą ściśle powiązane z możliwościami organizacji i osób współpracujących, które sprowadzać się będą do:

- pomocy w zarządzaniu bieżącymi programami operacyjnymi, a w ich ramach zadaniami,
- definiowania nowych problemów, dla których niezbędne będzie opracowanie nowych programów operacyjnych i zadań,
- monitorowania i modyfikacji istniejących programów i zadań.

Wszystkie działania organizacyjne procesu wspomaganie strategii rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią powinny być podporządkowane podstawowemu celowi – **identyfikacji przeszkód oraz poszukiwaniu metod i rozwiązań, które pozwolą je pokonać.**

Monitorowanie i aktualizacja strategii

Każda strategia rozwoju musi być dokumentem „żywym”, a więc takim, który stwarza możliwość dokonywania określonych modyfikacji wraz z upływem czasu i osiągnięcia kolejnych faz realizacji.

Długi horyzont czasowy (2009 – 2020) wymaga elastycznego planowania, w wyniku którego buduje się programy i zadania, które jednak z różnych powodów trzeba aktualizować.

Programy i zadania raz ustalone nie powinny być uznawane za takie, których nie trzeba zmieniać.

Nasz stosunek do nich musi być ciągle krytyczny w trosce o ich jak najlepszą realizację.

Co więcej, sama strategia powinna dopuszczać możliwość wprowadzania do jej zakresu nowych programów operacyjnych, zwłaszcza wtedy, gdy pojawiają się jakieś nowe problemy.

Zasadniczo każdy plan strategiczny powinien mieć charakter kroczący.

Corocznie, przy aktualizacji wieloletnich programów finansowych i inwestycyjnych wszystkie realizowane zadania powinny być poddane przeglądowi, w wyniku którego mogą być podejmowane decyzje o konieczności ich weryfikacji.

Natomiast w okresach kilkuletnich (np. co dwa lata) należy dokonać przeglądu celów strategicznych oraz zasadniczych obszarów problemowych strategii.

W ten sposób strategia, jej programy i zadania mogą być dostosowane do aktualnych warunków i pojawiających się nie przewidzianych (wcześniej) okoliczności.

Wersja elektroniczna Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią 2009 – 2020, która zawiera również raport o stanie Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

oraz Model Analiz Strategicznych stwarza możliwość monitorowania i aktualizacji w dowolnie wybranym czasie.

Instrukcja aktualizacji i monitorowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Cel instrukcji

We współczesnym świecie wszyscy stawiamy na wysoką jakość dokumentów planistycznych, a szczególnie na ich wiarygodność i szybkość dostępu do informacji, które są podstawą podejmowania decyzji na różnych poziomach zarządzania gminą.

Celem instrukcji jest wdrożenie nowoczesnych, elektronicznych metod strategicznego planowania, którego jednym z zasadniczych elementów jest ciągła realizacja procesu kontroli i ocen (monitorowania), aktualizacji oraz weryfikacji stanu uwarunkowań rozwojowych miasta i gminy, potwierdzanie lub ponowne wytyczanie celów głównych i pośrednich oraz okresowe porównywanie planów z efektami podejmowanych działań w ramach programów operacyjnych.

Od momentu, w którym rozpocznie się proces realizacji programu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, jego przebieg nieuchronnie może ulec pewnym zmianom, zwłaszcza w przypadku tych projektów, których realizacja zależy od uzyskania środków z różnych źródeł zewnętrznych, szczególnie z UE.

Mogą zmienić się uwarunkowania rozwojowe, problemy, struktura analizy programów i ich finansowania, jak również skutki podejmowanych działań.

Może się zmienić nie tylko harmonogram realizacji programów operacyjnych, ale także ich budżet oraz planowane przedsięwzięcia częściowe.

Punktem wyjścia niniejszej instrukcji jest Raport o Stanie Miasta i Gminy Nakło nad Notecią 2003 – 2007 łącznie z wszystkimi załącznikami oraz Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią 2009 – 2020 – dokumenty planistyczne przyjęte uchwałą Rady Miasta i Gminy Nakło nad Notecią do realizacji.

Poprzez ustalenie jasnych i przejrzystych ram postępowania postanawia się kwartalnie monitorować oraz raz na dwa lata aktualizować Raport o Stanie Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Podstawowym elementem prac będzie wyodrębnienie i określenie: etapów działań planistycznych, sposobów ich realizacji (narzędzi), terminów zakończenia prac, osób odpowiedzialnych oraz systemu uzyskiwania efektów działań

MODEL PROCEDURY Aktualizacji i Monitorowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią [SRG]

Działania planistyczne	Sposób realizacji - narzędzia	Term. zakończ./osoba odpowiedzialna	Efekt działania
<p>Etap I Opracowanie systemu organizacji procesu wspomagania /monitorowania i kontroli zmian SRG</p>	<p>Określenie struktury organizacji procesu wspomagania/ monitorowania SRG, zdefiniowanie planu komunikacji i kontroli zmian, opracowanie formularza zmian.</p>	<p>Sierpień/ Październik 2009 Przewodniczący Komisji koordynacyjnej SRG</p>	<p>Plan wspomagania/monitorowania/komunikacji/kontroli zmian SRG</p>
<p>Etap II Ocena uwarunkowań rozwojowych miasta i gminy – model analiz strategicznych, analiza SWOT, analiza celów, porównanie planów z efektami podejmowanych działań</p>	<p>Zebranie danych do Raportu o stanie miasta i gminy z wykorzystaniem elektronicznego modelu analiz strategicznych, analiza przyjętych programów rozwoju, ocena jakości usług publicznych, analiza stanu infrastruktury komunalnej, analiza SWOT oraz podjętych uchwał.</p>	<p>Maj 2010 (co dwa lata) Przewodniczący Komisji Koordynacyjnej SRG</p>	<p>Raport o stanie miasta i gminy 2003-2007 itd. Raport o stanie realizacji celów, Lista efektów</p>
<p>Etap III Sporządzanie wniosków w sprawie nowych programów operacyjnych oraz zadań częściowych SRG. Dokonanie weryfikacji stanu realizacji SRG, a szczególnie przyjętych program-ów operacyjnych.</p>	<p>Wybór nowych programów operacyjnych oraz zadań. Przedstawienie stanu realizacji SRG. Zebranie wniosków w sprawie nowych programów operacyjnych oraz zmian dotyczących realizowanych programów operacyjnych /terminy, koszty/. Wypełnienie formularza zmian dla wnioskowanych programów operacyjnych według ustalonych wymogów. Przygotowanie listy programów operacyjnych według wewnętrznych priorytetów. Przesłanie wniosków do Komisji Koordynacyjnej SRG oraz Burmistrza i Przewodniczącego Rady Miasta i Gminy.</p>	<p>Czerwiec 2010 (co dwa lata) Przewodniczący Komisji Koordynacyjnej SRG</p>	<p>Wnioski ws. programów operacyjnych. Raport zmian SRG. Lista programów operacyjnych według priorytetów oraz kategorii.</p>

<p>Etap IV Ustalenie listy zmian oraz programów według priorytetów i kategorii. Przygotowanie projektu zaktualizowanej wersji SRG na lata 2009 – 2021, priorytetów inwestycyjnych</p> <p>Przygotowanie prognozy dochodów i wydatków budżetowych 2009-2015</p>	<p>Zestawienie przesłanych wniosków ws zmian oraz programów operacyjnych. Ocena zmian oraz wnioskowanych programów operacyjnych w oparciu o przyjęte kryteria – prezentacja ocen. Ustalenie listy programów operacyjnych wg priorytetów i kategorii – ranking programów operacyjnych na podstawie uzyskanych ocen.</p> <p>Przygotowanie prognozy dochodów i wydatków budżetowych. Przyjęcie nowych założeń makro i mikro-ekonomicznych.</p>	<p>Sierpień 2010 (co dwa lata)</p> <p>Przewodniczący Komisji Koordynacyjnej SRG</p> <p>Sierpień Skarbnik Miasta i Gminy</p>	<p>Ranking programów operacyjnych na okres 2009 – 2021. Projekt SRG 2009-2021</p> <p>Prognoza dochodów i wydatków budżetowych 2009 - 2015</p>
---	---	--	---

<p>Etap V Określenie limitów wolnych środków na zadania inwestycyjne. Wybór zadań SRG do realizacji w WPI na lata 2009 – 2015.</p>	<p>Analiza przygotowanej prognozy wolnych środków budżetowych na lata 2009– 2014. Wybór zadań SRG do realizacji w WPI z zachowaniem relacji wielkości nakładów inwestycyjnych do poziomu wolnych środków – przygotowanie wstępnego projektu SRG i WPI.</p>	<p>Wrzesień 2010 (co dwa lata) Skarbnik Miasta i Gminy</p> <p>Wrzesień 2010 (co dwa lata) Przewodniczący Komisji Koordynacyjnej SRG oraz WPI</p>	<p>Limit wolnych środków na zadania inwestycyjne.</p> <p>Wstępna wersja SRG i WPI</p>
---	--	--	---

<p>Etap VI Określenie zdolności finansowej i kredytowej miasta i gminy</p> <p>Opracowanie wersji projektowej SRG oraz WPI</p>	<p>Analiza możliwości wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania zadań inwestycyjnych.</p> <p>Weryfikacja wstępnej wersji SRG oraz WPI, wprowadzenie korekt, przygotowanie wersji projektowej SRG oraz WPI .</p>	<p>Wrzesień 2010 (co dwa lata) Skarbnik Miasta i Gminy</p> <p>Październik (co dwa lata) Przewodniczący Komisji Koordynacyjnej SRG/WPI oraz Burmistrz Miasta i Gminy</p>	<p>Wykaz możliwości wzrostu zobowiązań budżetowych.</p> <p>Wersja projektowa SRG oraz WPI</p>
---	--	---	---

<p><i>Etap VII</i> Określenie skutków finansowania zadań przy udziale środków zewnętrznych. Opracowanie zrównoważonego projektu SRG/WPI</p>	<p>Analiza zdolności finansowej miasta i gminy z uwzględnieniem wzrostu zobowiązań z tytułu nowych kredytów oraz zabezpieczeń udziałów własnych środków .</p> <p>Weryfikacja wersji projektowej WPI, wprowadzenie korekt, przygotowanie zrównoważonego projektu WPI.</p>	<p>Październik 2010</p> <p>(co dwa lata) Skarbnik Miasta i Gminy</p> <p>Listopad 2010</p> <p>(co dwa lata) Burmistrz Miasta i Gminy</p>	<p>Skumulowany wynik budżetowy Zrównoważony projekt SRG/WPI</p> <p>Przedłożenie projektu SRG/WPI Radzie Miasta i Gminy</p>
--	--	---	--

<p><i>Etap VIII</i> Podjęcie uchwał w sprawie SRG/WPI</p>	<p>Przeprowadzenie analiz projektu SRG/WPI przez komisje. Wprowadzenie zmian przy jednoczesnej ocenie możliwości finansowych. Przyjęcie ostatecznej wersji SRG/WPI przez Radę Miasta i Gminy Nakło nad Notecią</p>	<p>Grudzień 2010</p> <p>(co dwa lata) Rada Miasta i Gminy</p>	<p>Uchwała Rady Miasta i Gminy w sprawie SRG/WPI</p>
--	--	--	---

